ΑΠΡΙΛΙΟΣ
1962
Ετος Β' Αρ. φύλ.
23
Τιμή Δραχ. 1.50

Υπεύθ. Συντάκτης
Χαράλ. Δυσαρίδης

ΤΟ ΒΗΜΑ

ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Γραφεῖα
Εὔξεινος Λέσχη
Θεσσαλονίκης
Βενιζέλου 20
Τηλέφ. 77-315

ΜΗΝΙΑΙΑ ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΥΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Στὴν καρδιὰ τῆς Πελοποννήσου, στὸ Καστρὶ τοῦ Καστορείου τῆς Λακεδαίμονος, ὑπάρχει ἕνας μικρὸς συνοικισμὸς Ποντίων, ἡ Νέα Λιβερά. Ἐκεῖ ὅταν πρὸ 40 ἐτῶν μετὰ τὴν ἐθνικὴν τραγωδίαν ἐγκαταστάθηκαν οἱ συμπατριῶτες μας διωγμένοι καὶ ρημαγμένοι, ὁ τόπος ἦταν ἔρημος καὶ ἡ φτώχεια καὶ ἡ δυστυχία μόνιμα ριζωμένη. Ὅμως στὸν ἀδούλευτο καὶ ἄγονο αὐτὸν τόπο ἐγκαταστάθηκαν Πόντιοι, ὅπως Πόντιοι στὴν πλειοψηφία τους ἐγκαταστάθηκαν σ' ὅλες τὶς ἔρημες καὶ ἀπόμερες περιοχές, στὰ σύνορα καὶ στὰ ἀπόκρημνα καὶ ἄγονα μέρη τῆς Ἐλεύθερης Πατρίδος. Ἀλλὰ ἦσαν Πόντιοι. Καὶ ἀφοῦ πρῶτα ἔσκυψαν καὶ φίλησαν τὸ ἐλεύθερο χῶμα τῆς Μητέρας Ἑλλάδος, ρίζωσαν ἐκεῖ ἀποφασισμένοι νὰ δημιουργήσουν τὴν νέα τους ζωή, νὰ θεμελιώσουν ἐκεῖ στερεὰ τὸ μέλλον τὸ δικό τους καὶ τῶν παιδιῶν τους, νὰ ἀξιοποιήσουν καὶ νὰ ἐξωραΐσουν τὴν περιοχή τους, νὰ ἀγαπήσουν καὶ νὰ ἀγαπηθοῦν μὲ τοὺς ἄλλους ἀδελφοὺς Ἕλληνας καὶ νὰ διδάξουν καὶ νὰ διδαχθοῦν. Καὶ εἶχαν πολλὰ νὰ διδάξουν. Ἐδίδαξαν πρῶτα ἀπ' ὅλα τὴν πίστη στὴ δουλειὰ καὶ στὴ ζωή. Ἐδίδαξαν τὴν τέχνη γιὰ τὴν καλυτέρευση τῆς ζωῆς. Δώσανε μεγάλα παραδείγματα κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης, φιλανθρωπίας καὶ φιλοξενίας καὶ εὐγενοῦς καὶ ἄγνοῦ πατριωτισμοῦ. Δείξανε μὲ τὰ ἔργα τους τὸν τρόπον τῆς πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς προόδου.

Ἔτσι ἔγινε καὶ στὴν Νέα Λιβερά. Στὴν τοπικὴ ἐφημερίδα τῆς Σπάρτης «ΣΠΑΡΤΙΑΤΙΚΑ ΝΕΑ» δημοσιεύτηκε ἕνα θερμότατο ἐγκωμιαστικὸ ἄρθρο σὰν λόγια εὐγνωμοσύνης τῶν γηγενῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς συμπατριώτας μας Ποντίους τῆς Νέας Λιβερᾶς. Μὲ μεγάλη χαρὰ καὶ ἱκανοποίηση τὸ ἀναδημοσιεύομε, στέλνοντας συγχρόνως θερμὰ καὶ ὁλόψυχα εὐχαριστήρια δικά μας καὶ ὅλων τῶν Ποντίων τῆς Β. Ἑλλάδος στὸν εὐγενῆ ἀρθρογράφο κ. Δημ. Καλλίαν καὶ στὴν συμπαθεστάτη τοπικὴ ἐφημερίδα ποὺ ἐφιλοξένησε τὸ ἄρθρο.

Ἰδοὺ τὸ ἄρθρο:

«Ἀπὸ χρόνια ἤθελα ν' ἀφιερώσω μιὰ σελίδα εὐγνωμοσύνης σὲ κάτι μακρυνοὺς Ἕλληνες ποὺ ἦρθαν—διωγμένοι, ρημαγμένοι, σκοτωμένοι — κι' ἐγκαταστάθηκαν κοντά μας κι' ἔπιασαν τὴν πλευρά, ὅπου ἀπὸ τὰ πολὺ παλαιὰ χρόνια εὐλογεῖται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἔργο τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης

Ἡ εὐγνωμοσύνη μου εἶναι γιὰ τοὺς ἀδελφούς μας τοὺς Πόντιους, τῆς Νέας Λιβερᾶς, ποὺ ἔκαναν τὸν τόπο μας δεύτερη πατρίδα τους καὶ μᾶς ἐδίδαξαν τόσες ἐμπειρίες καὶ προσπάθειες, σὰν φίλοι καὶ γειτονές μας

Τοῦτοι οἱ ἄνθρωποι ποὺ τοὺς ἔχει σφραγίσει ὁ πόνος τὰ πρόσωπά τους, ποὺ πορεύονται γιὰ τὴ νέα ζωή τους, μὲ ραϊσμένη τὴν καρδιὰ ἀπὸ τὰ τόσα βάσανα ποὺ πέρασαν μὲ τοὺς Τούρκους, μᾶς βρῆκαν ἀναταραγμένους κι' ἐμᾶς ἀπὸ τὴν φτώχεια καὶ τὴν δυστυχία — ἦρθαν ὅμως πολὺ κοντά μας σὰν δάσκαλοι ποὺ τοὺς τυράγνησε ἡ ζωή, μὲ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἀντοχὴ τῆς ξακουσμένης γενιᾶς τους.

Ἦρθαν, ὁ καθένας τους κρατώντας κι' ἀπὸ ἕνα σύνεργο — τεχνεμένοι καλοδουλευτές, ἔμποροι, γεωργοί, ἄξιοι, ποὺ κάνουν τὴν πέτρα νὰ μιλάει καὶ χλόϊσε ὁ ἔρημος τόπος καὶ οἱ λόγγοι φυτεύθηκαν ἀπὸ δέντρα — φιλόθρησκοι, ἀγαπημένοι, προοδευτικοί, μονιασμένοι στὸ καλό, μὲ τὶς ἀρχές τους τὶς πατροπαράδοτες καὶ τὰ ὡραῖα ἔθιμα τῆς πρώτης μακρυνῆς πατρίδας τους τοῦ Πόντου.

Ἐμεῖς οἱ ἄπραγοι ὥς τότε ποὺ μᾶς τυραννοῦσε ἡ πολλὴ πέτρα καὶ ὁ ἴσκιος τοῦ βουνοῦ μᾶς βάραινε, δὲν ξέραμε τίποτε ἀπὸ τέχνη—οὔτε νὰ φυτέψουμε, οὔτε νὰ φτιάσωμε τὸ νοικοκυριό μας μὲ ἀγελάδες, νὰ κάνουμε φυτώριον, νὰ ξερριζώσουμε τὴν πολλὴ πέτρα καὶ νὰ τὴν κάνουμε κῆπο ποτιστικὸ μὲ καρποφόρα δένδρα καὶ λουλούδια, νὰ πιστέψουμε στὴ δουλειὰ καὶ στὴ ζωὴ μ' ὅλες τὶς δυνάμεις μας, καθὼς ἐπίστευαν οἱ λιγόσωμοι τοῦτοι φερτοὶ ἄνθρωποι.

Στὸν τόπο μας ἔκαναν θαύματα, δούλεψαν τὰ χωράφια ποὺ τοὺς δόθηκαν, τὰ Μοναστηριακά, εὐπρέπισαν τὶς νέες κατοικίες τους μὲ ἀγάπη, φύτεψαν κλήματα, δενδρολίβανα, τριανταφυλλιές, ἄνοιξαν γραφικοὺς δρόμους, μαγαζιά, ἐργαστήρια, σκόρπισαν στὸ γύρω γιὰ δουλειές, ἀμίλητοι καὶ σοβαροί, πάντοτε καλοπροαίρετοι κι' ἀγαπητοί, φίλοι μας καὶ καλοὶ γειτόνοι.

Συνδέθηκαν μὲ τὴν λατρεία τοῦ τόπου — ἔχτισαν μεγαλόπρεπη ἐκκλησία, τὴν Ἁγία Βαρβάρα, ἐπιμελήθηκαν γιὰ τὴν διατήρησι τῶν Παλαιῶν Ἐκκλησιῶν, ἔχτισαν σχολεῖο, φύτεψαν καλλωπιστικὰ δένδρα, μαζεύτηκαν πάλι σὰ μιὰ οἰκογένεια καὶ τραβοῦν τὸ νέο δρόμο τῆς ζωῆς τους, μὲ πίστι καὶ καρτερικότητα ἀπαράβγαλτη.

Σ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ κοντά τους, μαθήτευσα ἀπ' τὰ μικρά μου χρόνια στὰ ὡραῖα ἔργα, καὶ μοῦδωσαν νὰ πιῶ ἀπὸ τὸ χάλκινο σταμνί τους τὴν ἐλπίδα, ἀφιερώνω τὰ λίγα αὐτὰ λόγια εὐγνωμοσύνης» Χ.Λ.

Ἡ Εὔξεινος Λέσχη Θεσσαλονίκης καθὼς καὶ ἡ Ἐφημερίς μας εὔχεται σὲ ὅλους τοὺς ἀναγνώστας της καὶ σὲ ὅλους τοὺς συμπατριώτας μας Ποντίους

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΧΑΡΟΥΜΕΝΟ ΠΑΣΧΑ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΡΟΣΦΑΤΟ ΤΑΞΙΔΙ

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΟΝ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΟ ΠΟΝΤΟ

Ἀφήγησις: ΖΑΧ. ΜΟΥΣΙΚΙΔΗ

ΠΕΜΠΤΟΝ

ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΡΩΜΝΗΝ

Ὁ πρῶτος ἀξιόλογος σταθμὸς καθ' ὁδὸν πρὸς τὴν Κρώμνη εἶναι ἡ Μάτσκα (τὸ παλιὸ Τζεβιζλήκ).

Ἐδῶ τὸ πέρασμα τῶν χρόνων δὲν ἔγινε «ὑπὸ ἐχεμύθεια», ὅπως σὲ τόσα καὶ τόσα ἄλλα μέρη τῆς Τουρκίας, ἀκόμα καὶ σὲ μεγαλύτερα κέντρα. Σήμερα ἡ Μάτσκα εἶναι μιὰ μικρὴ πόλη μὲ καθαροὺς ἀσφαλτοστρωμένους δρόμους, μὲ πολλὰ νέα κομψά, εὐπρόσωπα κτίρια καὶ μὲ ἠλεκτροφωτισμό.

Τὰ παλιὰ χάνια ἐξέλιπαν, ἀφοῦ ἐξέλιπαν καὶ τὰ καραβάνια (καμῆλες καὶ ἄλογα) μὲ τὰ ὁποῖα γίνονταν ἄλλοτε οἱ μεταφορὲς πρὸς Ἐρζερούμ καὶ πέρα ἀκόμα.

Καὶ κάτι ἀκόμα, διάφορο κι' αὐτὸ ἀπὸ τὰ δικά μας χρόνια. Ἡ μετάβαση στὴ Κρώμνη γίνεται μέσω Ζύγανας Γουλάτ. Ἔτσι τὸ ταξίδι μας διευκολύνεται πολύ, ἀφοῦ μποροῦμεν νὰ τὸ συνεχίσουμε μὲ τὸ αὐτοκίνητο, καὶ, ἐπὶ πλέον, μᾶς δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ περάσουμε ἀπὸ χωριὰ ὅπου ἄνθοῦσε ἄλλοτε ὁ Ἑλληνισμός.

Καθὼς βγαίνουμε ἀπὸ τὴν Μάτσκα καὶ συνεχίζουμε πρὸς τὴν Ζύγανα, διακρίνομε δεξιὰ μακρυὰ στὸ βάθος, τὸ ἱστορικὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Βαζελῶνος καὶ τὴν Παναγίαν Κρεμαστήν. Μὲ τὶς διόπτρες ποὺ χάρη στὴν προνοητικότητα τοῦ κ. Εὐμορφοπούλου συγκαταλέγονται στὰ ἐφόδιά μας, περιεργαζόμεστε τὴν περιοχή. Τόσο τὸ μοναστήρι, ὅσο καὶ τὸ παρεκκλήσιο, εἶναι ἐρειπωμένα. Σωροὶ ἀπὸ πέτρες καὶ πενιχρὰ ὑπολείμματα τοίχου μόνο μαρτυροῦν, ὅτι κάποτε ἐδῶ ὑπῆρχαν κτίσματα. Τὴν μεγαλοπρέπεια, ὡστόσο, τῶν κτισμάτων αὐτῶν καὶ τὴν γραφικὴ ὁμορφιά τους (ἀφήνομε τὴν ἀξία τους ὡς ἱστορικῶν μνημείων) κανένας δὲν θὰ τὴν μαντεύη κὰν ἔπειτα ἀπὸ λίγον καιρό, σὰν λείψη ἡ σημερινὴ γενεὰ ποὺ ξέρει, ποὺ βλέπει καὶ πικραίνεται.

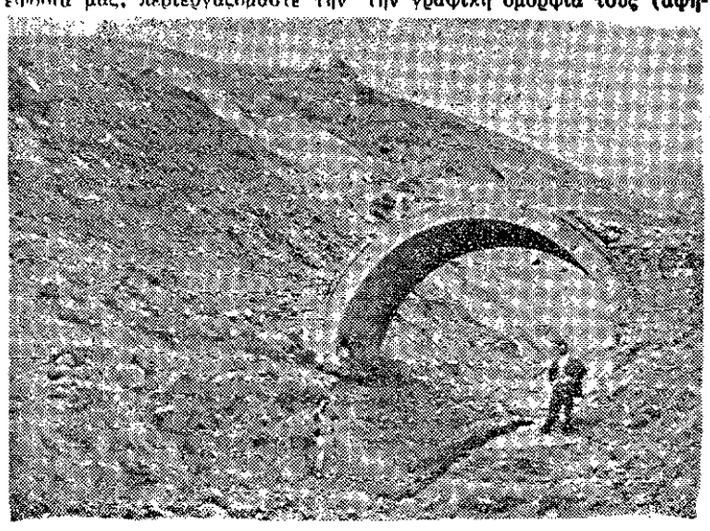

Τὸ γεφύρι τῆς Κρώμνης. Ἐπάνω στὸ ὕψωμα ὅ,τι ἀπέμεινε ἀπὸ τὸ παρεκκλήσι τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου

Μπροστὰ στὴν θέα τῶν ἐρειπίων στεκόμαστε σιωπηλοὶ σὲ νοερὸ μνημόσυνο τοῦ τελευταίου ἡγουμένου τῆς Μονῆς Παναρέτου Τοπαλίδου, ἀπὸ τοὺς ἐκλεκτοτέρους καὶ πολυγραφοτέρους Ποντίους λογίους, ποὺ πέθανε στὰς Ἀθήνας πρὸ τριετίας.

Κατὰ τὶς 9 βρισκόμαστε στὸ Χαψήκιοϊ. Ἀνοίβομε τὰ μάτια μας, ἀντικρύζοντας δυὸ θαυμάσια κέντρα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοῦ δρόμου. Δὲν περιμέναμε νὰ δοῦμε τὴν ἐξέλιξη αὐτή, ποὺ εἶναι ὅμως εἰξήγητη. Τὸ Χαψήκιοϊ εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς σημαντικωτέρους σταθμοὺς μεταξὺ Τραπεζοῦντος καὶ Ἐρζερούμ, καὶ ἡ πολυτέλεια τῶν δύο κέντρων ἀξιοποιεῖται μὲ τὸ παραπάνω ἀπὸ τοὺς ταξιδιώτας.

Ἀντίθετα, στὴν κορυφὴ τῆς Ζύγανας, ὅπου σκαρφαλώνουμε ἐν συνεχείᾳ, δὲν βρίσκομε παρὰ τὰ παλιὰ χάνια τῆς ἐποχῆς τῶν καραβανιῶν. Στὴν τοποθεσία ὅμως

Συνέχεια εἰς τὴν ἑξῆς ΣΕΛΙΔΑ

ΠΟΝΤΙΑΚΟΙ ΦΟΙΤΗΤΙΚΟΙ ΠΑΛΜΟΙ

Στὶς 15 Ἀπριλίου τὸ βράδυ τῆς Κυριακῆς, πρώτης μέρας τῆς «Φοιτητικῆς Ἑβδομάδας», ἦτο ἀφιερωμένο στὸ «Φοιτητικὸ Γλέντι», πρὶν ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἔγινε τὸ Φεστιβὰλ ἑλληνικῶν χορῶν ἀπὸ φοιτητικὰ χορευτικὰ Συγκροτήματα. Πάνω ἀπὸ 5000 ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων παρακολούθησαν τὴν γνήσια Ἑλληνικὴ αὐτὴ ἐκδήλωση. Κοντὰ σ' αὐτοὺς ἄλλοι τόσοι ἐξωπανεπιστημιακοὶ κατάπλημμύρισαν τὸ χῶρο, ποὺ ἁπλώνεται ἀνάμεσα στὰ κτίρια τῆς Πανεπιστημιούπολης Φιλοσοφικῆς—Χημείου — Φυσικομαθηματικῆς μὲ τὰ βλέμματα στραμμένα στὴν κύρια εἴσοδο τοῦ χημείου, ὅπου ἦτο στημένη ἡ ἐξέδρα γιὰ τοὺς χορούς.

Τ' ὡρολόϊ δείχνει 8 καὶ 30' κι ὁ χοροδιδάσκαλος τοῦ Πανεπιστημίου κ. Παπαχρῆστος δίνει τὸ σύνθημα. Στὴν ἐξέδρα τοῦ χοροῦ τὸ Μακεδονικὸ Συγκρότημα! Χορευτὲς καὶ χορεύτριες κινιοῦνται μὲ κέφι καὶ χάρι καὶ μέσα σὲ χιλιάδες χειροκροτήματα οἱ χοροὶ διαδέχονται ὁ ἕνας τὸν ἄλλο καθὼς οἱ πολιτισμοὶ μέσ' στοὺς αἰῶνες καὶ δείχνουν κι' ὑπόσχονται πώς ἡ Μακεδονία μας θὰ εἶναι αἰώνια ἑλληνική! Ἀκολουθεῖ τὸ Κρητικὸ Συγκρότημα. Οἱ χοροὶ τῆς Λεβεντογέννας μας Κρήτης ἐνθουσιάζουν τὰ πλήθη, ποὺ ξεσποῦν σ' ἀτέλειωτα χειροκροτήματα, ποὺ διαρκοῦν καὶ ὅταν ὕστερα παίρνουν τὴ σειρὰ οἱ Κύπριοι φοιτητές. Μιὰ πονηρὴ ψιχάλα ἄρχισε νὰ πέφτη καὶ κάνει τοὺς χορευτές μας ν' ἀγωνιοῦν ἀκόμη περισσότερο περιμένοντας τὴ σειρά τους. Ἐπὶ τέλους τὰ μεγάφωνα βροντολαλοῦν «καὶ τώρα οἱ Πόντιοι»! Ὅλη ἐκείνη ἡ ἀνθρωποθάλασσα σάλεψε ἀπὸ ἐνθουσιασμὸ καὶ τὰ ἑκατοντάδες χιλιάδες χειροκροτήματα, ἐπιφωνήματα, σφυρίγματα καὶ ζητωκραυγὲς σμίξανε σ' ἕναν ἀπέραντο ὠκεανό, πάνω στὰ μανιασμένα κύματα τοῦ ὁποίου γλυστροῦσε ἡ πανάρχαια ποντιακὴ Ἀργὼ σβέλτη, καμαρωτή, δυνατὴ καὶ μεγαλόπρεπη! Κι' ἡ ψιχάλα σταμάτησε φοβισμένη. Κάποιος καθηγητὴς ἔξαλλος ἀπὸ χαρὰ καὶ συγκίνηση ἐβροντολάλησε «Ἡ Ρωμανία κι' ἄν πέρασεν, ἀνθεῖ καὶ φέρει κι' ἄλλο»! Καὶ ἡ μάνα κάποιου Πόντιου φοιτητῆ, φανατικὴ Ρωμάνα, ἀπάντησε, «νιέμ' ν' ἀγιάζ' τὸ στόμα σ'»!

Οἱ Δράκοι τῶν Ποντιακῶν Ἄλπεων κι οἱ Ἀμαζόνες τῶν ἀλησμόνητων Παρχαριῶν μπαίνουν μὲ τὸ «Ὀμάλ Σαμφούντας», συνεχίζουν μὲ λεβέντικη «Σερανίτσα», προχωροῦν στὸ κυματιστὸ «Λαγκευτὸ τὶκ» γιὰ νὰ περάσουν ἀπ' τὸ ἀνδροπρεπέστατο «Κότσαρι» στὴν ἡρωϊκὴ πολεμόχαρη «Λετσίνα»! Ὁλόκληρο τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς Ἕνωσης Ποντίων Φοιτητῶν συμμετέχει στὸ χορό! Καὶ τέλος οἱ ἁρματωμένοι Διγενεῖς χωρίζονται ἀπ' τοὺς «τρισέλλενους Δράκους» καὶ παρατάσσονται σὰν σὲ μάχη. Ἡ Ἀθάνατη Λύρα μας ἀνακρούει τὸν πολεμικό της παιᾶνα κι οἱ πέντε Διγενεῖς χύνονται στὴ μάχη μ' ὁδηγὸ τὸν πρόεδρο τῆς Ἑνώσεως κι' ἐκτελοῦν γιὰ μιὰ ἀκόμη ἀλησμόνητη φορὰ τὸν Βασιλιᾶ τῶν χορῶν τῶν θνητῶν, τὸν ἀσυναγώνιστο Πυρρίχιο (Σέρρα) χορό! Δὲν ἦσαν ἐκεῖνα χειροκροτήματα καὶ παραληρήματα, ἦσαν βροντὲς καὶ ἀστραπές, ποὺ χυμοῦσαν ἀπ' τὶς παρθενικὲς κορφὲς τοῦ Καρά-Καπαν, τῆς Ζύγανας καὶ τοῦ Θῆχυ!

Τὶς ἐπιδείξεις ἔκλεισεν ἐπάξια τὸ Θεσσαλικὸ Συγκρότημα. Κατόπιν ἀκολούθησε τὸ ὁμαδικὸ γλέντι. Τὴν ἐξέδρα κατεῖχαν οἱ Πόντιοι ὅπου ἀναρίθμητοι φοιτητὲς συνέχισαν τοὺς χοροὺς μέχρι 12 τὰ μεσάνυχτα μὲ τὴ γλυκόλαλη λύρα καὶ τὰ τραγούδια μας.

Τὸ Ποντιακὸ Συγκρότημα ἀνακηρύχτηκε πρῶτο καὶ τὴν ἀνακήρυξη αὐτὴ τὴν ἐδημοσίευσε μὲ φωτογραφία στὶς 17 ὁ ἡμερήσιος τύπος τῆς Θεσ)νίκης.

Στὶς 18 Ἀπριλίου, τὴν Τετάρτη τὸ βράδυ, τὸ Συγκρότημά μας ἀφοῦ παρήλασε θριαμβευτικὰ ἔκλεισε τιμητικῶς τὴν μεγάλη ἀθλητικὴ γιορτὴ τοῦ Πανεπιστημίου στὸ Καυταντζόγλειο Στάδιο ἐνώπιον 30.000 λαοῦ καὶ ὅλων τῶν ἀρχῶν τῆς Θεσ)νίκης. Ἡ ἐπιτυχία του ὑπῆρξε ἀποθεωτική

Ἄξιον προσοχῆς εἶναι ὅτι ἔμειναν καταγοητευμένοι κι' οἱ Ἀμερικανοὶ ἀνταποκριτὲς καὶ ἐκάλεσαν τὸ Ποντιακὸ χορευτικὸ Φοιτητικὸ Συγκρότημα στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες.

Στὶς 19 Ἀπριλίου καὶ στὶς 6.15' στὴν ὥρα τοῦ Φοιτητοῦ, ἔγινε ἀπὸ τὸν στρατιωτικὸ ραδιοφωνικὸ σταθμὸ Θεσ)νίκης ἐπίσημη ἀναγνώριση καὶ διαφήμιση τῶν Ποντιακῶν χορῶν καὶ ἰδιαίτερα τοῦ Πυρριχίου μας χοροῦ. Ἡ Ἕνωσις Ποντίων Φοιτητῶν Πανεπιστημίου Θεσ)νίκης εὐχαριστεῖ τὸν Διευθυντὴ τῆς Σωματικῆς Ἀγωγῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γεώργ. Κονταξόπουλον, τὸν ἡμερήσιον τύπον τῆς πόλεως μας καὶ τὸν στρατιωτικὸ ραδιοφωνικὸ σταθμὸ Θεσ)νίκης.

Ν. Σ.

Τὸ Ποντιακὸ Φοιτητικὸ Χορευτικὸ Συγκρότημα ποὺ διακρίθηκε πρῶτο στὶς ἐκδηλώσεις τῆς ἐφετεινῆς Φοιτητικῆς ἑβδομάδος.

ΤΟ "ΒΗΜΑ„
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

1) Ἐσωτερικοῦ
Ἐτησία δρχ. 30
Ἑξάμηνος » 15
Δήμων, Κοινοτήτων, Ὀργανισμῶν, Σωματείων κτλ.
Ἐτησία » 100
Ἑξάμηνος » 50

2) Ἐξωτερικοῦ
Ἐτησία δολ. 2
Ἑξάμηνος » 1

Ὑπεύθυνος Συντάξεως
Χαράλαμπος Λυσαρίδης
Πλατεῖα Διοικητηρίου 3

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου
Ἀγησίλας Σούλας
Ἀλεξανδρείας 52

ΤΟ "ΒΗΜΑ„ ΤΗΣ Ε.Λ.Θ.

ΕΙΝΑΙ τὸ μοναδικὸν ἐν Ἑλλάδι ὄργανον Ποντιακῶν συμφερόντων.

ΕΙΝΑΙ τὸ ὄργανον ἐπικοινωνίας καὶ ψυχικῆς ἐπαφῆς ὅλων τῶν ἁπανταχοῦ Ποντίων.

ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ μόνον στὴν ὑλικὴ καὶ ἠθικὴ συνδρομὴ τῶν Ποντίων

ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ νὰ λείπῃ ἀπὸ κανένα Ποντιακὸ σπίτι.

ΟΙ ΠΟΝΤΙΟΙ ΣΤΟΝ ΑΝΤΙΚΑΥΚΑΣΟ

Τοῦ κ. ΣΤΑΘΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ (Καστανιὰ — Βεροίας)

Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου

Ἡ μετανάστευση Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων ἀπὸ τὸν Πόντο ἐξακολούθησε μὲ τέτοιο γοργὸ ρυθμό, ὥστε οἱ νέοι αὐτοὶ μετανάστες δὲν μποροῦσαν πιὰ νὰ βροῦν κατα φύγιο στὰ χωριά καὶ ἀπό τὸ 1895 ἄρχισαν νὰ καταφεύγουν στὰ ἰδιωτικὰ τσιφλίκια, πού ἦταν ὅμως δασώδη. Ἄρχισε τότε νέα ἐκχέρσωση δασικῶν ἐκτάσεων γιὰ καπνοχώραφα, πού ἔπρεπε νὰ εἶναι καὶ προσήλια γιὰ νὰ εἶναι ἡ ποιότητα τοῦ καπνοῦ καλύτερη. Ἡ ἐκχέρσωση συνεχίσθηκε καὶ στὰ ρωμαΐικα τὰ χωριά. Ἐκτελοῦσαν δὲ τὴν ἐκχέρσωση προπάντων Τοῦρκοι ξενιτευμένοι ἀπὸ τὴν περιφέρεια τῆς Τραπεζούντας καὶ τοῦ Λαζιστάν πού ἔρχονταν τὸ φθινόπωρο καὶ ἔφευγαν τὴν ἄνοιξη.

Μερικοὶ μετανάστες κατέλαβαν αὐθαίρετα καὶ ἔχτισαν τὶς κατοικίες τους μέσα στὰ ἀπέραντα δάση καὶ ὅταν μετὰ ἕνα ἢ περισσότερα χρόνια ἀνεκαλύφθησαν, τότε κανόνισαν τὶς σχέσεις τους. Ἡ ἐσπευσμένη αὐτὴ ἐγκατάσταση χωρὶς κανένα ἀπολύτως σχέδιο, πού νὰ δείχνη ὄψη συνοικισμοῦ. ἔδινε σ' αὐτὲς τὴν ὄψη προσωρινότητας, ἀφοῦ μάλιστα καὶ τὰ σπίτια τους ἦσαν ἀπὸ κορμοὺς δέντρων καὶ σουβατισμένα μὲ λάσπη.

Σὲ ἀπόσταση 7 χιλιομέτρων ἀπὸ τὸ Ὄλγενσκοε στὸ τσιφλίκι τοῦ Μπομπρίνσκυ, ὅπου ἦσαν καμμιά εἰκοσαριὰ οἰκογένειες Μιγγρέλων, ἐγκαταστάθηκαν Ἀρμένιοι καὶ μερικοὶ Πόντιοι, πρῶτα ὡς ἐνοικιασταὶ καὶ ἀφοῦ ἀπέκτησαν τὴ ρωσική ἰθαγένεια ὡς μόνιμοι κάτοικοι.

Οἱ νέοι μετανάστες δὲν εἶχαν τὶς κακουχίες τῶν πρώτων, διότι τὰ χωριὰ αὐτὰ ἦσαν ὑγιεινότερα. Ἔπειτα τοὺς βοήθησε ἡ συνδρομὴ καὶ ἡ πεῖρα τῶν πρώτων.

Σιγά, σιγά, οἱ Τοῦρκοι, πού ἦσαν λιτοδίαιτοι, ἐξετόπισαν τοὺς Ρώσους ἐργάτες. Ἐπειδὴ δὲ τὸ καλοκαῖρι καὶ οἱ οἰκογένειες τῶν ρωμιῶν ἔφευγαν στὰ παρχάρια, τὸ μάζεμα τῶν φύλλων τοῦ καπνοῦ γινόταν ἀπὸ Τούρκους ἐργάτες.

Ὅσοι ἀπὸ τοὺς νέους μετανάστες δὲν εἶχαν τὴν οἰκονομική δυνατότητα νὰ ἐνοικιάζουν καπνοχώραφα, καὶ τοὺς ἔλειπαν καὶ τὰ μέσα τῆς συντήρησης, αὐτοὶ ἀναγκαστικὰ ἐγκαταστάθηκαν στὰ κτήματα τῶν ρωσοῦπηκόων ρωμιῶν ὡς γιαριτσῆδες — μισακάρηδες. Τὸ κτῆμα εἶχε τὰ ἀπαραίτητα κτίρια καὶ ἐργαλεῖα καὶ κατὰ κανόνα ὁ ἰδιοκτήτης χορηγοῦσε καλαμπόκι, φασόλια, πετρέλαιο, ἀλάτι καὶ ἄλλα μικροπράγματα δωρεάν. Ἐπίσης καὶ 2 — 5 ρούβλια κατὰ στρέμμα. Ὁ ἐνοικιαστὴς ἦταν ὑποχρεωμένος: νὰ φυτέψη καὶ μαζέψη τὸν καπνό, νὰ τὸν πασταλιάσῃ, νὰ τὸν δεματοποιήση καὶ νὰ τὸν μεταφέρη στὴν καπναποθήκη τοῦ ἐμπόρου. Ὅταν ὁ ἰδιοκτήτης ἔπαιρνε τὴν ἀξία τοῦ καπνοῦ ἀπὸ τὸν ἔμπορο ,τὴ μοίραζε μὲ τὸν ἐνοικιαστή του.

Οἱ συνθῆκες τῆς ζωῆς τῶν πρώτων μεταναστῶν τῶν ρωσοῦπηκόων καὶ τῶν ἄλλων, τῶν τουρκοῦπηκόων ἦσαν διαφορετικές. Οἱ ρωσοῦπήκοοι ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ κάμουν τὴ στρατιωτική τους θητεία, πού ἦταν τότε πολύ βαριά, 4 χρόνια τοῦ πεζικοῦ καὶ 7 τοῦ ναυτικοῦ. Γι' αὐτὸ οἱ Τουρκοῦπήκοοι δὲν φρόντιζαν νὰ ἀποκτήσουν τὴ ρωσική ἰθαγένεια. Οἱ ρωσοῦπήκοοι, ἐπειδὴ ἦσαν μονίμως ἐγκατεστημένοι, εἶχαν προβῆ καὶ σὲ δενδροφυτεύσεις. Πλήρωναν δὲ τὸ χρόνο 20 ρούβλια γιὰ τὰ 100 στρέμματα τῆς γῆς τους. Οἱ τουρκοῦπήκοοι πλήρωναν στὸ τσιφλικιοῦχο δεκαπλάσια. Τοὺς δασκάλους καὶ παπάδες τῶν ρωσοῦπηκόων μισθοδοτοῦσε τό κράτος, καὶ τὴ μισή δαπάνη τῆς ἀνέγερσης τῶν σχολείων τους. Γιὰ τοὺς ξένους τὸ κράτος ἀδιαφοροῦσε τελείως.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀνακήρυξη τοῦ συντάγματος στὴν Τουρκία (1908) ὅλοι οἱ χριστιανοὶ ἐξισώθηκαν μὲ τοὺς μωαμεθανούς κατὰ τὰ δικαιώματα, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὶς ὑποχρεώσεις καὶ συνεπῶς καὶ αὐτοὶ ὑποχρεοῦνταν νὰ ἐκτελέσουν τὴ στρατιωτική τους ὑποχρέωση, ἀφοῦ εἶχαν ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὸν κεφαλικὸ φόρο. Νὰ ὅμως πού ἡ ἐξίσωση αὐτὴ ἦταν καταστρεπτική γιὰ τοὺς χριστιανούς. Κανένας ἀπ' αὐτοὺς δὲν εἶχεν ὄρεξη νὰ ὑπηρετήση καὶ μάλιστα μὲ Τούρκους, Κούρδους, Λαζούς καὶ λοιπούς μωαμεθανούς. Ζήτησαν λοιπόν νὰ ἀπαλλαγοῦν μέ κάθε τρόπο καὶ ὁ καλύτερος τρόπος ἦταν νὰ διαφύγουν στὴ γειτονική Ρωσία. Ἕνα νέο κῦμα προσφύγων Ἑλλήνων (καὶ Ἀρμενίων) ἀποβιβάσθηκε στὰ ρωσικά λιμάνια. Καὶ ἔφευγαν ἀπὸ τὸν Πόντο ὅπως μποροῦσε ὁ καθένας. Ἄλλοι μὲ ξένα διαβατήρια, ἄλλοι ναυλώνοντας ἰδιαίτερο μεταφορικὸ μέσο καὶ μερικοί μεταμφιεσμένοι σέ γυναῖκες. Τὸ μεγαλύτερο ἀριθμό τῶν προσφύγων αὐτῶν, εἶχε δεχθῆ τὸ Σουχούμ. Ἄλλος κατέφευγε στὸ συγγενῆ του, ἄλλος στὸ φίλο, ἄλλος στὸ συχωριανό, παντοῦ ὅπου εὕρισκε ἐργασία. Πολλοί λίγοι ἀπ' αὐτούς κατώρθωσαν νὰ δημιουργήσουν στὴν πόλη δική τους δουλειά ἢ ὡς συνέταιροι, ἢ ὑπάλληλοι ἢ καὶ ὡς ἁπλοί ἐργάτες.

Μὲ τὸ κῦμα αὐτὸ τῶν προσφύγων ἡ παραγωγὴ καπνοῦ αὐξήθηκε καὶ νέα κεφάλαια εἰσέρρευσαν. Ἡ ζήτηση τῶν καπνῶν πῆρε μεγάλες διαστάσεις, κι' ἐκειδὴ τὰ κέρδη ἦταν μεγάλα κάθε ἰδιώτης πού εἶχε ἕνα κεφάλαιο μικρό ἢ μεγάλο, τὸ διέθετε στὴν ἀγορὰ καπνῶν, ἔτσι πολλοί ἔγιναν μικρέμποροι, γιὰ νὰ ἐξελιχθοῦν μὲ τὸν καιρὸ σὲ ὑπολογίσιμους παράγοντες τοῦ καπνεμπορίου.

Ὅλοι αὐτοὶ οἱ φυγόστρατοι καὶ ἀνυπότακτοι τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ μόλις ἔβαλαν τὰ θεμέλια τῆς ἐργασίας τους, καλοῦσαν καὶ τὶς οἰκογένειές τους, καὶ ἔτσι ἡ διαμονή τους γινόταν μόνιμη.

Ἐδῶ μπορεῖ κανείς νὰ πῆ μὲ βεβαιότητα ὅτι ὁ κόσμος αὐτὸς ποτὲ δὲν γνώρισε στερήσεις, ἀπ' ἐναντίας ἡ οἰκονομική τους κατάσταση χρόνο μὲ τὸ χρόνο βελτιώνόταν ἀνάλογα μὲ τὶς ἠθικὲς καὶ ὑλικὲς δυνάμεις τοῦ καθενός. Στὸ Σουχούμ ἔγινε ἐξοντωτικὸς ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων καπνεμπόρων, πού δολοφόνησαν τὸν Ἀχ. Οὐσταπασίδη. Στὰ χωριὰ δὲ ἔγιναν πολλές συμπλοκὲς μεταξὺ Ἀρμενίων καὶ Ἑλλήνων ἐπί κεφαλῆς τῶν ὁποίων ἦταν ὁ Χάμπον, πού κυνήγησε καὶ ταπείνωσε τούς δειλούς ἀντιπάλους του.

Ἔτσι κάθε χρόνο καὶ προοδεύον τας ἔφθασαν ὡς τὸ Ρωσοϊαπωνικό πόλεμο (1905)' πού τούς ἔσπρωξε περισσότερο πρὸς τὴν οἰκονομικὴ ἀλλὰ καὶ τὴν πνευματική τώρα ἀνάπτυξη. Τότε μερικοί νέοι μορφωμένοι καὶ ποτισμένοι ἀπὸ ἀνθρωπιστικὲς, φιλελεύθερες καὶ σοσιαλιστικὲς ἰδέες μάλιστα ἀρχές, πῆραν τὴν ἀπόφαση νὰ διαφωτίσουν τούς χωρικούς πού κατά τὴν ἔκφραση τοῦ Π. Τσάτσα, δὲν εἶχαν καὶ τὶς παραμικρὲς γνώσεις πάνω στὴν ἐξέλιξη τῆς ἀνθρώπινης κουλτούρας καὶ τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων. Ὠργάνωσαν καὶ θεατρικὲς παραστάσεις, προπάντων στὴν Κούμα, ὅπου εἶχε παιχθῆ ὁ Οἰδίπους Τύραννος καὶ ἄλλα ἔργα.

ΠΕΜΠΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Μετὰ τὴν ὀπισθοχώρηση τῶν ρωσικῶν στρατευμάτων ἀπὸ τὸ μέτωπον τῆς Τραπεζούντας (ἀρχὲς τοῦ 1918) νέο κῦμα προσφύγων, τὸ μεγαλύτερο (περίπου 30.000) κατέφυγε στὸ Σουχούμ. Οἱ Ἕλληνες τοῦ Σουχούμ ἔγραψαν στὴν ἱστορία τῆς κοινότητος περίλαμπρη σελίδα, μὲ τὴν ἀγάπη καὶ τὶς τεράστιες δαπάνες στὶς ὁποῖες εἶχαν ὑποβληθῆ γιὰ τὴν περίθαλψη τῶν προσφύγων. Ὕστερα ἀπὸ τὸ Βατούμ, τὸ Σουχούμ ἦταν τὸ δεύτερο καταφύγιο τῶν προσφύγων. Μὲ τὴν ἀκάματη ἡγεσία τοῦ Εὐστ. Σπυράντη καὶ Νικ. Θειοπούλου, ὁ Σύλλογος τῶν Κυριῶν προσέφερεν ἀνεκτίμητες ὑπηρεσίες στούς πάσχοντας, τούς ὁποίους εἶχε περιθάλψει καὶ τοποθετήσει στὰ χωριὰ καὶ στὶς παράλιες πόλεις Γουταούτα, Γάγγραι, Ἄντλερ, Σότση καὶ Τοαψέ. Ὁ μακαρίτης Ξ. Ξενίτας μᾶς πληροφόρησε ὅτι οἱ Ἕλληνες τοῦ Σουχούμ ὄχι μόνο χορήγησαν στούς Κοτυωρίτες καταλύματα καὶ συσσίτιο ἀρκετὸ καὶ καλό, ἰατρική καὶ φαρμακευτική περίθαλψη, ἀλλὰ καὶ ἀπεκατέστησαν μέσα στὴν πόλη καὶ στὰ χωριὰ τὰ ὀρφανά καὶ ἀπροστάτευτα κορίτσια, τούς δὲ μαθητὰς τῶν τελευταίων τάξεων τῶν σχολείων τούς τοποθέτησαν ὡς δασκάλους στὰ γύρω χωριά, κινητοποίησαν καὶ τὰ κεφαλοχώρια πού προσέφεραν πλούσια σὲ χρῆμα καὶ εἶδος. Μόνο στήΣάντα ἔστειλαν τά κεφαλοχώρια κατὰ τὸ 1919, 50.000 κιλά καλαμπόκι, γιὰ νὰ καλυφθῆ δὲ ὁ ναῦλος τῆς φορτηγίδας δόθηκε παράσταση μέσα στὸ Σουχούμ.

ΣΟΥΧΟΥΜ

Πρωτεύουσα τῆς Ἀπχαζίας. Εἶναι ἡ ἀρχαία Διοσκουριάς καὶ ἡ Σεβαστούπολη τῶν Βυζαντινῶν. Μετὰ τὴν κατάκτησή της ἀπὸ τοὺς Ρώσους, πολλοί ἀπ' ὅλες τὶς περιφέρειες τοῦ Πόντου ἐγκαταστάθηκαν στὴν πολίχνη. Στὴν ἀνάπτυξη τῆς ἀγαθοεργοῦ ἑλλ. κοινότητος, κατὰ τὸν Ἑλ. Παυλίδη εἶχε πρωτοστατήσει ὁ ἰατρὸς Κοσμᾶς Σπυράντης. Αὐτὸς εἶχεν ἐπιδείξει ἐξαιρετική δραστηριότητα καὶ εἶχεν ἐργασθῆ ὅσον ὀλίγοι. Κατὰ τὸ 1918 εἶχεν ἐκδώσει τὴν ἐφημερίδα «Μόρφωση». Πρῶτος συνέλαβε τὴν ἰδέα τῆς ἱδρυσης Συνδέσμου Ἑλλήνων καὶ περιχώρων, καὶ ἐκτελοῦσε καὶ χρέη ὑποπροξένου τῆς Ἑλλάδος, ἐννοεῖται χωρὶς μισθό, καὶ εἶχε καταδιωχθῆ καὶ φυλακισθῆ ἀπὸ τὴν ἐπιτόπια κυβέρνηση, διότι εἶχε διαμαρτυρηθῆ καὶ ἀντιταχθῆ κατὰ τῆς στρατολογίας τῶν ὁμογενῶν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Τουρκικῆς ὑπηκοότητος. Ὁ Σπυράντης ἔκαμε γενικὴ ἀπογραφή τῶν ἑλλήνων Σουχούμ καὶ περιφερείας, διὰ τοῦ Βασ. Τσαντεκίδου, πού ἀπέγραψε 60.000. Καὶ οἱ Ἑλληνίδες τοῦ Σουχούμ εἶχαν ἀναπτύξει σημαντική δράση. Ὁ Χρῖστος Σαμουρίδης ἔδωσε νέαν ὤθηση στὰ γράμματα, μὲ γενναία δὲ εἰσφορά του εἶχαν τεθῆ τὰ θεμέλια ναοῦ, συστήθηκε δὲ καὶ καλλιτεχνικὸς ὅμιλος τῆς νεολαίας γιὰ διαλέξεις, χορεσπερίδες καὶ θεατρικὲς παραστάσεις μὲ ἐπὶ κεφαλῆς, τὸ Νίκο Σπανίδη. Τὴν κοινότητα συνέδραμε στούς σκοπούς της καὶ ὁ Ἰ. Πασαλίδης πού τελευταία ἦταν βουλευτής τῆς Γεωργιανικῆς Βουλῆς.

Μετὰ τὸ Β' παγκόσμιο πόλεμο ὅλους τούς ὁμογενεῖς τοῦ Σουχούμ καθώς καὶ τῆς περιφερείας, ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν τῆς Ρωσίας Μπέρια, ἀπὸ λόγους μᾶλλον σωβινιστικούς τούς ἐξετόπισε καὶ τούς σκόρπισε στὴν Νότιο Ἀσία: Οὐζπεκιστάν κ.λ.π. Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο εἶχαν ἐκτοπισθῆ ἦταν ἀπάνθρωπος. Νύχτα τούς φόρτωσαν στ' αὐτοκίνητα. Μερικοί ἀπὸ τούς ὁδηγούς τῶν αὐτοκινήτων τούς συμβούλευσαν νὰ προτιμήσουν νὰ πάρουν μαζί τους μάλλινα πολλά, διότι θὰ ἐκτοπίζονταν σὲ ψυχρά κλίματα. Ὅσοι εἶχαν τὴν τύχη νὰ ἐγκατασταθοῦν κοντὰ σὲ κατοικημένα μέρη καὶ ὅσοι ἐγκαταστάθηκαν μέν σὲ ἀκατοίκητα, ἀλλὰ κατώρθωσαν νὰ χτίσουν τὶς κατοικίες τους ὡς τὸ χειμώνα, διέφυγαν τὸ θάνατο. Ὅσοι ὅμως δὲν κατώρθωσαν νὰ χτίσουν τὶς κατοικίες τους, ἀπεδεκατίσθησαν. Ἀπὸ κάποιο γράμμα τους μαθαίνομε ὅτι, μερικοί πού ἦσαν μακριὰ ἀπὸ τὰ κέντρα συγκοινωνίας μόνο 30 κιλά πράγματα πῆραν μαζί τους στὴν ἐξορία αὐτή. Στὰ μέρη δὲ πού ἐγκαταστάθηκαν δὲν εἶχαν ἡσυχία οὔτε τὴν ἡμέρα οὔτε τὴ νύχτα. Τὴ μὲν ἡμέρα ἀπὸ τὶς μυῖες, τὴ δὲ νύχτα ἀπὸ τὶς σκνίπες. Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Στάλιν καὶ τὸ φόνο τοῦ Μπέρια τούς ἐπετράπη νὰ γυρίσουν στὰ σπίτια τους, ἀλλὰ βρῆκαν σπίτια καὶ χωράφια κατειλημμένα ἀπὸ Μιγγρέλους καὶ Γεωργιανούς. Γιὰ νὰ ἀποζημιωθοῦν γιὰ τὸ σπίτια τους (τὰ χωράφια ὀνήκουν στὴν ὁλότητα) ἔπρεπε νὰ κατσφύγουν στὰ δικαστήρια. Γι' αὐτὸ μερικοί μὲν ἐγκαταστάθηκαν μέσα στὴν πόλη, οἱ ἄλλοι δὲ ἐπέστρεψαν στὸν τόπο τοῦ ἐκτοπισμοῦ τους.

Ἔτσι ἄδυξσ ἔσβησαν οἱ ὁμογενεῖς τῆς Ἀπχαζίας.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἑπόμενον)

ΠΑΣΧΑ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ

Τοῦ κ. Ἀγαθαγγέλου Φωστηροπούλου

Πῶς νὰ μὴ νοσταλγοῦν οἱ ἡλικιωμένοι τώρα μὲ τὸ Πάσχα καὶ τὴν ἄνοιξιν καὶ πῶς νὰ μὴ ἀναπολοῦν τὴν ἀξέχαστη γενέτειραν, τὰ ὡραῖα παιδικὰ χρόνια των, τὶς χαρὲς τοῦ Πάσχα στὴν ἀλησμόνητη Τραπεζοῦντα; Ἡ ὑπόδουλη πρωτεύουσα τῶν Κομνηνῶν μὲ τὶς 15 χιλιάδες Ἕλληνας ἔπαιρνε χρῶμα Ἑλληνικὸν κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτάς. Τὰ παιδιὰ ἐγύριζαν στὰ Ἑλληνικὰ σπίτια καὶ ζητοῦσαν ἄνθη «διὰ τὸ Ἐπιτάφιο». Καὶ αἱ Ἑλληνίδες οἱ κοδέσποιναι ἔκοβαν πρόθυμα καὶ προσέφεραν ἀπὸ τὰ μυρωμένα τριαντάφυλλα, τὶς πασχαλιὲς καὶ τὶς βιολέτες τῆς αὐλῆς των διὰ τὸν ἱερὸν σκοπόν. Οἱ φοῦρνοι τῆς πόλεως ἐμοσχομύριζαν ἀπὸ τὰ περίφημα πασχαλινὰ τσουρέκια. Τὸ βράδια τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος τὰ παιδιὰ ἐμαζεύοντο γύρω στὴν Ὡραία Πύλη, κοντὰ στὶς σάκκες των μὲ τὰ εἴδη, πού θὰ ἔπαιρναν τὶς εὐχὲς τῆς Ἐκκλησίας «τὰ εὐχιασμένα».

Οἱ νέοι ἐγύριζαν στὰ Ἑλληνικὰ καταστήματα καὶ ἐμάζευαν χρήματα διὰ τὰ πυροτεχνήματα τῆς Ἀναστάσεως στοὺς ἐνέα ἐνοριακοὺς Ναοὺς τῆς Τραπεζοῦντος. Τὸν Ἅγ. Γρηγόριον τῆς Μητροπόλεως, τὸν Ἅγιον Βασίλειον, τὴν Ὑπαπαντήν, τὸν Ἅγιον Γεώργιον, τὴν Ἁγίαν Μαριναν, τοῦ Χριστοῦ, τὴν Παναγίαν Θεοσκέπαστον καὶ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τῆς Δαφνοῦντος καὶ τῶν Ἐξωτείχων.

Στὴν ἐνορία τοῦ Χριστοῦ ἡ Ἀνάστασις ἔβγαινε κάτω ἀπὸ τὸ προαύλιον τοῦ γειτονικοῦ σχολείου. Μόλις ἠκούετο τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» ἐρρίπτοντο ἀπὸ ἐκεῖ χαρμόσυνοι πυροβολισμοὶ καὶ πυροτεχνήματα, πού κατηύγαζον τὸν οὐρανὸν τῆς πόλεως. Τὸ ἐκκλησίασμα παρέμενε καὶ παρηκολούθει μὲ κατάνυξιν τοὺς ἀναστάσιμους ὕμνους, ἕως τὴν εὐχὴν τοῦ Ἰ. Χρυσοστόμου «Εἴ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος».

Μὲ τὴν ἰδίαν λαμπρότητα ἐτελεῖτο καὶ ἡ «δευτέρα Ἀνάστασις».

Ὁ Παπαχωνσταντῖνος τῆς ἐνοριας Χριστοῦ ἐσήμαινε ὁ ἰδιος τὶς καμπάνες τοῦ Πάσχα. Καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ τὸν παρηκολούθουν νὰ περνᾶ στὰ δάκτυλά του τὰ σχοινιὰ ἀπὸ τὶς μικρὲς καὶ μεγάλες καμπάνες καὶ νὰ σημαίνη τεχνικὰ ἕνα γλυκὸ καὶ ἐναρμόνιο ἀναστάσιμο προσκλητήριο.

Ὅλες οἱ Ἐκκλησίες ἔλαμπαν ἀπὸ τάξιν καὶ εὐπρέπειαν. Ἡ δάφνη τοῦ Δαφνοπόταμου ἐμοσχοβολοῦσε μέσα τους.

Στὸν Ναὸ τῆς Μητροπόλεως ὁ Μητροπολίτης μὲ τὴν χρυσοῦ ραντη στολή του ἐσυμβόλιζε τὴν ἐθνικὴν ἡγεσίαν Παντοῦ ἠκούετο τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» καὶ ἡ ψυχὴ τῶν ἀλυτρώτων ηὔχετο μὲ τὸν χαιρεσμὸν αὐτὸν καὶ τὴν Ἐθνικὴν Ἀνάστασιν.

Τὸ ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα, πού ἐκαίετο στὴν «Διπλανάστασιν» ἐσυμβόλιζε τὸ κάψιμο τῆς δουλείας. Τὰ παιδιὰ ἐγύριζαν τὴν Δευτέραν τοῦ Πάσχα καὶ τὰ ἔδιδαν κόκκινα αὐγὰ καὶ γλυκίσματα

Οἱ περαστικοὶ ὁμογενεῖς ἐξέφρυζον τὴν χαρὰν καὶ τὸν θαυμασμόν των διὰ τὴν ἀνθηρότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Τραπεζοῦντος καὶ διὰ τὴν ἐγκάρδιον φιλοξενίαν, πού ἐνθύμιζε τὰ «ξενία» προς τοὺς «Μυρίους» καὶ τὴν ἀρχοντιὰ τῆς ἐποχῆς τῶν Κομνηνῶν.

Ὅλην τὴν ἑβδομάδα τῆς Διακαινησίμου ἐπεκράτει στὶς πόλεις καὶ στὰ χωριὰ τοῦ Πόντου ὁ χαρμόσυνος πανηγυρισμὸς μὲ τας παραδόσεις καὶ τὰ ἔθιμα τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς Μιὰ ψυχικὴ διάθεσις πραγματικῆς ἀδελφοσύνης, σύμφωνα μὲ τὸν ἀναστάσιμον Ὕμνον: «Λησμονήσωμεν πάντα τῇ Ἀναστάσει καὶ ἀλλήλους περιπτυξώμεθα». Τώρα ἂς ἑορτάζουν τὸ Πασχα τὰ παιδιά μας μὲ τὴν ἴδια χαρὰ μέσα στοὺς κόλπους τῆς Ἐλευθέρας Πατρίδος.

«Σὴν Τραπεζοῦνταν τὴ Λαμπρὴν καὶ σὰ καλὰ τὰ χρονια,
τὰ Ἐκκλησιας ἔλαμπαν, ἔμορφα φωταγμενα.
Τ'ὀσπίτια ἐσκουτούλιζαν ἄνθια καὶ μανουσάκια,
τριαντάφυλλα, κοκκινα ὠβὰ καὶ τῆ Λαμπρῆς τσοριάκια
Ἐχαίρουμες τὴν ἄνοιξιν μὲ τὸ Χριστὸς Ἀνέστη,
μικρὰ παιδία πρόσχαρα, χωρὶς κανεναν τέρτι.
Ἡ Τραπεζοῦντα ἔτονε ἔμορφον πολιτείαν,
ψηλὰ ἡ Θεοσκέπαστός, σὸν γιαλὸν τὰ σχολεῖα.
Ἡ Τραπεζοῦντα ἔτονε τ' Ἀνατολῆς τὸ Ἄστρον,
τοῖ Κομνηνῶν βασιλοσκάμν' τῆ Ρωμανίας Καστρον».

ΕΝΑΣ ΠΑΡΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΙΕΡΑΡΧΗΣ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΡΟΔΟΠΟΛΕΩΣ ΚΥΡΙΛΛΟΣ

Τοῦ κ. Περικλῆ Τριανταφυλλίδου (Ἐλευθερούπολις)

Μοῦ φαίνεται ἄξιον ἀπορίας, πῶς ἀπὸ τοὺς τόσους Ποντίους πατριώτας, πού ἔγραψαν γιὰ τὶς «χαμένες πατρίδες» καὶ εἶναι βέβαια γι' αὐτὸ ἄξιοι πολλῆς ἐκτιμήσεως καὶ ἀπὸ τὰ τόσα ἔντυπα πού γράφουν γιὰ τὴν δρᾶσι καὶ τὴ ζωὴ τῶν Ἐπαρχιῶν τοῦ Πόντου, κανένας δὲν ἔγραφε ἔστω καὶ λίγες γραμμὲς γιὰ τὴν ζωὴ καὶ τὴν δρᾶσι τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ροδοπόλεως, Κυρίλλου.

Ὁ γράφων λόγῳ τῆς νεαρᾶς ἡλικίας καὶ τῆς περιπετειώδους ἐποχῆς, δὲν γνωρίζει πολλὰ πράγματα. Θεωρεῖ ὅμως ἱερὸν χρέος του νὰ ἀναφέρη μερικὰ πράγματα πού ὑπέπεσαν στὴν ἀντίληψιν ὅλων καὶ τὰ θεωρεῖ ἄξια νὰ ἀναγραφοῦν γιὰ νὰ καταλάβουν μία μικρὴ γωνία στὴν ἱστορία τῶν τόπων ἐκείνων, σὰν ἕνα φτωχὸ καὶ ταπεινὸ μνημόσυνο γιὰ τὸν παραγνωρισμένο καὶ ἄξιο εὐγνωμοσύνης Ποιμενάρχη Κύριλλο.

Εἶπα πῶς πολὺ λίγα πράγματα γνωρίζω γιὰ τὴν ζωὴ καὶ τὴ δρᾶσί του.

Ἤμουνα μόλις δεκαπεντάχρονο παιδί, ὅταν τὸν ἀντίκρυσα στὸ Τσεβιζλίκ στὰ 1910, ὅπου τὸν ὑπεδέχθηκαν οἱ κάτοικοι τῆς ἕδρας του, τῆς Λιβερᾶς, καὶ τὸν προσεφώνησεν ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου της — μακαρίτης πιὰ τώρα — Ἀριστείδης Χλωρίδης.

Ἡ Ἐπαρχία του πολὺ φτωχὴ καὶ πολὺ καθυστερημένη δὲν τοῦ ἄνοιγε πεδίον δράσεως, ὅπως πολὺ καλὰ τὸ γνωρίζουν οἱ κάτοικοι τῆς Ματσούκας.

Ἐξ ὅσων γνωρίζω ὅμως κατέβαλε ἀρκετὰς προσπαθείας διὰ τὴν προώθησιν τῆς παιδείας τῆς Ἐπαρχίας καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του αὐτὴ ἐσημείωσε ἀξιόλογον πρόοδον.

Σὲ λίγο ὅμως ἄρχισε ὁ συνταρακτικὸς Α' Παγκόσμιος πόλεμος πού συνεκλόνισε τὸ πᾶν. Ὁ ἀείμνηστος ἐστάθηκε κοντὰ στὸ Ποίμνιό του μόνος καὶ ἀβοήθητος καὶ ἔκαμε ὅ,τι μποροῦσε γιὰ νὰ μετριάση τὰ δεινά του.

Ἐπακολούθησε ἡ Ρωσικὴ κατοχὴ στὰ 1916 κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ περισσότεροι κάτοικοι τῆς Ἐπαρχίας του ἔγιναν πρόσφυγες, ἄλλοι πρὸς τὴν Ρωσικὴ καὶ ἄλλοι πρὸς τὴν Τουρκικὴ Πλευρά.

Ὁ ἀείδιμος Κύριλλος καὶ πάλιν εὑρέθηκε ἐκεῖ ὅπου τὸν ἔταξε τὸ καθῆκον καὶ ἡ μοῖρα του.

Καὶ ὅταν τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1918 ἀπεχώρησαν τὰ Ρωσικὰ στρατεύματα καὶ ὁ Τουρκικὸς ὄχλος ἐξεχύθη νὰ λεηλατήση, καὶ διαρπάση τὰ χωριὰ τῆς περιφερείας του, μὲ μιὰ ἐπιτροπὴ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὁποίας ἐτέθη ὁ ἴδιος καὶ τὴν ἀποτελοῦσαν ὁ Γεώρ. Σαλβαρᾶς καὶ ἄλλοι μὲ τὸν Τοῦρκο Ρασὶμ ἐφέντην, ἐδημιούργησε σώματα αὐτοαμύνης, προκείρως ὠπλισμένα πού ἔσωσαν τὴν Ἐπαρχία ἀπὸ τὴν λεηλασία καὶ τοὺς φόνους.

Ἐδῶ εἶναι δίκαιον νὰ ἀναφέρω ὅτι καὶ οἱ Τοῦρκοι πού συγκατοικοῦσαν μὲ χριστιανοὺς ὅπως τοῦ Χορτοκοπίου, τῆς Λιβερᾶς καὶ τῆς Λαραχανῆς ἐτήρησαν ἀδελφικὴν στάσιν ἀπέναντι τῶν συγχωριανῶν των, διότι καὶ οἱ Χριστιανοὶ τὸ ἴδιον ἔπραξαν κατὰ τὴν Ρωσικὴν κατοχήν.

Σύντομα ἐπακολούθησεν ἡ ἀνακωχὴ τὸ 1918 καὶ ἐδημιουργήθηκε τὸ ζήτημα τῆς συγκροτήσεως Δημοκρατίας τοῦ Πόντου — πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὅπως

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΣΤΟΝ ΠΟΝΤΟ

ΤΗ ΧΑΤΖΗ-ΠΕΛΑΓΙΑΣ ΤΟ ΚΑΡΥΔ'

Τοῦ κ. ΝΕΟΚΛΗ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ

Σὸ χωρίον ἐμουν, τὴν Χουτουράν, ἔσαν σεράντα παχτσέδες. Κάθε παχτσὲν πα εἶχεν δύο - τρία δέντρια καρύδια, μικρὰ τρανὰ ἑκατὸν ἴσαμε ἑκατὸν εἴκοσ' κομμάτια.

'Ασ' ἀτὰ τὰ καρύδια ὅνταν ἔλεπαμε ἕναν καρπὸν καρύδ' ἔξεραμε ἀσ' εἶνος καρύδ' ἔτον. Στρογγυλὸν τῆ Σόνας, ξυμυτὸν τῆ Λίτας, πλακουτσὸν τῆ Χατζηφωτίνας, τσαπνὶν καὶ μικρὸν τῆ Ἄννας. Τσαπνὶν ἔλεγαν ἀτο, γιατὶ ἐτσακοῦτον δύσκολα καὶ καντσὶν ἀποπέσ' μὲ τὸ βελὸν θὰ ἐβγάλνες ἀτο, τὰ κασκάρας πα ξαῖ 'κι ἐσίμωναν ὅτο, 'κι ἐπόριαν νὰ τσακών'νε καὶ νὰ τρώγ'νε τὸ καντσὶν ἀθε.

Ἐκεῖ σὸ πέραν τὴν μαχαλάν, εἶχεν καὶ ἡ Χατζῆ - Πελαγία ἕναν καρύδ'. Τὸ τσέφλιν ἀθε ἄμον τσιγαρόχαρτον ἔτον, ἐβάλνες δύο τρία καρύδια σὴ βύρα σ' καὶ τσάκ, μοναχὰ τουν ἐτσακοῦνταν, καὶ ὁ καρπὸς ἀτουν χοντρός, ἄσπρος καὶ νόστιμος ἔτον.

Μὲ τὸν Θόδωρον τῆ Χατζῆ-Ἀγάπης, μικρὰ παιδία ἔμνες, ἀσ' οὔλια τῆ χωρί' τὰ καρύδια ἐπαίρναμε πέντε - δέκα κομμάτια, ἐτάραζαμ ἀτα καὶ ἐποίναμε ἄμον ντὸ λέγομε ἀτώρα συλλογήν. Μόνον ἀσῆ Χατζῆ - Πελαγίας τὸ καρύδ' 'κι ἐπόραμε νὰ ἐπαίρνομε. Ἐξέρετεν γιατί; Ἄμον ντὸ ἐρχίνανεν νὰ ἔφτανεν καὶ ἀποσαχταλοῦτον τὸ λέπ'ν ἀθε, ὅλον τὴν ἡμέραν ἐπαῖρνεν ἡ Χατζῆ - Πελαγία τ' τ' ὀρτάρ'ν ἀτς καὶ ἐκάθουτον σὴν ρίζαν ἐθε καὶ ἔπλεκεν καὶ κανὰν 'κ' ἐφῆνεν νὰ παίρ' ἕναν καρύδ'.

Τὰ κασκάρας πα μὲ τὰ λιθάρια καὶ τὴν λαλίαν ἀτς ἐδίωχεν ἀτα. Τὴν νύχταν, ἄντρας ἀτς ὁ Γαβριὴλ'τς ἐπαῖρνεν τὸ στρῶμμαν ἀτ' καὶ ἐκοιμοῦτον ἀφκὰ σὴ ρίζαν ἀθε καὶ ἐφύλαττεν ἀτο.

—Θεῖον Γαβριήλ' ἔλεγαμ' ἀτον, δός μας πέντε - ἓξ καρύδια, ἀσ' οὔλια τὰ καρύδια τῆ χωρί' ἔχομε καὶ ἀσ'ἐσὸν τὸ καρύδ' μόνον 'κ' ἔχομε.

Τσιγγενὲς ἀφωρισμένος, ὁ Θεὸς σχωρέσ' τον, ἔλεγεν μας.

—Χαθέστεν ἀπαδακέσ', ἄλλο μίαν ἂν ἐλέπω σας ἀδακέσ' θὰ τσακώνω τὰ ποδάρια σουν

Ἐγὼ καὶ ὁ Θόδωρον μεράκ' ἐποίκαμ' ἀτο. Ὁ Γαβριὴλ'τς λιθάρ'. Ὁ Τρυγομηνᾶς ἐσίμωσεν σὰ δεκαπέντε, ἐσίμωσεν καὶ ἡ ὥρα νὰ γυριζωμε σὴν Τραπεζοῦνταν, τὰ σχολεῖα, γράφ'νε μας ἀπ' ἐκεῖ, ἐνοῖγαν, τὰ καρύδια ἔφτασαν καὶ ἐμεῖς ἀσῆ Χατζῆ - Πελαγίας τὸ καρύδ' τσόφλιν 'κ' ἐλέπομε.

♣

Ἕναν Κερεκ'ν, σὸν Ἀέρ' σὴν ἐκκλησίαν τερῶ τὸν Στέφανον τὸ καλογερόπαιδ' νὰ σβύν' τὰ κερία καὶ σύρ' τὰ κοτσοκέρια σ' ἕναν τενεκὲν ἀπέσ'. Ὁ διάβολον ἐσέβεν σ'ὠτία μ'. Ἀσῆ λειτουργίαν καὶ ὕστερνὰ εὔ.α τον καὶ ἐπαρακάλεσα τον νὰ δί'με δέκα - εἴκοσ' κοτσοκέρια.

—Ντὸ θὰ ἐφτᾶς ἀτα νέπαι Νέο, λέει με.

—Ντ' ἔχασες ἐσύ, δός με.

—Ναί, ἄμαν ἂν ἐγροικᾶ το ὁ Γούμενον, ἐξέρ'τς ντ'ἐφτάει με;

—Μωρέ, πῶς 'κι ὀκνεῖς; Ντὸ θὰ ἐξέρ' ὁ Γούμενον; θαρρεῖς μετρεμένα ἔχει ἀτα;

—Ἂν φέρ'τς με πέντε - ἓξ χαψία θὰ δίγω σε, ἄμαν κανὰν τιδὲν 'κὶ θὰ λές.

—Ναί, εἶπα τον, καὶ ἔτρεξεν ἔφερε με σ'ἕναν χαρτὶν ἀπέσ' τυλιγμένα εἴκοσ' κομμάτια. Ἔβαλα τα σὴν τζέπια μ' καὶ ἔτρεξα σὸν Θόδωρον.

—Θόδωρε, λέγ' ἀτον, ἑτοιμάστ', τὸν βράδον θὰ ἐφτᾶμε παθκοὺν τὸν Γαβριήλ.

—Πῶς; λέει με.

—Ντ' ἔχασες; Ἐγὼ θὰ ἔρχουμαι τὴν νύχτα, συρίζω, ἐσὺ λαφρὰ - λαφρὰ ἀπάν' σὰ ποδαρομύτια, χωρὶς κανεὶς νὰ ἐγροικᾶ το, ἄνοιξον τὴν πόρταν καὶ ἔλα.

Ἀέτς πα ἐποῖκεν, καὶ ὅνταν ἐντάμωσαμε ἐπήγαμε σὸ πέραν τὴν μαχαλάν, ἀφκὰ σῆ Χατζῆ-Πελαγίας τὸ καρύδ'. Ἐκολλήγαμε σὸ τουβὰρ τῆ παχτσὲς κιάν' καὶ ἐντώκαμε ὠτίν. Ὁ Γαβριὴλ'τς ἐντῶκεν τὸ ρωθὼν καὶ κοιμᾶται Ἐγὼ ἀσὸ τουβὰρ κιάν' ἔξέβα σὴν παχτσὲν ὀξυπόλυτος καὶ ἀμὰν ἐλάγγεψα ἄμον κάτα σὸ καρύδ'. Ἐξέγκα τὰ κερία καὶ ἐκόλλ'τοα τα σὰ πέντε - ἓξ κλαδία τῆ κιρυδί' καὶ μετ' ἐκεῖνα τὰ θειαφένια τὰ σπίρτα ντὸ 'κ' ἐβγάλ'νε λαλίαν, ἔψια ὅλια πα. Ὑστερνὰ ἐπέρα δύο καρύδια καὶ ἔσυρα τα ἀπάν' σοῦ Γαβριὴλ τὸν πρόσωπον καὶ ἐκρύφτα σ'ἕναν χοντρὸν κλαδὶν ὀπίσ'. Ἀτὸς ἔνοιξεν τ' ὀμμάτια τ', εἶδεν σὸ καρύδ' τὰ κερία τσαραμπουλίζ'νε, ἐλάγγεψεν καὶ ἐσκῶθεν ἄμον ἀχπαραγμένος καί... Χριστέ μ' καὶ Παναγία μ' μάϊσσες εἶν', λέει καὶ ἐφτάει τὸν σταυρὸν ἀτ' καὶ μουρδουλίζ' τὸ «ἅγιος ὁ Θεός...». Ἀρπάζ' τὸ γεργὰν ντ' ἐσκεπάγουτον καὶ τρέχ' σ' ὀσπίτ' μερέαν, ἐκεῖνο πα σὴν ἄχραν τῆ παχτσὲς ἔτον ἴσαμε διακόσια ποδαρέας

—Χατζῆ - Πελαγία! κουίζ' Ἄνοιξον ὀγλήγορα, σὸ καρύδ' ἀπάν' μάϊσσες εἶναι καὶ ἐφτάει τὸν σταυρόν ἀτ'.

Ἐκεῖνε ἄμον ἀχπαραγμέτ'σα ἔνοιξεν τὴν πόρταν, ἐλέπ' τὰ φωτίας σὸ καρύδ', τρέχ' καὶ ἄφτ' τὴν καντήλαν καὶ ἀσὸ παραθύρ' κουίζ' τὴν Σόναν τὴν γειτόν'τσαν ἀτς

—Κυρὰ Σόνα! Κυρὰ Σόνα, νὰ ποδεδίζω σε, τρέξον, τρέξον νὰ λελεύω σε, γιὰ τέρεν σὸ καρύδ'.

Ἐλέπ' καὶ ἡ Σόνα τὰ φωτίας σὸ καρύδ' σὴν ἄχραν τῆ παχτσές.

– Μάϊσσες εἶν', χορὸν ἔχ'νε, λέει καὶ σταυροκοπίεται.

Ἐγνέφ'σαν καὶ οἱ γειτόν' καὶ σὸ μίαν ἡ μαχαλὸ ἐπῆρεν φωτίαν.

Ἔκ'σαν τὰ λαλίας ἀσὴν Παναγίαν οἱ καλογριάδες, ἔτρεξεν ἡ Καλλίνικη σὴν ἐκκλησίαν, ἔψεν τῆ Παναγίας τὴν καντήλαν καὶ ἐφτάει γονατοκλισίας. Ἡ Συμέλα τρέχ' σὰ καμπάνας καὶ ντάκα ντούγκα μὲ τ' ἕναν τὸ χέρ' σύρ' τὸ σκοινὶν καὶ μὲ τ' ἄλλο ἐφτάει τὸν σταυρόν ἀτς καὶ λέει: Παναγία νὰ ποδεδίζω σε, πρόφτασον.

Ἔκ'σαν τὰ καμπάνας ἀσ'ἀφκὰ τὴν μαχαλάν, ἐρροῦξαν ἔξ' καὶ κουίζ'νε: Ντ' ἔπαθετεν ἀτοῦ πέραν κι' ἔσ' καὶ κρούγνε τὰ καμπάνας;;

Ἐπέραν τὸ τζοάπ: Σῆ Χατζῆ - Πελαγίας τὸ καρύδ'ἀπάν' μάϊσσες εἶν', χαρὰν ἔχ'νεεε...

Τρέχ'νε συῦ σχολείονος τὸ δῶμαν ἀπάν', ἀπ' ἐκεῖ ἐφέντον τὸ καρύδ', καὶ ἐλέπ'νε κι' ἐκεῖν' τὰ φωτίας

Ἀσ'ἀπάν τὴν μαχαλὰν ἔκ'σαν κι' ἐκεῖν' τὰ καμπάνας καὶ δύ' τρεῖ' νομάτ' ἐκατῆβαν σὸ σχολεῖον καικὰ καὶ σεργιανιζ'νε, ἄμαν κανεὶς 'κὶ σιμών' σὸ καρύδ' τῆ Χατζῆ - Πελαγίας.

Τ' ἐμετέρ', τ' ὀσπίτ'ν ἐμουν ἀφκὰ σ' ὁρμὶν ἔτον, χαπέρ' 'κι ἐπέραν, νὲ ντὸ 'κ' εἶμες ἐκεῖ ἐδέβεν σὸν νοῦν ἀτουν.

Ἔκ'σαν τὰ καμπάνας ἀσὸ Μοναστήρ' τ' Ἀεργί' καὶ ἐξέβαν οἱ καλογέρ', ἔρθαν ἀπάν' σὴν παχτσέν, ἀπ'ἐκεῖ ἐφαίνουτον ὅλον τὸ χωρίον, ἐλέπ'νε καὶ τὰ φωτίας σὸ καρύδ', καὶ ὁ Γούμενον, νὰ ἔχουμε τὴν εὐχήν ἀτ', ἐσκῶθεν ἐφόρεσεν, ἐπέρεν τὸ ραβδὶν σὸ χέρ' καὶ κοῦμα κουτούζ ἐντῶκεν τὸν κατήφορον καὶ σίτια ἔρ'ται σὸ χωρίον λέει ἐκεῖνος ἐκεῖνον: Χὰ ἀθαίπκον πρᾶγμαν, ἤμαρτον Ἀέρ' ἰμ', ἄμον πάγω νὰ πιστεύω πῶς μάϊσσες ντὸ λέγ'νε ἀληθινὸν ἔν'.

Ἔρθεν καὶ ἐκεῖνος ἀφκὰ σὸ σχολεῖον καικὰ καὶ ἐκεῖν' ποὺ ἔσαν τοπλαεμέν' ἐκεικὰ ἐτρυγίλ'τσαν ἀτον καὶ ἐρωτοῦν ἀτον:

—Ντὸ λὲς καὶ σὺ ἅγιε καθηγούμενε;

—Ὑπομονή, λέει ἐκεῖνος, ὀπίσω μου Σατανᾶ καὶ τερεῖ τὰ φωτίας πῶς ἀπ' ἕναν ἕναν ὀλιγοστεύν'νε, ἂς περιμένομε τὸν πουρνὸν καὶ ἐλέπομε.

Ἐγὼ μὲ τὸν Θόδωρον, ἀσοῦ ἐτοπλάεψαμε κάμποσα καρύδια καὶ ἐγόμωσαμε τὰ τζέπ.ας ἐμουν ἐσέβαμε ἀπέσ'κρυφὰ κρυφὰ ἀπάν' σὰ δάχτυλα καὶ χωρὶς νὰ παίρ'νε μας χαπὰρ οἱ μανάδες ἐμουν ἐσέβαμε σὰ κρεββάτια μουν. Εἴπαμε, χαμελὰ ἀπέσ' σ' ὁρμὶν ἔσαν τ' ὀσπίτια μουν κι' ἀσὰ καμπάνας καὶ τὰ λαλίας τῆ χωρί'χαπέρ'κ'ἐπέραν

♣

Σὰ πετεινολάλια τὸ χωρίον ἐγνέφ'σεν. Τὰ χτήνια καὶ τὰ πρόβατα ἐτοπλαεύταν ἀπάν' σ ὁμάλ' καὶ περιμέν'νε τοῖ τζιοπάν'τς νὰ πάγ'νε σὸ βοσκίον. Ὁ ἥλιον ἀσὰ βουνά τῆ Σόρδας ἐκαμπάν'τσεν. Ἀποπάν' ἀσὴν μαχαλὰν πέντε - ἓξ ἐκατηφόρ'τσαν, ἔρθαν καὶ ἐπέρασαν ἀσ' ἐμέτερα κι' ἔσ' καὶ θὰ πάγ'νε σὸ πέραν τὴν μαχαλὰν σῆ Χατζῆ Πελαγίας τὸ καρύδ'. Εἶδαν τὴ μάνα μ' καὶ εἶταν ἀτεν γιὰ τὰ μάϊσσας καὶ τὰ φωτίας. Ἀτὲ ἐποῖκεν τὸν σταυρὸν ἀτς, ἔψεν τὴν καντήλαν καὶ ἐγνέφ' σεν κι' ἐμέν'. Ἔδειξα τεν τὰ καρύδια, εἶπα τεν ντ' ἐποίκαμε ἐγὼ μὲ τὸν Θόδωρον κι'ἀτὲ ἐσιάσεψεν.

—Ἐσεῖς, εἶπεν, ρίζα μ' ἐπαλαλώθετεν, ἐσεῖς καὶ τὰ καρύδια σουν, σούκ' ὀγλήρορα, ἔπαρ' τὸν Θόδωρ ν καὶ τερέστεν ποῦ θὰ πᾶτε, ντὸ τσοάπ θὰ δίτεν σὸν Γαβριὴλ καὶ σὴν Χατζῆ - Πελαγίαν.

Ἔτρεξεν ἐπ'ἐκεῖ σὴν καλομάνα μ', εἶπεν ἀτεν τὸ καὶ τό, ἔσκωσαν καὶ τὸν Θόδωρον, ἐδώκανε μας ἀπ' ἕναν κομμάτ' ψωμὶν καὶ τυρίν, καὶ ὅλον τῆ Ταρανταρῆ τ' ὁρμὶν χωρὶς κανεὶς νὰ ἐλέπ' μας, ἐξέβανε σ' Ἀεργί' τὰ χωράφια καὶ ἀπ'ἐκεῖ ἀσὸν Ἄε - Θόδωρον ἀπάν' κι'ἔσ' ἐκατήβαμε σὸ Λειβάδ' σὴν Κιμισχανάν. Ἐγὼ ἐπῆγα σ'ἀδελφῆς ἰμ' τῆ Λισάφ'ς καὶ ἐκεῖνος σὸν θεῖον ἀτ' τὸν Πιπίλ',ἴσαμε νὰ περάν' τὸ πορόν.

♣

Σὸ χωρίον πουρνὰ πουρνὰ ἐτοπλαεύταν οἱ χωρέτ' σῆ Χατζῆ - Πελαγίας τὴν παχτσὲν μὲ τὸν Γαβριὴλ μὲ τὸ θυμιατὸν σὸ χέρ'ν ἀτ' καὶ θυμιάζ'νε τὸ καρύδ' νὰ χάν'ταν τὰ μαϊσσουλούκια θε. Εἶδαν ἀφκὰ σὴ ρίζαν ἀθε γομᾶτον φύλλα καὶ καρύδια, ἐξέβαν ἀπάν' σὸ καρύδ' ὁ Μῆτον τῆ Σουμέλας καὶ ὁ Λάμπον τῆ Σόνας, τεροῦν ἀδᾶ κι'ἀκεῖ ἀνάμεσα σὰ κλαδία, ἐλέπ'νε τὰ καμένα τὰ κερία καὶ κουίζνε: μὴ φογοῦστεν πασᾶ Γαβριήλ, ἀδᾶ πάν' κοτσοκέρια ἐκάαν. Εἶδαν καὶ τὰ καμένα τὰ σπίρτα καὶ ἐγροῖξαν τὴν δουλείαν.

Ὁ Γαβριὴλ'τς 'κι ἐπίστεψεν ἀτς,ἔτρεξεν σ'ὀσπίτ',ἔφερεν τὴν σκάλαν, ἐξέβεν σὸ καρύδ',εἶδεν τὰ κερία καὶ κουίζ: Ἀοῦτο ἡ δουλεία ἀσὸν Θόδωρον κι' ὀσῆ Χατούνας τὸν Νέον ἔξ' 'κι ἔν'. Κατηβαίν' ἀσὸ καρύδ', παίρ' τὸ ραβδὶν ἀτ' καὶ ἔρ'ται σ'ἐμέτερα σὴ μάνα μ'. Ἐκεῖνε ἡ σχωρεμέντσα εἶδεν ἀτον πῶς ἐβούρτσιξεν ἀσ' ὁρμὶν κι'ἄν', ἐγροῖξεν τὰ νιέτια τ', ἐπαῖρεν τὸ φροκάλ' καὶ σ ογγίζ' τὴν πόρταν τ' ἐμπροστά. Ἔρθεν ἀτός, ἐσίμωσεν ἀτεν, τ'ὀμμάτια τ' κόκκινα ἀσὸν θυμὸν ἀτ' καὶ τὴν ἀϋπνίαν ἀτ' καὶ χωρὶς νὰ καλημερίζει ἀτεν λέει:

—Ποῦ εἶν' ἀτὰ τὰ ζαγάρια σουν; Ποῦ ἔσαν ἀπόψ' ὅλον τὴν νύχταν; Ντόσιλεοι μανάδες ἤστουν καὶ ντὸ ἀνατροφὴν δίτεν τὰ παιδία σουν; Ἔσκωσαν ἀπόψ'τὸ χωρίον σὸ ποδάρ' καὶ τεὰ πᾶτεν καὶ σὴν Τραπεζοῦνταν καὶ στείλετεν τὰ παιδία σουν σὰ σχολεῖα νὰ μαθάν'νε γράμματα; Γράμματα μαθάν'νε γιόκσα τσαχπουνλούκια; Ἀοῦτο τὸ ραβδὶν θὰ τσακώνω ἀπάν' ἀτουν. Ἂς πιάν' ἀτς καὶ λέγω σας...

Ἡ μακαρίτισσα ἡ μάνα μ'ἐρχίνεσεν νὰ παίρη ἀτον μὲ τὸ καλόν, ἄμαν ἔρθεν ἐμποροστὰ ἡ καλομάνα μ' ἡ Χατζῆ - Ἀγάπη, ἔσυρεν ἀτεν ἀδᾶ μερέαν, ἐστάθεν ἐμπροστὰ σὸν Γαβριὴλ καὶ λέει ἀτον:

—Πασᾶ Γαβριήλ, τοπλάεψον τὸ στόμα σ' καὶ μέτρα τὰ λόγια ντὸ λές, ἐμεῖς ζαγάρια 'κ' ἔχομε, παιδία εἶν'. Ἀνάθεμά σε τσιγγιανέ, χάθ' ἀπαδᾶ κ' ἔσ', γιὰ δύο - τρία καρύδια 'κ' ἐντρέπεσαι σ' ἀτὸ τὴν ἡλικίαν καὶ βάλλ'τς ἀτὸ μὲ τὰ μωρά Τσὶπ ἔμορφα ἐποίκανε σε. Γουρπὰν σ' ἀγούρια μ'! Κ' ἐντρέπουστουν ἄντρας καὶ γυναῖκα καὶ κείστουν νυχτόημερα τῆ καρυδί' τὴν ρίζαν νὰ φυλάττετε τὸ καρύδ'ν ἐσουν γιὰμ ἔρχουνταν τὰ κασκάρας καὶ τρώγ'νε ἕναν καρύδ'. Δέβα, δέβα σὴν δουλεία σ'. Ὅλον τὸ χωρίον καρύδια καὶ γεμίσια ἔχ'νε σὰ παχτσέδες ἀτουν, ἄμαν κανεὶς 'κὶ παίρ' τὸ κρεββάτ'ν ἀτ' καὶ τ'ὀρτάρ'ν ἀτ' καὶ γουρουλεύκεται σὴν ρίζαν ἀτουν.

—Χατζῆ - Ἀγάπη, λέει ἀτεν ὁ Γαβριήλ'τς, 'κὶ λογαριάεις κιάμ' ἂν ἐχπαράγουμαι καὶ ἐπεμένα σὸν τόπον μ', ντὸ θὰ ἐγίνουτον ἡ Χατζῆ - Πελαγία μοναχέσα;

—Ἀτὸ ἀπ' ἐμποστὰ ἂς ἐνούνιζες ἀτο καὶ ὅνταν ἐπαρακάλ'ναν τὰ παιδία, πασᾶ Γαβριὴλ δός μας ἀσὸ καρύδ' ἴσ' δύο τρία καρύδια, ἂς ἐδοῦνες ἀτς, ἄμαν ἐσὺ ἀσὸ τσιγγιανελούκ ἴσ', γιὸκ καρύδια, ζαγάρια ἔσκωνες καὶ ζαγάρια ἐθέκ'νες. Τσὶπ καλὰ ἐποίκανε σε νὰ μαθάν'τς. Ἄσκολσουν σ' ἀγούρια μ'.

Κλώσκεται ὕστερνὰ σὴ μάνα μ' μερέαν καὶ λέει καὶ ἐκείνεν:

—Θυγατέρα, στεῖλον χαπὲρ σὸ Κὰν νὰ ἔρχουνταν τὰ παιδία, ἂς τερῶ ντὸ θὰ ἐφτάη ἀτὸς ὁ τσιγγιανές!

Ὁ Γαβριὴλ'τς ἐτέρεσεν ἀτεν ἀπέσ' σ' ὀμμάτια ἄγρια ἄγρια. Ξαῖ 'κ' ἐπερμένεν ἀσὴν κιλοιάνα μ' ἀοῖκον κιτίσ. Λέει ἀτεν:

—Ἐσεῖς ἀοῖκ' εἶστουν, τεὰ ἐπῆγες καὶ σὸ χατζηλούκ', κρῖμαν κρῖμαν, ἀέτς 'κ' ἔξερα σε Χατζῆ - Ἀγάπη.

Ἐπέρεν ἐπεκεῖ τὸ ραβδὶν ἀτ', ἐκατῆβεν σ' ὁρμὶν κι' ἐδέβεν πλὰν καὶ σὸ δρόμον ἐκεῖνος ἐκεῖνον ἔλεγεν: κιάμ' ἂ ἐχπαράγουμ'ναι καὶ κάτ'ἐπαθάν'να, ντὸ θὰ ἐγίνουτον ἡ Χατζῆ-Πελαγία μοναχέσα;

Πολλὰ 'κ' ἐδέβεν ἐτοπλαεύταν ἄντρες καὶ γυναῖκες σ' ἐμέτερα καικὰ καὶ ἔλεγαν γιὰ τὰ μάϊσσας καὶ τὰ κερία. Ἀλλ' ἔλεγαν τσὶπ ἔμορφα ἐποῖκαν τὰ παιδία, κι' ἄλλ' πα ἂν καὶ ἀπ'ἀπέσ' ἀτουν ἐπεγνέφκουσαν τὴν δουλείαν, σὸ στόμαν ἔλεγαν 'κι ἔπρεπεν, ἂν ἐχπαράγουτον ὁ Γαβριὴλ'τς καὶ κάτ' ἐπαθάν'νεν... καὶ ἐσυζήταναν ἀτο. Ἐκέρασεν ἀτς ἡ μάνα μ' ἀπ' ἕναν ρακὶν καὶ ἐπῆγαν σὰ δουλείας ἀτουν.

♣

Ἐγὼ καὶ ὁ Θόδωρον σὸ Κάν, ἀπάν'σὰ καρβόνια ἐκάθουμ'νες. Τὸ Κὰν 'κι ἐχώρ'νε μας. Ἀτσαπα σὸ χωρίον ντὸ ἐγέντον;

Ἐξέβα τὸ πουρνὸν ἀπὰν σὸν Ἄε - Κωνσταντῖνον καὶ ἐπερμένα τοῖ Χουτουρέτς νὰ κατηβαίν'νε μὲ τὰ παρχάτσια τὰ ξυγάλτα. Ἄμον ντὸ εἴδανε μέ, ἀκούω νὰ λέγ'νε:

—Νέπαι Νέο, θὰ σκοτών'τσε ὁ Γαβριὴλ'τς, σὸ χωρίον ξαῖ μ'ἔρχεσαι, τογρία σὴν Τραπεζοῦνταν...

Λέει με τῆ Βαρβάρας ὁ Πάντσιον:

—Νέπαι Νέο, ξαῖ μ'ἀκοῦς ἀτς. Ἡ θεία ἡ Χατούνα εἶπε με νὰ ἐλέπω σε καὶ νὰ λέγω σε νὰ πᾶς παίρ'τς τὸν Θόδωρον καὶ γυρίεις σὸ χωρίον.

Ἀέτς πα ἐποίκαμε Σὸ μεσημέρ'ἀπάν'εὕρα τὸν Θόδωρον καὶ μὲ τοῖ ξυγαλτάν'τς ἔρθαμε σὸ χωρίον. Ἄμαν ἐμεῖς ἄμον βρεγμένα κάτας...

Ὄνταν ἐκατήβαμε ἀσὸ Τόπτασιν καὶ εὑρέθαμε σῆ Βαρβάρας καικά, ἀτὲ ἡ σχωρεμέντσα εἶδε μας καὶ λέει:

♣ Συνέχεια εἰς τὴν 5ην Σελίδα

ΤΑ ΠΟΥΣΙΝΤΙΑ

Τοῦ κ. Π. Η. Μελανοφρύδου

Τὰ κατηγορημένα καὶ καταφρονεμένα πουδίντια! Τὰ μανουδάκια καὶ τὰ πουδίντια ἔταν τοῦ Πόντου τὰ γνωρίσματα. Ἀϊλοῖ ἐκεῖνον ποὺ 'κί' ἔφαγεν πουδίντια καὶ κί ἐμυρίστεν μάραντα καὶ μανουδάκια! Ἐκεῖνος τὸν Πόντον 'κί ἐγνώρ'τσεν καὶ Παραδεισί' πρόσωπον 'κὶ θὰ ἐλέπ'.

Θὰ λέτε, μαρτουβάλια λέγω. Ἂς τεροῦμε. Διαβάστε καλὰ ντὸ γράφτω καὶ σὸ τέλος θὰ λέτε κι' ἐσεῖς: καλὸ λέει ὁ πάππον.

Ἠβώρτσετε καμμίαν μὲ τὸ λεγμετέρ'; Ἀτώρα θὰ λέτε: ἠβωρίζω πὰ ντὸ θὰ ἔν'; καὶ τὸ λεγμετέρ' πὰ ντόσιλεγον ἔτον; Τὰ δύο πὰ βαθέα Ἑλλενικὰ εἶναι,ἤμον ντὸ ἔλεγεν ἐσχωρεμένον ὁ Καρυδᾶς. Σὸ Γυμνάσιον'κι μαθάνν' ἀτά, σὸ Πανεπιστήμιον πὰ ὀλίγ' εἶναι π' ἐγροικοῦν ἀτά. Ἂς ἐξηγίζ' ἀτά.

Ἠβωρίζω - αἰωρίζω - λιχνίζω. Λεγμετέρ' - λικμητήριον (ἀτὰ τὰ ι καὶ η ὀλίγον δελιάζνε μας).

Ἂς ἔρχουμες σὰ πουδίντια. Ἠβώριζαν μὲ τὰ λεγμετέρια τὸ κόμμαν, οὔντὰς ἐτζαγάνιζεν ἀέρα, κι' ἐπ' ἐκεῖ ἔρχουντον ἡ σειρὰ τῆ κοδκινί'. Ἀλωνοκόδκινον, πουλούτς, χωματοκόδκινον. Ἐχώριζαν τὰ κοκκία. Ἕναν κοδκὶν κι' ἄλλο κι' ἐχωρίουνταν τὰ χοντρὰ τὰ κοκκία, ντὸ θὰ ἐσπέρναν καὶ θὰ ἔλεθαν καὶ τὰ ψιλὰ τὰ κοκκία, τ' ἀποσίτια ἐφύλατταν ἀτά. Ὕστερα ἐλώνιζαν καὶ τὰ κριθάρια, ἐκοσκίνιζαν κι' ἐχώριζαν τὰ ψιλά. Ἀτὰ ἐτάραζαν ἀτὰ κι' ἐγίνταν: ἀποσίτια, πουδίντια, ἐβάλναν ἀτὰ σὸ φουρνὶν κι' ἐκαβούρευαν ἀτὰ κι' ἐπ' ἐκεῖ ἔλεθαν, ἐκοσκίνιζαν καλὰ μὲ τὸ ψιλοκόσκινον κι' ἀέτς πὰ ἔσαν ἕτοιμα.

Οὔντὰς θὰ ἐμαγέρευαν ἀτά, ἐβάλναν κάμποσα σ' ἕναν βαθὺν λεκάναν, ἔβραζαν τὸ νερὸν κι' ἔκχυναν ἀπέσ. κι' ἐτάραζαν ἀτὰ καλὰ μὲ τὸ ξυλένον τὸ χουλιάρ'. Ἔνοιγαν σὴν μέσ' ἀπέσ' ἕναν φοσίν, ἔκαιαν τὸ βούτορον μὲ τὸ μέλ' κι' ἔκχυναν ἀπέσ' κι' ἐπαίρναν ἀτο σὰ χουλιαρέας.

Εὔκολον φαγίν, ἔμνοστον καὶ γιὰ τὴν μισαφίριαν ἀτά, τὸ ἴβριστὸν καὶ τὸ φούστουρον ἔσαν πάντα ἕτοιμα.

♣

Σὰ ὕστερνὰ τὰ χρόνια, τὸ βούτορον καὶ τὸ μέλ' ἐλείφτασαν. Οἱ φτωχοὶ τὰ πουδίντια ἔτρωγαν ἀτὰ μὲ τὸ γάλαν καὶ τὴν νεστείαν μὲ τὸ τσιροζώμ'.

Ἀέτς πὰ τὰ πουδίντια ἐγέντον καταφρονεμένον φαγὶν κι' ἐκεῖνον π' ἔτρωγεν ἀτὰ πολλά, ἔλεγαν ἀτόν: πουδιντόκολε (ἐφτωχόν, ἀδύναμον).

Οἱ χωρέτ' ἐπείραζαν τοῖ Κανέτας κι' ἔλεγαν: Ὁ Κανέτες τὸν χρόνον σεράντα κότια πουδίντα ἐφτάγει. Ἀτὸ ἐγίντον οὔντὰς ἐδόξαζεν τὸ Κάν' καὶ τ' ἀσῆμ' καὶ τὸ χρυσάφ' ἔτρεχαν ἄμον τῆ Κοτσορυμί' τὸ πεγάδ'. Ἐγὼ πὰ πιστεύ' ἀτὸ ντὸ ἐποῖναν ἀτότες οἱ Κανέτ' πολλὰ πουδίντια. Πλούσιοι ἔσαν, βούτορον μὲ τὰ κοβλάκια καὶ μέλ' μὲ τὰ τεπέδες (ἀέτς ἔλεγαν τὸ μελοκούτ', χαλκοματένον, χαλαεμένον, ἔμορφον, μὲ τὸ καπάκ'ν ἀθέ). Ἀοῖκα πουδίντιαἀτώρα σὴν «Μεγάλην Βρεττανίαν» πὰ ν' ἐφτάγν' ἀτά, θὰ ρούζ'νε ἀπάν' ἄμον πεινασμέν' καὶ θὰ τρώγ'ν ἀτά. Τὰ πολλὰ πουδίντια ἔταν ἀρχοντιὰ καὶ πλουσιωσύνια.

Οἱ χωρέτ' ἐποῖναν ὀλίγα, δύο - τρία κότια, κι' ἀτὰ πὰ τὰ πλέον ἔτρωγαν ἀτὰ τὴν νεστείαν μὲ τὸ τσιροζώμ', κι' ἐποῖναν πουδιντομάλεζον. Ἀέτς πὰ τὰ πουδίντια ἐγέντον καταφρονεμένον φαγίν.

♣

Σὰ 1870 τῆ χρονίας ὁ πάππο μ' ὁ Μεντέης ὁ Παναέτες, ἔτον σὴν Ἄγκυρην. Ὁ Μεντέης ἔτον τρανὸς καὶ ξακουστὸς κάλφας καὶ σὴν Ἄγκυρην μοναχὸν 'κι ἔν', σὸ Ἐσκίσεχιρ, σὴν Σμύρνην,σὴν Κιουτάχειαν, σὴν Καστάμπολιν, σὸ Τοκάτ, σὴν Καισάρειαν, ἔχτισεν πολλὰ Ἐγκλησίας, Τζαμία, μιναρέδες, πεγάδια, οὔλια μὲ τὸ μάρμαρον καὶ μὲ τὰ κρυπέδες ἀτοῦν. Σὴν Ἄγκυρην τῆ Σινιόσογλου τὸ κονάκ ἐστόλ'τσε ἀτο μὲ τὰ μαρμαρένια τὰ λεοντάρια, ἀητοὺς καὶ λογιῶν - λογιῶν πουλία. Ἀπὸ μάρμαρον ἄρθωτον ἐκατέσταινεν. Οὔλ' ἐτίμαναν ἀτὸν κι' ἐποῖναν ἀτὸν ἐχτιπάρ. Οὔντὰς ἐγέρασεν ἔρθεν σὸ χωρίον καὶ ἐκεῖ ἐπέθανεν σὰ 1909 τῆ χρονίας. Ἐκάθουμνες μὲ τ' ἐκεῖνον κι' ἔλεγε με πῶς ἐπέρασεν σὴν Ἀνατολήν.

Μίαν πὰ εἶπε με καὶ γιὰ τὰ πουδίντια.

— Ἔμνε σὴν Ἄγκυρην κι' ἔχτιζα τῆ Σινιόσογλου τὸ κονάκ. Μὲ τὸν Δεσπότ' ἐγνωριμιάγαμε κι' οὔντὰς 'κι εἶχα δουλείας ἐπέγνα σὴν Μητρόπολιν κι' ἐγονούθευαμε.

Ἕναν ἡμέραν κάθουμες μὲ τὸν Δεσπότ' καὶ πίνομε καβέν, κι' ἐπ' ἐκεῖ ἐσέβεν ἀπέσ' εἶνας Ἄγγλος περιηγητής. Ὁ Δεσπότ'ς ἐκαλωσόρεψεν ἀτὸν κι' ἐπαρήγγειλεν καβέν. Ὁ περιηγητὴς ἐκαλάτσευεν καλὰ τὰ Τούρκικα καὶ Ρωμαΐϊκα πὰ ὀλίγα ἔξερεν. Εἶπε μας πῶς ἐλάστε οὔλον τὴν Ἀνατολὴν κι' ἐμάζεψεν ἀντίκας. Εἶπεν πῶς ἐπῆγεν καὶ σὴν Τραπεζοῦνταν κα

ΠΟΝΤΙΑΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΤΟΥ ΚΑΜΠΟΥΡ' ΑΝΕΣΤΗ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑΝ

Τοῦ Λάμπονος

Ἕναν Σάββαν ἡμέραν πρωΐ-πρωΐ ὁ σχωρεμένον ὁ καμπούρ'τς ὁ Ἀνέστης ἐχπάστεν νὰ πάη σὸ παζάρ' ἐκὰν ἕναν ὥραν μακρά. Ἐκρέμασεν δύο κοσσσρόπα σὸ σεμέρ' τῆ γαϊδουρί'ἀτ', νὰ πάη πουλεῖ καὶ παίρ' ὀλίγον ἐλαδόπον καὶ ἁλατόπον, ἐκάτσεν καὶ ἐκεῖνος ἀπάν' καὶ κοῦμα κουτοὺζ πάει.

Σὸ δρόμον ἐντάμωσαν ἀτον καὶ ἄλλ' παζορέτ' καὶ ἐντάμαν ἐπέρασαν τὸ ποτάμ' καὶ ἐντῶκαν σὸν ἀνέφερον. Ἐκεῖ ὁ δρόμον ἔτον ἕναν πολλὰ δύσκολον μονοπάτ' καὶ ἀντὶσιακ ἕνας ἕνας ἐπόρνεν νὰ περᾶν. Ἀέτς πα ὁ ἕνας ἀπ' ὀπίσ' ἀσὸν ἄλλον πάγ'νε σὸν ἀνέφορον καὶ ἀσ'ὅλων ὁ τελευταῖον ὁ καμπούρ'τς, κοβαλκιασμένος σὸ γαϊδουρόπον ἀτ'.

Πολλὰ 'κι ἐπῆγαν, ἐφάνθεν ἀσὸ ποτάμ' κιάν' νὰ ἔρται ὁ Σωτήρ'τς τρεχτὰ καβαλκιασμένος σ' ἄλογον ἀτ'

Ἐσίμωσεν ὁ Σωτήρ'τς τὴν παρέαν τοῦ καμπούρ' καὶ λέει τὸ ἀϊχτά :—Ἔρχουνταν οἱ ἀλογάντ', νὰ παραμερίζ'νε οἱ γαϊδουράντ'.

Μετ' ἀτὸ τὸν καμπούρ' ἐθέλνεν νὰ τοκουνεύ', γιατὶ ἀσ' ἄλλ'τς κανένας 'κ' εἶχεν λασούμενον.

Ὁ καμπούρτ'ς, εἶπαμε ὅλων ὀπίσ' ἔτον, σημασίαν ξαΐ 'κι ἐδῶκεν σὸν Σωτήρ, οὔτε καὶ ἐπαραμέρ'τσεν. Ὁ Σωτήρ'τς ἐφτάει τὰ τὸαλίμια τ', φυσᾶ καὶ ἀποφυσᾶ, ἄμαν ὁ καμπούρ'τς ξὰν τὸ ἴδιον.

—Ἀνέστη ἐκανέθε σε, λέει ἀτότε ὁ Σωτήρ'τς μὲ τὸν θυμόν, θὰ ἐφτᾶς με καὶ θὰ κρούω τ' ἄλογο μ' νὰ διοβαίνω καὶ θὰ κυλίζω σε ἄμον κοπροκάλαθον σ'ὁρμὶν ἀπάν' καικὰ μὲ τὸ ψοφεμένον τὸν γαϊδαοο σ' ἐντάμαν.

Ἀτότε ὁ καμπούρ'τς κλώὀκεται τερεῖ μίαν τὸν Σωτήρ' ἀπὸ πάν'σῦς ἀφκὰ καὶ λέει ἀτον.

Ἄ, ἐσὺ εἶσαι Σωτήρ'! Χαπὲρ 'κι ἐπέρα σε, ἀλλοῦ ἔτον ὁ νοῦς ἰμ'. Ἀσὸ πρωΐ κιάν' σὸ νοῦ μ' κλωθογυρίζ' ἕναν πρόβλημαν καὶ τὴν λύσιν 'κι ἐπόρεσα νὰ εὑρήκω. Ἄμαν ἀτώρα εἶδα σε καὶ εὕρατο, νὰ εἶσαι καλά.

Ἡ παρέα ἐγροῖξεν πὼς ὁ καμπούρ'τς θὰ δί' τὸν Σωτήρ' τὴν ἀπάντησιν ντὸ ἔπρεπεν ἀτον, ἐζωτοῦν ἄτον :

—Γιὰ πέ μας Ἀνέστη τὸ πρόβλημαν καὶ τὴν λύσιν ἄθε ;

—Ὅλαν, λέει ὁ καμπούρ'τς, ἀσὸ πρωΐ κιάν' νουνίζω πῶς νὰ γίνεται καὶ μὲ τ'ἕναν πῶμαν νὰ βουλοῦνταν τρία τρυπία.

—Ἀτὸ κομμίαν 'κὶ γίνεται, λέει ἕνας ἀσὴν πορέαν.

—Πῶς 'κὶ γίνεται ; λέει ὁ καμπούρ'τς. Ἂν ἀτώρα ὁ Σωτήρ'τς, σὸ θυμόν ἀτ' ἀπάν', ἔρται καὶ βάλλ' τὸ μυτίν ἀτ' ἀδᾶ σοῦ γαϊδουρί' μ' τὸν κ....,ἀχά, μὲ τ'ἕναν πῶμαν θὰ βουλοῦνταν τρία τρυπία.

Ὅλ' ἐγέλασαν μὲ τὴν καρδίαν ἀτουν καὶ ὁ Σωτήρ'τς πα ἐπέρεν τὴν μαστίκαν ἀτ'.

Η ΤΣΑΓΑΝΑ ΤΟΥ ΚΑΛΕΒΡΑΤΣΗ

Τοῦ κ. Νεοκλῆ Νικολαΐδη

Ὁ Δημήτρης ὁ Γιγαντίδης ἀσὴν Κιμισχανάν, ἀρζουβαλτσῆς ἔτον, ἔξερεν καλὰ τουρκικὰ καὶ εἶχεν ἕναν γραφεῖον ἀντίκρυ σὸ Σαράϊ σὴν Τραπεζοῦνταν. Καλὸς ἄνθρωπος ἔτον καὶ ὅλ' πα ἐγάπαναν ἀτον. Ἔξερεν καὶ πολλὰ παροιμίας καὶ χικιαγιάδες.

Κάθαν βραδὺν ὄνταν ἐτελείωνεν τὴν δουλείαν ἀτ' ἐκλείδωνεν τὸ γραφεῖον, ἐβάλνεν τὸ κλειδὶν σὴν τσέπιαν ἀτ' καὶ πάντα μὲ τὴν ὀμπρέλλαν ἀφκὰ σὸ κολτούν'ν ἀτ', ἀντὶ νὰ παίρ' τὸν κατήφορον καὶ κατηβαίν' σὸ Ζάνον καὶ πάει σ' ὀσπίτ'ν ἀτ' (σ' Ἐξώτ'χα ἐκάθουτον), ἐπέρνεν τὸν ἀπαδᾶ μερέαν τὸν δρόμον καὶ ἀσὴ Ταπάχανας τὸ γεφύρ' καὶ ὅλον τὸ Ὀζοὺν-Σοκὰκ ἔρχουτον σὸ Μεϊντάν. Ἐκεῖ ἐπέγνεν εὕρηκεν τὸ Γιωρίκαν τὸν μάγειραν, ἔπιναν ἕνα δύο ποτήρια μαστίχαν πάντα μὲ τὸ καλὸν τὴν μεζέν, ἔλεγαν ἀτα ἕνα χερόπον καὶ ἐσκοῦτον ὁ Δημήτρης μὲ τὴν ὀμπρέλλαν πάντα σὸ χέρ'ν ἀτ' καὶ ἐκόνευεν σοῦ Κοροξενοῦ τὴν μεϊχανέν. Ἐκεῖ πα ἐκατήβοζεν ἕνα ρακὶν κι' ἄλλο, ἀπάν' σὸ ποδάρ' χωρὶς μεζὲν καὶ ὕστερνὰ ἀσὸ Φροντιστήριον κέσ', ἔκοφτεν τὴν Κεμέρκαν, ἔρχουτον σὴν Μουμχανὲν καὶ ἐκόνευεν σοῦ Καλέβρατζη τὴν μεϊχανέν. Σοῦ Καλέβρατζη ἐκάθουτον, ἐβάλνεν τὴν ὀμπρέλλαν ἀτ' σὰ ποδάρια ἀνάμεσα καὶ ἐπαράγγελνεν ἕναν ρακίν. Ὁ Καλέβρατζης ἔξερεν ἄτον καὶ πολλὰ πα ἐγάπανεν ἄτον καὶ πάντα πα ἐφέρνεν ἄτον ἕναν διπλὸν καφκὶν ρακὶν μὲ τ' ἤντιαν καλὸν μεζὲν εἶχεν. Ἐσύρνεν καὶ ἐκεῖνος μὲ τ' ἐκεῖνον ἕναν κι'ἄλλο καὶ ἐδεβῆνεν πλὰν ὁ Δημήτρης. Ἀτὸ κάθαν βράδον ἔγίντονε, πλὴν τὰ Παραδκευάδια γιατὶ ἀτότε τὰ γραφεῖα σὸ Σαράϊ 'κι ἔνοιγαν καὶ ὁ Δημήτρης σὸ Μεϊντὰν'κι ἐφαίνουτον.

***

Ἕναν βράδον εὗραν μὲ τὸν Γιωρίκαν ἕναν παρέαν σὸ μαγειρεῖον, ἔσυρεν ὁ Δημήτρης ἕνα δύο παραπάν' ἔργεψεν σὸ Μεϊντὰν καὶ ὕστερνὰ σοῦ Κοροξενοῦ καὶ ὄνταν ἐκατῆβεν σοῦ Καλέβρατζη, ἀτὸς ἕτοιμος ἔτον νὰ κλειδών' τὴν μεϊχανέν. Ἐμπαίν' ἀπέσ' ὁ Δημήτρης καὶ χωρὶς τιδὲν νὰ λέη τὸν Καλέβρατζη ἐκάτσεν σ' ἕναν τραπέζ'. Ἡ μεϊχανὲ εὔκαιρον ἔτον καὶ κανεὶς ἀπέσ' 'κι ἔτον, καὶ ὁ Καλέβρατζης ἐσπόγγιζεν τὰ ποτήρια καὶ ἐτοπλάευεν τὰ σαχτάρια σὸ τζάκ'. Ἐγύρ'τσεν εἶδεν τὸν Δημήτρην. Δημήτρη ἐφέντη, εἶπεν ἄτον, ἔργεψες ποὺ ἐπέμνες; Ὁ Κοροξενὸν φαίνεται ἐτίμεσε σε, ντὸ μεζέδες εἶχεν;

—Χάσον ἀτὰ ντὸ λές, λέει ἄτον ὁ Δημήτρης, καὶ φέρον με ἕναν μαστίχαν. Μαστίχαν ναί, λέει ὁ Καλέβρατζης, ἄμαν μεζὲν γιόκ, τιδὲν 'κι ἐπέμνεν. Ἀπόψ' εἶχα καὶ τὸν Καλίπεην ἀδᾶ καὶ ὅλα τὰ μεζέδες ἐπεδκευάρ'τσεν, τιδὲν 'κι ἐφέκεν.

—Μωρέ, λέει ὁ Δημήτρης, κάτ' ποῖσον, ἐλαίας πα γιόκ;

—Γιὰ στὰ Δημήτρη ἐφέντη, ἔχω ἕναν τζαγάναν σὸ καλάθ', θὰ βάλλω ἀτεν σὴν χόβολην, ἀτὲ ὀγλήγορα ψέσκεται καὶ ἐντάμαν θὰ πίνωμε ἕναν ρακίν.

Ἀέτς πα ἐποῖκεν ὁ Καλέβρατζης. Ἐπέρεν τὴν τζαγάναν ἀσὸ καλάθ', ἔβολεν ἄτεν σὴν χόβολην τῆ τζακί', ἐδκέπασεν ἄτεν σαχτάρια καὶ ἔρθεν ἐκάτσεν μὲ τὸν Δημήρην καὶ ἕναν χερόπον ἔλεγαν ἀτα. Ζαμὰν ζομανὰ ἐσκῶθεν, ἔβγαλεν τὴν τζαγάναν ἀσὰ σαχτάρια, ἐτέρεσεν ἡ ράχια τ'ς ἐκοκκίν'τσεν καὶ λέει τὸν Δημήτρην:

— Δημήτρη ἐφέντη ἐψέστεν, ἀτώρα φέρω ἀτεν.

Ἔβαλεν τὴν τζαγάναν σ'ἕναν τσινὶν ἀπέσ' καὶ ἔφερεν ἀτεν καὶ ἐκάτσεν μὲ τ' ἐκεῖνον.

—Ὁρῖστε Δημήτρη ἐφέντη, εἶπεν καὶ ἐγόμωσεν τὸ καφκὶν ρακίν. Ἐγὼ ἐθάρρεσα 'κὶ θὰ ψέσκεται, ἄμαν ἐψέθεν, τέρεν Δημήτρη ἐφέντη ντ' ἔμορφα ἐκοκκίν'τσεν ἡ ράχια τ'ς;

Ετέρεσεν ὁ Δημήτρης καὶ λέει ἐκεῖνος ἐκεῖνον «ἂς τεροῦμε ντὸ λέει τ' ἐμέτερον ἡ τζαγάνα» καὶ ἔπλωσεν τὸ δάχτυλον ἀτ' ἀπάν' σῆ τζαγάνας τὴν ράχιαν καὶ μὲ τ'ἄλλο τὸ χέρ' ἐτσάκωσεν τ'ἕναν τὸ ποδάρ'ν ἄτς καὶ ἔφερεν ἄτο σὸ στόμαν ἀτ' νὰ βυζάνῃ ἄτο. Ὄνταν τερεῖ ἡ τζαγάνα ἐρχίνεσεν καὶ πορπατεῖ ἀπέσ' σὸ τσινίν. Ἐπόνεσεν τὸ χαϊβάν, ἐξέβεν ἀσὸ τσινίν, ἐκατῆβεν σὸ τραπέζ' ἐρροῦξεν σὸ χῶμαν καὶ κοῦμα κουτούζ, ζαρωτὰ ζαρωτά, μίαν ἀδᾶ καὶ μίαν ἀκεῖ, ἐπέρεν τὸν δρόμον καὶ πάει σὸ τζάκ' μερέαν. Τερεῖ τὴν τζαγάναν ὁ Δημήτρης καὶ λέει: Ὅλαν, ἐμεῖς ἀοῦτεν τὴν τζαγάναν τεὰ ἔψεσαμε καὶ ἀτὲ βόλτας ἐφτάει!

Σ'κοῦται ὁ Καλέβρατζης νὰ πιάν' τὴν τζαγάναν.

—Ἀφ'ς ἀτεν, ἄφ'ς ἀτεν, λέει ὁ Δημήτρης, θὰ πάῃ μοναχέσα ψέσκεται καὶ ξὰν θὰ ἔρ'ται νὰ ἐμπαίν' σὸ τσινὶν ἀπάν' σὸ τραπέζ', ἄμαν ἐμᾶς 'κὶ θὰ εὑρήκ'. Εἶπεν καὶ ἐσκῶθεν σὸ ποδάρ', ἐκατήβασεν τὸ ρακὶν χωρὶς μεζέν, εἶπεν καληνύχτα τὸν Καλέβρατζην, ἐπέρεν τὴν ὀμπρέλλαν ἀτ' καὶ ἐδέβεν πλάν.

Ο ΘΕΙΟΝ Ο ΤΟΥΛΟΥΜΟΥΗΣ

Τοῦ κ. Νικολάου Θεοδωρίδου (Βαρβάρα—Αἰδηψοῦ)

Ἕναν βράδον σὸ παρακάθ' ὁ θεῖον ὁ Τουλουμούης ἔλεεν μας.

«Μίαν ἐπέγ'να ἀσ' ἕναν χωρίον σ'ἄλλο γιὰ νὰ τελένω ἕναν δουλείαν. Γιὰ νὰ πάγω κοφτὰ ἐφέκα τὸν ἴσον τὸν δρόμον καὶ ἐπῆγα ἀσ'ὁρμὰν ἀπέσ'. Σὴ μέσ' σ'ὁρμανὶ μόλις ἔφτασα ἔξέβεν ἐμπροστά μ' ἕνας ἄρκος, ἀπαδὰ κι' ἀπάν'. Ἐκοντοστάθα ὀλίγον καὶ νουνίζω ντὸ νὰ ἐφτάγω. Ὀπίσ'νὰ κλώσκουμαι 'κι ἐγίνουτον, πολλὰ δρόμον ἐποῖκα. Σὸ δέντρον νὰ ἐβγαίνω ναφιλέ, ὁ ἄρκον πα θὰ τζατζαρεύ' ἀπάν. Ὅλαν, εἶπα ἐγὼ ἐμένα, πιστὸφ πα ἔεις χατζιάρ πα ἔεις, ἕναν ἄρκον θὰ φογᾶσαι ; καὶ ἐτράβηξα ἐμπροστά τὸν δρόμον μ'. Ὅσον ντὸ ἐπέγ'νε ἐγὼ ὁ ὄρκον πα ἐσίμωνε με καὶ ἔφτασεν ἐμπροστά μ'. Ἀτότε ἐγὼ ἐάϊ 'κι ἐστάθα. Μὲ τ' ἕναν τὸ χέρ' ἰμ' ἐπίασα τὸ μουτζούρ'ν ἀτ', μὲ τ' ἄλλο ἐξέγκα τὸ πιστὸφ καὶ μὲ τ' ἄλλο ἐξέγκα τὸ χατζιὰρ καὶ ἐπεκεῖ ...»

Κάτ' κι' ἄλλο ἑτοιμάεν νὸ λέη ὁ θεῖον ὁ Τουλουμούης, ἕνας ἀσὴν παρέαν λέει ἄτον :

—Ἔ στά, θεῖον, πόσα χέρια εἶχες.

—Σκάσον νέπαι, λέει ὁ Τουλουμούης, ἐσεῖν ντὸ χαπὰρ ἔχετεν, ἀτότε ἀέτς ἔτονε.

Ο ΧΡΥΣΙΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΥΛΟΥΛ'

Τοῦ κ. Κυρ. Παυλίδου (Παλ. Κοκκινιὰ—Πειραιῶς)

Σὸ χωρίον σὴν Ἄλδυσσαν οἱ Σιαμὰντ' εἶχανε ἕναν ζαντόν, τὸ ὄνομαν ἀτ' ἔτον Χρύσιον, ἄμαν ἥσυχος ἔτονε καὶ κανὰν 'κ' ἐπειραζεν.

Ἕναν ἡμέραν σίτια ὁ Χρύσιον ἐδεβῆνεν ἀσοῦ Παπαγεωργίνικου τ' ὀσπίτ' καικά, ἐτέρεσεν ἡ πόρτα ἀνοιχτὸν ἔν' καὶ κανεὶς 'κὶ φαίνεται, ἐσέβεν ἀπέσ' σ' ὀσπίτ'ἐπῆρεν ἕναν πουλούλ', ἐθέκεν ἀτο ὁμάλια καὶ ἐτσίλτεψεν ἀπέσ' καὶ ἐπεκεῖ ξὰν ἔβαλεν ἀτο σὸν τόπον ἄθε ἄμον'ντὸ ἔτον καὶ ἐφέκεν καὶ ἐξέβεν.

Ὄνταν ἔρθαν ὁ ποπᾶς μὲ τὴν ποπαδίαν, τεροῦν τ' ὀσπίτ' τ' ἀπέσ' βρωμεῖ. Λέει ὁ ποπᾶς τὴν ποπαδίαν: Ἀμὰν ποπαδία γιὰ τέρεν σὴν μισέντεριν ἀπάν' κ'ἔσ', τ' ἀμπάρ' τ' ἀφκὸ κ'ἔσ', ὅλα τὰ γωνίας, νὰ μὴ τὰ κάτας κάτ' ἐποῖκαν. Ἡ ποπαδία ἐτέρεσεν ὅλα τὰ γωνίσ τιδὲν 'κ' εὗρεν.

Ἀσ' ἕναν ἑβδομάδαν καὶ ὕστερνὰ κάποιος ἔγκεν ἀπαλαρέαν (κόλυβα) σὴν Ἐκκλησίαν νὰ μνημονεύ'. Ἀπ' ἔσ' σὴ μέσ' σὴν ἀπαλαρέαν πα ἐθέκεν ἕναν τρανὸν μῆλον. Τὸ μῆλον, ὅλων ὕστερα θὰ παίρῃ ἀτο ὁ ποπᾶς.

Ἐρχίνεσεν ὁ ποπᾶς νὰ δεβάζ' «μετὰ πνευμάτων δικαίων...» καὶ ἀναχάπαρα ὁ Χρύσιον ἔρπυξεν τὸ μῆλον, ἐσέγκεν ἀτο σὴ τσέπιαν ἀτ' καὶ ἑτοιμάγεται θὰ φεύ'. Ἀτότε ὁ ποπᾶς, ἐτέρεσεν ἐχάσεν τὸ μῆλον, ἐσπίχτεν καὶ ἐδῶκεν ἀτον ἕναν δυνατὸν σιλέν.

Ὁ Χρύσιον ἀτόσον καὶ ἐπόνεσεν, κλώσκεται καὶ μὲ τὸν θυμὸν λέει τὸν ποπᾶν:

—Ἂρ' ἐγώ πα γιὰ τ' ἐκεῖνο τσιλτεύω ἀπέσ' σὸ πουλούλ' ν ἐσουν.

ΑΣΗ ΤΣΙΑΚΜΑΚΑΝΤΩΝ ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Τοῦ κ. Κοσμᾶ Τσακμακίδη (Κομοτινῆ)

Σὰ παλαιὰ τὰ χρόνια σοῦ Πιστοφάντων τῆ Σαντᾶς ἔτονε μουχτάρ'τς ὁ Ἰσιακμάκ'ς ὁ Θόδωρον.

Ἕναν ἡμέραν ἔρθεν σὸ χωρίον ὁ Καϊμακάμ'ς μὲ τὴν καρὴν ἀτ'. Τὸ βράδον ἐγέντον χορός. Σοῦ χορονί' τὴ μέσεν ἐκάθουσαν ὁ Καϊμακάι 'ς, ὁ Θόθωρον ὁ Ἰσιακμάκ'ς καὶ οἱ ἄλλ οἱ προεστοί. Τὰ χορόντοι ἐδίνιαν καὶ ἐπαίρναν καὶ τὸ κέϊφ ἐτράνυνεν. Ἀπάν' σὸ κέϊφ' ὁ Καϊμακάμ'ς λέει τὸν Ἰσιακμάκ':—Μέτα μουχτάρ, βάλε καὶ τὴν καρή σ' νὰ χορεύ' κι' ἀέ

Ὁ Ἰσιακμάκ'ς ἐννόησεν τὴν πονηρίαν τοῦ Τούρκονος καὶ εἶπεν ἄτον ;—Ἄκ σον Καϊμακάμ' ἐφέντη, ἡ καρή μ' ἐντρέπεται νὰ χορεύ', πὲ τ'ἐσὸν τὴν καρὴν ἂς ἐμπαίν' σὸ χορὸν καὶ μὲ τ'ἐκείνεν ἐντάμαν ἴσως 'κι ἐντρέπεται.

Ὁ Καϊμακάμ'ς ὄνταν εἶδεν πὼς ὁ Ἰσιακμάκ'ς ἔτον ἀς' ἐκεῖνον κι' ἄλλο ἔξυπνος, ἐτσούρωσεν ἄτο, λαλίαν 'κι ἐξέγκεν

Ἀέτς πὰ ἡ Ἰσιακμακίνα 'κι ἐχόρεψεν ἐμπροστὰ σὸν Καϊμακάμ' νὰ ἐλέπη ἄτεν καὶ νὰ ζουλίεται ὁ ὁ Τοῦρκον ἐμπροστά τ'ς.

ΠΑΤΕΡ ΕΜΕΝ ΕΡΩΤΑ

Τοῦ κ. Δημ. Κανονίδη

Ὁ ποπᾶ Γιάννες, τῆ Πεπερεκῆ ὁ ποπᾶς (λαφρὸν τὸ χῶμαν ἀτ') πολλὰ τυπικὸς ἔτον σὴν ποπαδικήν ἀτ'. Ὄνταν θὰ ἐστεφάνωνεν κάτιναν, εἶχεν τὸ συνήθειον νὰ ἐρωτᾶ τοῖ νε ὀνυφους, χώρια τὸν νέγαμον καὶ χώρια τὴν νύφεν, ἂν ἐγάπαναν ὁ εἷς τὸν ἄλλον. Ἐθέλνεν νὰ ἐμαθάν'νεν γιάμ μὲ τὸ ζόρ'θὰ ἐγίντον τὸ στεφάνωμαν.

Ἐρώτανεν πρῶτα τὸν γαμπρόν : «Γιὰ πέ με ἐσὺ Γιωρίκα, ἀγαπᾶς τὴν Μαρίαν ;» Ὁ γαμπρὸν ἐχαμογέλανεν, ἐντρέπουτον, ἄμαν θέλοντας καὶ μὴ θὰ ἔλεγεν : «ἀγαπῶ».

Ἐπεκεῖ ἐκλώσκουτον σὴν νύφεν : «Ἐσὺ Μαρία, ἀγαπᾶς τὸν Γιωρίκαν ;» Ἡ μάρσα ἡ νύφε ντὸ νὰ ἐποῖνεν ; Ἐκοκκινίανεν, ἐντρέπουτον καὶ ἐλάϊζεν γάλια-γάλια τὰ χείλια τ'ς. Ἀτότε ὁ ποπᾶς ἐσερτλέευεν καὶ ἐιδάϊζεν τὴν νύφεν καὶ ἐκείνε ἀτότε χαμελὰ - χαμελὰ ἔλεγεν «ἀγαπῶ»

Τρία φορὰς ἐποῖνεν ἀτὸ τὴν ἐρώτησιν καὶ τρία φορὰς θὰ ἔκουεν ἀσοῖ δύος πα τὸ «ἀγαπῶ» καὶ ἀτότε θὰ ἐρχίνανεν νὰ στεφανών'νε.

Ἕναν ἡμέραν, Κερεκὴ ἡμέρα ἔτον, ἔγκαν νὰ στεφανών'νε τοῦ Μυριανάντων τὸν Φύλαχτον μὲ τοῦ Ἰσαΐρ' τὴν Σοφίαν (Ὅλοι ἀτουν ἐσχωρεμέν' ἐπῆγαν καὶ ἐμᾶς ἀναμέν'νε). Ἂρ' ἔρθεν ὁ ποπᾶς, ἐδέβασεν ἀτς ἀπάν' σὴν πόρταν τ' ἐκκλησίας καὶ ἐπέρεν ἀτς καὶ ἐπῆγεν ἀφκὰ σὸν πολυέλαιον. Ἀπ' ὀπίσ' ἀτουν ἐσέβεν ἀπέσ'καὶ ὁ κόσμον καὶ ἡ ἐκκλησία ἐγομῶθεν κιούτα-κιοὺκ ὡς τὴν πόρταν.

Τὸ στεφάνωμαν ἐρχίνεσεν. Ὁ ποπᾶς, ὅπως ἐποῖνεν πάντα, ἐπῆρεν καὶ ἐρώτεσεν τὸν γαμπρόν : «Φύλαχτε, ἀγαπᾶς τὴν Σοφίαν ;»

Ὀλίγον πλὰν καικὰ ἀσοῖ νεόνυφους ἔστεκεν καὶ ὁ Λευτέρ'τς τῆ Καζαντζῆ. Ἀτὸς ἔτον ἕνας ἔμορφος, γιοσμᾶς παιδάς, ἄμαν ἀπάν' κ'ἔσ' ὀλίγον ἐπέγνεν. Οἱ χωρέτ' ὅλ' ἔξεραν ἀτον ντὸ ἔτον τεβεκελῆς καὶ πολλὰ πα σημασίαν 'κι ἐδοῦναν ἀτον.

Ὁ Λευτέρ'τς ἄμον ντὸ ἔκ'σεν τὸν ποπᾶν νὰ ἐρωτᾶ τὸν γαμπρόν, λαγκεύ'ἀπέσ σὴ μέσ', καὶ ἀγλήγορα ἀγλήγορα, πρὶν νὰ ἀπαντᾶ ὁ γαμπρόν, τὸαΐζ' καὶ λέει : «πάτερ ἐμὲν ἐρώτα»

Ὁ κόσμον ἐλιγῶθεν ἀσὸ γέλως καὶ ἐκράτεσαν καὶ ἔσυραν ἀτον ἔξ' ἀσὴν ἐκκλησίαν.

ΤΟ ΠΟΝΤΙΑΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ο ΚΩΤΣΟΓΙΑΝΝΕΣ Ο ΤΣΙΟΠΑΝΟΝ

Τοῦ κ. Καζαντζίδου (Καβάλα)

❖ Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου

—Τ'ἐμὸν ὁ νοῦς ἀτόσον ἔκοψεν, ἐθαρρεῖς καὶ κάποτε κ' ἄλλο εἶδα θάλασσαν ; λέει ὁ Κωτσογιάννες σὸν ἐξάδελφον ἀτ' τὸν Κώστην.

—Κι' ὄνταν εἶδες ἀτεν πα ἐκόφτεν ἡ χρά' σ' καὶ ἐκιτρίν'τσες καὶ ἐγένουσνε ἄμον ἄσπρον πανίν, ντὸ πρᾶμμαν ἐγένουσνε! Ἐμέν' πα ἐχπάραξες καὶ εἶπα ἀπέσ'ιμ', κατ' ἔπαθεν ἀοῦτος ὁ παιδάς, καὶ ντὸ τσιοάπ' θὰ πάγω νὰ δίγω τὴν θεία μ' τὴν Μωρέσαν.

—Θὰ λέγω σε τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν, οὔτς πουτσιοὺκ ἐπῆγε με ἄμον ντὸ εἶδα ἀτὰ ὅλα τὰ πράμματα. Ἀτσιαμῆς ἄνθρωπος πρώτην φορὰν εἶδα ἀοῖκα θάμματα! χά, χά, χά, γελᾶ.

—Κατὶ λὲς πὼς εἶσαι τσὶπ ἀσ' ἄγρια τὰ ραχία, θερίον ἀνημέρωτον καὶ λὲς πὼς εἶσαι ἀτσιαμῆς, χά,χά,χά. Γελᾶ κι' ὁ Κώστης.

Σίτια λέγ'νε σίτια πάγ'νε μετ' ὀλίγον ἐσίμωσαν σὴν Διαφοῦνταν ἀφκά, ἐλέπ'νε ἕναν καΐκ' νὰ τρέχ' σὴν θάλασσον ἀπάν'. Ὁ Κωτσογιάννες ἄμον ντὸ εἶδεν ἀτὸ ἐχπαράεν καὶ ἐρωτᾶ τὸν Κώστην.

—Ἐξάδελφε, ντὸ πράμμαν ἔν' ἀκεῖνο ;

—Ποῖον νέπρε ;

—Κ' ἐλέπ'ς ἀτο ἄμον διάβολος πορπατεῖ σὴν θάλασσαν ἀπάν' ;

—Νέπαι, καΐκ' ἔν', φελοῦκα, ντ' ἐχπαράουσουν ;

—Ντὸ πράμμαν ἔν'τὸ καΐκ', ἀτὸ ἡ φελοῦκα, ζωντανὸν ἔν', ἔχ' ψ'ήν ; χά,χά,χά. Γελᾶ.

—Ἔρημα λυκούδια, πῶς ἐφέκετεν ἀοῖκον τόζ νὰ κατεβαίν' σὴν Τραπεζοῦνταν καὶ 'κ' ἔτρωγετ' ἀτόν !

—Γιατὶ γίνεσαι ἀοῖκος ἐξάδελφε ; 'κὶ'ξέρω ὁ ζοβαλῆς καὶ ἐρωτῶ σε, ντὸ περιπαίεις με ; ἐθαρρεῖς καὶ ἔρθα κάμποσα φορὰς ἀκόμαν καὶ εἶδα ἀοῖκα πράμματα. Ἐσὺ ἔξερες ἄτα ὅλια ὄντας ἐκατέβες πρώτην φορὰν σὴν Τράπεζοῦνταν ;

Ὁ Κώστης ἀναγνωρίζ'τὸ λάθος ἀτ' καὶ ἀρχινᾶ νὰ δί' ἀτὸν καὶ ἐγροικᾶ.

—Τὸ καΐκ' ἔν' ἕναν τρανὸν σκαφίδ', καὶ ὅπως ἔν' χτισμένον ἀσὸ σανίδ' πλέει ἀπάν' σὸ νερόν. Ἐχ' ἀσ' ἕναν τὴν μπάνταν καὶ ἀσ' ἄλλο τὸ πλευρὸν δύο μακρέα ἰφτυάρια περασμένα καὶ δεμένα μὲ τὸ σκοινὶν σοῦ καΐκ' τὰ πλευρά, καὶ ὁ καΐκτσῆς σύρ' ἀνοί' καὶ τοπλαεύ' τὰ κωπία καὶ τὸ καΐκ' τρέχ' ἄμον ντὸ κτυπᾶ κανεὶς κολύμπ'.

—Καὶ ἔν' βαθὺν ἡ θάλασσα;

—Ἴσαμε πενῆντα-ἑξῆντα μέτρα βαθύν.

—Κ'ἐμπαίνω ἐγὼ ἐξάδελφε σ'ἀοῖκον χατρατσέαν ἀπέσ'. Ἀτὸ ντὸ λέγ'νε ἀτὸ καΐκ' καὶ φελοῦκαν νὰ χαρίζ'νε με καὶ δέκα χιλιάδες αἰγίδια καὶ πρόβατα μ' ὅλ'τς τοῖ τσιοπάν'τς, τὰ σκυλία καὶ ἐκείν'τς ποὺ θ' ἀλμέγ'ν ἀτα.

Φτού, φτού, φτού, φτίζ'. Ἔϊ Χριστέ μ' καὶ Παναγία μ' !

Σίτια ἐφτάει τὸ σταυρόν ἀτ' ἐσίμωσαν σὸ Τελωνεῖον. Ὁ κολτζῆς ἄμον ντὸ εἶδεν ἀτς κουΐζ' καὶ ἐρωτᾶ :

—Ἔϊ, ντὸ ἔχετεν ἀπέσ' σὰ τερκία σουν ;

Ὁ Κώστης ἀπαντᾶ τον :

—Τιδὲν 'κι ἔχομε ἐφέντη μ'.

Κατηβαίν' ὁ κολτζῆς καὶ ἀραεύ' νὰ εὑρήκ' τιδὲν καὶ λέει :

—Ἔλα ἂς κατηβάζωμε τὸ φορτίον νὰ τερῶ ντὸ ἔεις, γιὰμ ἔεις παρόι' ἀπέσ' σὸ σεμέρ';

Ὁ Κώστης ἀσὸ φόβον ἀτ' λέει :

—Ἀμὰν ἐφέντη μ'! μὴ παιδεύ'ς μας, 'κὶ εἶμαι κακὸς ἄνθρωπος γιὰ νὰ ἔχω ἀοῖκον πρᾶμμαν. Ἔπαρ' ἕναν μετζητιὲν γιὰ τὸν κόπο σ' καὶ ἀφ'ς με ἥσυχον.

Ὁ Τελώνης ἀς ἐπέρεν τὸ εἰκοσάρ', λέει :

—Ἄρ' ἀέτς πὲ κατουρτζῆ, καὶ μὴ στέκ'ς μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα. Ἄϊτε ὥρα καλή, ἀτώρα 'κι ἔεις παρόι'.

Ὁ Κώστης κρούει τὸ μουλάρ'ν ἀτ' νὰ πορπατῆ καὶ ὁ Κωτσογιάννες ἀσὸν φόβον ἀτ' ἐρωτᾶ τὸν Κώστην :

—Ντὸ σκύλ' υἱὸς ἔτον ἀτός; Ποῖος ἔν';

—Ἀτὸς ἔν' ὁ κολτζῆς ποὺ τοπλαεύ' τὸν φόρον.

—Καὶ ντ'ἔραευεν σὰ σακκούλια καὶ ἐθέλνεν νὰ κατηβάζ' τὸ σεμέρ ἀσὸ μουλάρ';

—Γιὰ νὰ εὑρήκ' τὸ εἰκοσάρ' καὶ παίρει ἀτο

—Κι'ἂς ἐδοῦνες ἀτο ἐκεῖ κι' ἄλλο πρῶτα ;

Ἐκεῖ σίτια ἐπέγ'ναν, σὴν ἄκραν τῆ δρομί' ἔστεκεν εἷνας μαύρεσσα ἄμον ἀράπαινα γυρευοῦ καὶ ἐγύρευεν μὲ τὸ ζορπαλούκ. Ὁ Κωτσογιάννες ἄμον ντὸ εἶδεν ἀτεν ἐφοβέθεν πολλά, πρώτη φορὰν ἔλεπεν μαῦρον ἄνθρωπον καὶ πολεμᾶ νὰ κρύφκεται σίτια ἐρωτᾶ τὸν Κώστην :

—Ντὸ πρᾶμμαν ἔν' ἀτὸς ὁ διάβολον, μαῦρος ἄμον πίσσαν, ντὸ θὰ γίνουμαι ἀδελφέ μ' Κώστη ;

Ἀτὲ ἔν' ἡ Δεῖλὰ ἡ ἀράπαινα, λέει ὁ Κώστης

—Ἡ ἀράπαινα ; Οὔϊ ν'αἴλοῖ ἐμὲν ντὸ θὰ γίνουμαι, πῶς θὰ ἐγλυτώνω ὁ μαυράχαρον ;

*Ὁ Κώστης προσπαθεῖ νὰ

ΤΗ ΧΑΤΖΗ-ΠΕΛΑΓΙΑΣ ΤΟ ΚΑΡΥΔ'

(Συνέχεια ἐκ τῆς 3ης σελίδος)

—Τσὶπ ἔμορφα ἐποίκετεν παιδία, ἔξιζεν ἀτς ἀτουνοὺς τοῖ τσιγγιανέδες. Γιὰ τ' ἔναν καρύδ' ἑκατὸν τακλάδες κλώσκουνταν. Δεβάτεν ρίζα μ' σ' ὀσπίτια σουν καὶ κάμποσα ἡμέρας σὸ πέραν τὴν μαχαλὰν μὴ πᾶτε, ἴσαμε νὰ διαβαίν' ἡ χολὴ τῆ Γαβριήλ.

Νεγκασμέν' ἔμνες, ἐδῶκε μας καὶ ἀπ' ἔναν ποτήρ' τὰν καὶ ἐδέβασε μας πλάν. Ἔρθαμε σ' ὀσπίτ'.

Ἄ! Ἐνέσπαλα νὰ λέγω σας πὼς σὸ Κάν, Ἀναστάης ὁ Παναγιωτίδης ἐδῶκε μας ἔναν γράμμαν ἀσὸν ἀδελφό μ' τὸν Μιχάλην ἀσὴν Τραπεζοῦνταν. Ἔνοιξα το καὶ γράφ' τὴν μάνα μ'. «Ὁ Μεχμέτς ὁ ἀγωγιάτης θὰ ἔρχεται νὰ σᾶς βρῆ. Τὰ παιδιὰ νὰ εἶναι ἕτοιμα καὶ τὴν Τετάρτην πρωῖ πρωῖ θὰ ἔλθη ἀπὸ τὴν Σόρδαν στὸ χωρίον μὲ δύο ἄλογα νὰ τοὺς πάρη. Τὰ σχολεῖα ἄνοιξαν καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀργήσουν. Δῶσε τους καὶ λίγα παστίλλας καὶ ξερὰ τούτια νὰ μᾶς φέρουν».

Ἐμεῖς, ἀκόμαν καλὰ καλὰ 'κ' ἐσέβαμε σ' ὀσπίτ', ἀσὴν χαρὰν ἐμουν ἐλάγγεψαμε, ἐντώκαμε τὰ τσάπας καὶ ἐρρούξαμε ἐξ" τογρία σὰ παχτσέδες. Σὸ δρόμον λέγω τὸν Θόδωρον: —Θόδωρε αὔριον Κυριακήν, πῶς θὰ πᾶμε σὴν ἐκκλησίαν; Ὁ Γούμενον, ὁ Γαβριήλ' τς καὶ ὅλον τὸ γωρίον ἐλεῖ, πῶς θὰ περάζωμε καὶ ἀτὸ τὸ πορράν;

—Ἐγώ, λέει με ὁ Θόδωρον, θὰ πάγω σὴν Παναγίαν

—Ἐσὺ ναί, λέγω ἀτον, ἄμα ἐγὼ ποὺ θὰ ἐμπαίνω σὸ Ἅγιον Βῆμα καὶ βοηθῶ τὸν πάτερ - Ἀμβρόσιον καὶ θὰ λέγω τὸ «Πάτερ ἡμῶν» καὶ τὸ «Πιστεύω», ντὸ θὰ γίνεται;

Ἐξέρετεν ντὸ εἶπε με;

— Ατὸ ὅλον ἡ δουλεία τ' ἐσὸν ἔτονε, ἀτώρα νούν' τσον πῶς θὰ κουρταρεύκεσαι ἀσὸν Γούμενον κι' ἀσὸν Γαβριήλ..,

Κερεκὴ πρωῖ-πρωῖ, μὲ τὴν μακρίτιτσα τὴν μάνα μ' ἐπέραμε τὸν ἀνέφορον γιὰ τὸ Μυναστήρ'. Ἔφτασαμε καὶ ἐσέβαμε ἀπέσ'. Ἔψαλλεν ὁ Κάκαρον ὁ δάσκαλον τὸν Ὄρθρον. Τ' ὀμμάτια τ' ἐπέρανε με καὶ ξάϊ 'κ' ἐπεγνέφτα το. Ἐγὼ ἔψα ἔναν κερὶν σὴν εἰκόναν, ἐφίλεσα τῆ Γούμενου τὸ χέρ χωρὶς νὰ τερῶ σὸν πρόσωπον ἀτ' καὶ ἐτσουπώθα σὸ Ἅγιον Βῆμα. Ἐκεῖνο τὴν ὥραν ὁ ποπᾶς ὁ πάτερ Ἀμβρόσιον ἔψαλνεν: «ὑπὲρ νοσούντων, καμνόντων, αἰχμαλώτων καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν» καὶ «τῶν φοβουμένων τὸν θυμὸν τοῦ Γαβριὴλ καὶ τοῦ Γούμενου» λέγω καὶ ἐγὼ σὸ νοῦ μ' ἀπέσ'

Μετὰ τὴν δέησιν ἐπῆγα δίγω τὸ θυμιατὸν σὸν ποπᾶν καὶ λέει με: «ὁ Γούμενον θὰ σύρ' τ' ὠτία σ', ἔσκωσες ὅλον τὸ γωρίον σὸ ποδάρ' καὶ ἐχπάραξες μας».

Ἡ ἐκκλησία ἐδῶκεν ἀπόλυσιν. Κίμποσοι ἀγούρ' ἐτοπλαεύταν μὲ τὸν Γούμενον καὶ ὁ πασᾶ μ' ὁ Γοβριὴλ μὲ τὸ ραβδίν ἀτ' μετ' ἀτουνοὺς σὸ σὲτ ἀπάν' σῆ μαγειρείονος τὴν πόρταν καὶ γονουσεύν'νε. Ἡ μακαρίτισσα ἡ μάνα μ' πα ἐντάμαν μὲ τ' ἐκείνους, ἐξάπαντος γιὰ τῆ καρυδί' τὴν μεσελὲν ἔλεγαν.

Σὴν ἐκκλησίαν ἐπέμαναμε ἐγὼ καὶ ὁ Στέφανον, τὸ καλογεροπαίδ'. Ἐγὼ νουνίζω πῶς θὰ φεύω ἀπ' ἐμπροστά τουν χωρὶς νὰ ἐλέπ'νε με. Τσιαρὲν 'κὶ παίρ', ἄλλο δρόμον 'κ' ἔχ'. Τερῶ κρυφὰ ἀσ' ἐκκλησίας τὴν πόρταν τὸν Γούμενον νὰ καλατσεύ' μὲ τὸν Γαβριὴλ καὶ ἄλλ' ἀκούγ'νε Ὁ δάσκαλον πα ὁ κ. Κάκαρον ἀντάμαν.

Λέγω τὸν Στέφανον:—Στέφανε τὰ χαψία θὰ ἐφτάγω ἀτα δέκα, ἀνοιξον τὸ κρυφὸν τὴν πόρταν ντὸ ἔν' ὀπίσ' ἀσὸ Ἅγιον Βῆμα καὶ ἐβγαίνω σὸ ραχίν, ἐγὼ ἀπ' ἐκεῖ ταγτὰν παγιρτὰν θὰ κατηβαίνω σὸ χωρίον.

—Τὸ κλειδὶν 'κ' ἔχω, ὁ Γούμενον κρατεῖ ἀτο, λέει με ὁ Στέφανον.

Ἔϊ, εἶπα, ἄλλο τσιαρὲν 'κ' ἔν', ἤντιαν βρέχ' ἄς κατηβάζ' τὴν ψή μ' πα 'κὶ θὰ παίρ'νε; Ἐποῖκα τὸν σταυρόν μ' ἐφίλεσα τὸν Ἀέρ' ἀπέσ' σ' ὀμμάτ'ν ἀτ' καὶ ἐξέβα καὶ ἔρθα σὴ μάνα μ' καικὰ νὰ πᾶμε, ὅνταν ὀ κούγω τὸν Γούμενον νὰ λέη με ὀλίγον θυμωμένα.

—Ἔλα, ἔλα νέπαι Νέο ἀδακᾶ.

Ἐσίμωσα τον, ἐπέρα τὸ χέρ'ν ἀτ' κσὶ ἐφίλεσα το καὶ ἐκεῖνος λέει με σίτια ἁπλών' τὸ δάχτυλο ἀτ'.

Φίλ' τ' ἀκεινοῦ τῆ πασᾶ σ' τοῦ Γαβριὴλ τὸ χέρ' καὶ ζήτα τον συγχώρησιν.

Ἐγὼ ἔρθα καὶ ἐπέμ'να. Τερῶ τὸν Γαβριήλ, τερῶ καὶ τὸ ραβδὶν ἀτ', ντὸ νὰ ἐγτάγω; Ἐσίμωσα τον, ἐπέρα τὸ χέρ'ν ἀτ' ἐφίλεσα το καὶ ἐμουρδούλ'τσα «σ' χώρα με πασᾶ Γαβριήλ». Ἀτὸς σίτια κρατεῖ τὸ χέρ' ἴμ' λέει με:

—Νέπαι, ἐνούν' τσες ἂν ἐχ παράγουμνε καὶ κάτ' ἐπαθάν'να καὶ ἐπεμείν'να σὸν τόπο μ', ντὸ θὰ ἐγίντον ἡ Χατζῆ - Πελαγία;

Λέγει ἀτον ὁ Γούμενον:

—Τὰ παιδία τσεχέλκα ἔσαν, ἄμαν ἐσύ πα καπαετλῆς εἶσαι. Γιὰ δύο τρία καρύδια ντὸ θὰ ἐδοῦνες ἄτα 'κὶ θὰ ἐχαλάουτον ὁ κόσμον Τὸ τσιγγιανελούκ' καλὸν πρᾶμαν 'κ' ἔν. Ἀφ' ς τὸ παιδὶν ἄς πάη σὴν δουλείαν ἀθε. Καὶ σὴν μάνα μ' πα λέει:

—Χατούνα, ἔκαρ' τον καὶ δέβα, καὶ σὸ βράδον ἀπάν' θὰ ἔρχουμες μὲ τὸ πασᾶ μ' τὸν Γαβριὴλ νὰ ἐφτᾶς μας ἔναν σεκερλῆν καβέν

—Ὁρῖστε ἄγιε καθηγούμενε νὰ ἔχω τὴν εὐχή σ', εἶπεν ἡ μάνα μ' καὶ ἐπέρε με ἀσὸ χέρ' καὶ ἐκατήβαμε σὸ χωρίον...

Τὴν Τετράδ' πρωῖ-πρωῖ τοῦ Μεχμὲτ τ' ἀλογοῦ τὰ κωδώνια ἐχτύπαναν ἐμπροστὰ σὴν πόρταν ἐμουν. Ἐχπάσταμε γιὰ τὴν Τραπεζοῦνταν. Οἱ μανάδες ἐμουν καὶ κάμποσοι γυναίκ' γειτονάδες ἐξεπροβόδ' τσανε μας οὗς τὸν Σταυρόν. Ἐκεκὰ ἀποχαιρέτ' σανε μας, ἐφίλεσανε μας, εὐχέθανε μας «καλὸ ταξείδι καὶ τοῦ χρόνου» καὶ ἡ Εὐγενὴ τῆ Κάντενου εἶπε μας:—Καὶ τοῦ χρόνου; ἄμαν χωρὶς τὰ μάϊσσας σὰ καρύδια.— Ὄχι, ὄχι εἶπα καὶ ἐτέρεσα σὸ πέραν τὴν μαχαλὰν τὴν παχτσὲν τῆ Χατζῆ-Πελαγίας καὶ τὸ καρύδ'.

Ἔϊ, μαῦρα καιρούς !!! Μάρσα Χατζῆ-Πελαγία !!

Ὄνταν ὕστερα ἀπὸ ἐννέα μῆνας ἐγύρ' τσαμε ξὰν ὀπίσ' σὸ χωρίον, εὕραμε τὴν Χατζῆ-Πελαγίαν σὰ ἄσκεμα τὰ χάλια. Ἐχάσεν τὸν Γαβριήλ'ν ἀτς. Ἐπέθανεν ὁ σχωρεμένον σὸν ἄειμωγκὸν ἀπέσ' καὶ ἄλλο 'κ' εἶδαμ' ἀτον. Ἄμαν ἐπρόφτασεν νὰ παίρ' ἔναν δέμαν ντ' ἔστειλα τον ἀσὴν Τραπεζοῦνταν μὲ τὸν Δημήτρην τὸν Χαραλαμπίδην, μὲ ζάχαριν κὶ καβέν.

Ἔϊ, μαῦρα χρόνια καὶ μαυράχαροι ἀνθρῶπ'!! Γράφω ἀτώρα καὶ νουνίζω ἀγοῦτον τὸν μάταιον κόσμον καὶ τὰ δάκρυα μ' ἄμον χαλάζια κυλίουν σὸν πρόσωπο μ'. Κανένας ἀτουν, μὰ κανένας ἀτουν ἀπ' ὅλ' ς ποὺ ἔγκεψα 'κὶ ζοῦνε ἀτώρα...

...Τὸ Μοναστήρ' ἐρείπιον, ἡ ἐκκλησία τῆ Παναγίας χορτοαποθήκη καὶ τῆ Χατζῆ-Πελαγίας τ' ὀσπίτ' ἄφαντον... Μόνον τὸ καρύδ'ν ἀτς ξὰν στέκ' ὁλόρθον καὶ καταπράσινον μὲ τὰ πλατέα φύλλα θε. Ἀρ' ἀέτς εἶδα τὰ μέρια μουν ὅνταν ἀξίωσε με ὁ Θεὸν νὰ πάγω προσκυνῶ ἀτα τὸν Αὔγουστον τοῦ 1953.

Ἔϊ μαῦρα καιρούς !!!

Ο ΚΩΤΣΟΓΙΑΝΝΕΣ Ο ΤΣΙΟΠΑΝΟΝ

(Συνέχεια ἐκ τῆς 4ης σελίδος)

—Οὔϊ νὰ πᾶτε σ' ἀνάθεμαν! Ἀνθρῶπ' εἶστουν ἐσεῖς ἄ; εἶστουν καὶ ἀρχοντάδες. Δέκα χιλιάδες πα αἰγίδια καὶ πρόβατα ἂν ἔχετε σὸ μαντρὶν ἔσουν, 'κὶ πρέπ' νὰ σκώνετεν ἀτόσον ὑψηλὰ τὰ μουντσούρια σουν, τὴν καλημερίαν τοῦ Θεοῦ 'κι ἔπρεπεν νὰ κόφτετε. Χαθέστεν ἀπ' ἀδακέσ' σ' ἀνάθεμαν.

Ὁ Κώστης ἄμον ντὸ εἶδεν ἀτον νὰ κουΐζ' ἀέτς, λαλεῖ ἀτον μὲ τ' ὄνομαν:

—Γιάννε, νέπρε Γιάννε, ἔ Γιάννε!

Ὁ Κωτσογιάννες ἐξακολουθᾶ νὰ ὑβρίζ' κι' ἀπάν' σὸ θυμόν ἀτ' 'κι ἀκούει ὁ Κώστης ντὸ λέει ἀτον καὶ ἐξακολουθᾶ νὰ λέη:

—Ἐγὼ ἐδῶκα κι' ἐπῆρα καλημερίας μὲ ἀνθρώπ' ς παρέμ μὲ τσιοπάν' τς βαζρετλῆδες, μὲ δύο χιλιάδες μὲ τρία, μὲ τέσσερα, μὲ πέντε, μὲ ἑφτὰ καὶ δὲκα χιλιάδες αἰγίδια καὶ πρόβατα καὶ κανεὶς ἐμὲν 'κι ἐρνέθεν τὴν καλημερία μ'.

Μὲ τοῖ Γιαγχιάν' τς, Τσιαλουπογλάν' τς, Καραουμανάν' τς, Οὐζοὺν-Χασανάν τς, Καπρανάν' τς κι' ὅλ' τς τοῖ ρεΐζ' ς ποὺ ζοῦν ἀπάν' κι' ἔσ' σὰ παρχάρια μουν καὶ σ' ὀβάδες καὶ ὅλ' ἐδούνανε με ἀπάντησιν, καλή σου ἡμέρα καὶ πολλὰ τὰ ἔτη, καὶ ἐσεῖς τὰ κοπρόσκυλα...

Ὁ Κώστης ἐπουγαλεύτεν, ξὰν κουΐζει ἀτον:

—Νέπρε Γιάννε! Νέπρε Γιάννε! Καὶ ὁ Κωτσογιάννες μὲ τὸν θυμὸν ἀπαντᾶ τον:

—Ἔϊ, ντὸ θέλ' τς κι' ἐσύ; Ἀτώρα θὰ ἐφτᾶς με καὶ θὰ ἔλεγα κι' ἐσέναν!

—Εἶσαι παστὰν ἀνεγροίκιστος ζεβζέκ' ς. Ντὸ ἐποῖκε σε ὁ κόσμον καὶ ὑβρίεις καὶ βλαστημᾶς ἀτον; Κι' ἂν εὑρίεται κανένας καὶ κοπανίζ' σε;

—Γιατὶ 'κι ἀπαντοῦν σὴν καλημερία μ';

—Κι ἐλέπ' ς ντὸ πολλὰ κόσμος ἔν;

—Καὶ σὰν ἔν;

—Ἔχ' λογαριασμόν. Ἂν δὶ' ἀτοὶν οἱ ἀνθρῶπ' ἐχαιρέταναν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον ὅλον τὴν ἡμέραν, ἀτότε ἄλλο δουλείαν' κι θὰ ἐποῖναν καὶ ὅλον θὰ ἐχαιρέτανναν ἀσὸ πουρνοῦ ὡς τὸ βράδον.

Ὁ Κωτσογιάννες 'κι ἐκάνεψεν ἀσὰ λόγια τοῦ Κώστη καὶ ἀγροτερεῖ τὸν κόσμον, καὶ πίρλιαμπὶρ ἐλέπ' ὑψηλὰ σὴν μιναρὲν ἀπάν' νὰ κουΐζ' ὁ μολλᾶς:

Ἀλλάαααχ!

Ἄμον ντο ἔκ' σεν ὁ Κωτσογιάννες νὶ κουΐζ' ἀὲτς δυνατὰ ὁ μολλᾶς, ἐχπαράδεν καὶ φοβισμένος ἐρωτᾶ τὸν Κώστην:

—Ποδεδίζω σε Κώστη, ντὸ ἔν' ξὰν ἐκεῖνος ὁ διάβολος ποὺ κουΐζ' ἀκεῖ ἀπάν' ὑψηλά;

—Ὁ μολλᾶς, ὁ Τοῦρκον ὁ ποπᾶς ποὺ δεβάζ' λέει ὁ Κώστης. Ἀέτς ἐφτάγ' νε καὶ παρακαλοῦν τὸν Θεόν.

—Ἀέτς ἐφτάγ' νε; τὸ μεσημέρ' λειτουργοῦν οἱ μολλάδες;

—Ἔλα σιμά μ', διάβολε, ἀέτς ὅπως κουΐεις δυνατὰ θὰ εὑρήκωμε τὴν πελιάν ἐμουν.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἑπόμενον)

ΑΡΧΑΪΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΝΤΙΑΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

Τοῦ κ. Ἀγαθ. Φωστηροπούλου

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Συναυλίζω. γειτονεύω, «τ' ὀσπίτιμ' συναυλίζ' μὲ τὴν αὐλὴν ἀτ».

Συνεργία. (ἡ) «διαβόλ' συνεργία», (ἀναποδιά).

Συμπαιδ'. (τὸ συνήλικο ἀγόρι.

Συντερῶ. τηρῶ, «συντερῶ τὸν ἔξεργιν».

Σύρω. 1) τραβῶ, «σύρον τὸ σκοινίν», 2) ὑποφέρω, «σύρω τὸ πάθος» «κι' σύρκεται» (δὲν ὑποφέρεται).

Συφάγ (τὸ) προσφάγι, ρῆμα «συφαγιάζω».

Τάζω. ἀφιερώνω, «ἔταξα το), οὐσ. «τάγμαν, τάξιμον»

Τερμὸν (τὸ) ἄκρον χωραφιοῦ (τέρμα).

Τιδέν. ἀντων. τίποτε, (οὐδὲν) «τιδὲν μὴ λές»

Τροιάδας. τῆ Τροιάδας τὰ κακὰ» (Μεγάλαι συμφοραὶ σὰν τῆς Τροίας.

Τρυγομηνᾶς. (ὁ) Ὀκτώβριος

Τς. ἐρωτημ. ἀντων. τίς; «τς' ἔτον; ποῖος ἦτο; γενικὴ τίνος

Ὑλάζ'. ὑλακτεῖ, «ὑλὰζ τὸν φέγγον» (λέει ἀνοησίες), οὐσ. ὕλαγμαν «ὑλά,ματα κυνῶν» (Εὐριπ. Ἰφιγέν. Ταυρ.).

Ὑλίζω. διυλίζω, «ὑλίζω τὸ γάλαν», «ἰλίζ' τὸ μυτίσ'».

Ὑποταή. (ἡ) πειθαρχία, ὑπακοή.

Ὑποκείμενος. ἐπίθ. εὐπειθής, «ὑποκείμενος σὸι κύρημ'».

Φανθίζω. φανερώνω, (φαίνω) «φανθίζ' τὴν ἐμορφίαν».

Φορή. (ἡ) φορά, Ἰωνικὸς τύπος τὸ η ἀντὶ τοῦ α «ἀδᾶ σὴ φορὴν» αὐτὴ τὴ φορά».

Φορίδ. (τὸ) φορίδια, σχοινιὰ φορτίου εἰς ράχιν.

Φτείρα (ἡ) φθείρα, πληθ. τὰ φτείρας.

Χαλεπός. (ἐπίθ.) κακοντυμένος.

Χαλκὸν (τὸ) λέβης, «ἔστεσαν τὰ χαλκά».

Χάταλον. (τὸ) μικρὸ παιδὶ (Ὁμηρικὸν ἄταλὸς (λεπτός).

Χειμάζω. διαχειμάζω, μεταβατ. καὶ ἀμετάβατον.

Χολή. (ἡ) θυμός, ρῆμ. χολιάσκουμαι, ἀόρ. ἐχολιάστα

Χορτοθέρτς. (ὁ) Ἰούλιος. (Στὰ ὀρεινὰ ἐθέριζαν ἀργά).

Χρά (ἡ) χροιά, ὄψις «ἐδέβεν ἡ χρὰτ'» (ὠχρίασε).

Χρεία. (ἡ) τὸ μέρος.

Χρεῖμαι. χρεώνομαι, ἐχρέθα.

Χρέσκουμαι 1) χρειάζομαι (χρείαν ἔχω), 2) χρησιμοποιῶ, μεταχειρίζομαι.

Χρίω. χρίω, «χρῖσον τὸ φουρνίν».

Χτῆνον. (τὸ) ἡ ἀγελάδα, πληθ. τὰ χτήνια.

Χτισκοῦμαι. ἀποκτῶ, (κτῶμαι) ἀόρ. ἐχτέθα.

Ψαλαφῶ ζητῶ (ψηλαφῶ) καὶ ἀπαιτῶ.

Ὠβόν. (τὸ) ᾠόν, ρῆμα «ὠβιάζ' ἡ κοσάρα».

Ὠτίν (τὸ) αὐτί, πληθ. τ' ὠτία, (οὖς—ὠτός).

Ὠριάζω. φυλάττω, (ὠρέω), «ὠριάζ' τὰ πρόατα», ἐπιρηματικῶς, «ὠρία! ὠρίασον λὲς ἀτο!» (μὴ τύχη καὶ τὸ λές).

Ὠχριάζω. ὠχριῶ, «ὠχρίασεν ὁ πρόσωπος ἀτ».

ΤΕΛΟΣ

ΤΟ ΠΟΝΤΙΑΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Ἀπὸ τὶς τακτικὲς Κυριακάτικες ὁμιλίες τοῦ διακεκριμένου Γυμνασιάρχου καὶ λαογράφου κ. ΣΤΡΑΤΗ ΜΑΥΡΑΓΑΝΗ ἐκ τοῦ Στρατιωτικοῦ Ραδιοφ. Σταθμοῦ Θεσσαλονίκης μὲ θέμα «τὸ τραγούδι στὴ ζωὴ τοῦ Ἔθνους»

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Συνεχίζοντας τὴν μελέτη μας γύρω ἀπὸ τὸ Ποντιακὸ δημοτικὸ τραγούδι, θὰ πάρουμε ἕνα ἀκόμη ἀπὸ τὴ συλλογὴ τοῦ Passow «Ρωμαϊκὰ Τραγούδια», εἶναι καὶ αὐτὸ τῆς Τραπεζοῦντος καὶ ἐπιγράφεται «ὁ Πορφύρης».

Πρόκειται γιὰ ἕνα παιδὶ — θαῦμα, ὅπως θὰ λέγαμε σήμερα καὶ μᾶς φέρνει στὸ νοῦ τὸν Ἡρακλῆ καὶ τὸν Θησέα τῆς ἀρχαίας Μυθολογίας, μὲ τὰ κατορθώματά τους καὶ μὲ τοὺς ἄθλους τους.

Ὁ Πορφύρης εἶναι τὸ φυσικὸ παιδὶ μιᾶς καλογρηᾶς. Αὐτὰ τὰ παιδιὰ συνήθως — ὅπως καὶ ὁ γυιὸς τῆς χήρας — ἔχουνε καταπληκτικὴ ἀνδρεία καὶ σωματικὴ ρώμη ἀπὸ τὰ σπάργανα ἀκόμη. Τὸ ὄνομά του τὸ πῆρε μόλις γεννήθηκε.

—Καλόγρια γιὸν ἐγέννεσεν
κι' ἀπάνω στὸ πορφύριν.
Κι' ἀτὸν Πορφύρ' καλέστ' ἀτον
κι' ἀτὸν Πορφύρην πέτε.

Μὲ τὴν πρώτη μέρα ἀρχίζει τὴ θαυμαστή, τὴν ὑπερφυσικὴ δράση του τρώγοντας ὁλόκληρο καρβέλι. Οὔτε δράκος νἄτανε.

—Μονόημερος ἐγέντονε
κι' ἔφαγεν τὸ φουντάριν.
Διήμερος ἐγέντονε
κι' ἔφαγεν ἀρνὶν καὶ πρόβαν.

Τὰ μεγάλα του ἔργα ὅμως ἀρχίζουν ἀπὸ τὴν πέμπτη μέρα.

—Πεντάημερος ἐγέντονε
κι' ἐξέβεν κι' ἐκαυχέθεν.
Ἀγαπᾶ εἴκοσ' ὕπαντρους
καὶ δεκοχτὼ χεράδες,
ἀγαπᾶ καὶ εἶναν ποπαδίαν
κι' ἔκοψαν τὸ χερούλ'ν ἀτ'.

Αὐτὰ ὅλα τὰ ἐρωτικὰ κατορθώματα τοῦ τρομεροῦ γυναικοκατακτητὴ Πορφύρη ἀναγκάζουν τὸν Βασιληᾶ νὰ λάβη τὰ μέτρα του. Προκηρύσσει λοιπὸν διαγωνισμὸ ἀνδρείας καὶ τόλμης, πρᾶγμα πολὺ συνηθισμένο ἐκείνη τὴν ἐποχή.

—Τσὶ πάει φέρ' με τὸν πορφυρᾶν
κι' ἐξάγκωνα δεμένον;

Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ εἶναι δύσκολο, γι' αὐτό.

—Κανεὶς κανεὶς 'κ' ἐλάλεσεν,
κανεὶς 'κ' ἀπελογέθεν.

Ἕνας μονάχα τόλμησε. Ἕνας Σαρακηνός. Ἕνας ἄπιστος, ἕνας ἀντίχριστος θὰ χρησιμοποιηθῆ γιὰ τὴ σύλληψη τοῦ Πορφύρη, ποὺ εἶναι γυιὸς μιᾶς Χριστιανῆς καλογρηᾶς.

Ὁ Σαρακηνὸς θὰ γίνη τὸ ὄργανο τῆς ὑποταγῆς, τῆς σκλαβιᾶς καὶ τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Χριστιανωσύνης γιατὶ ὁ Πορφύρης τὸ φυσικὸ παιδὶ τῆς χριστιανῆς καλογρηᾶς δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ σύμβολο τῆς Ἐθνικῆς μας καταγωγῆς, τὸ σύμβολο τοῦ Ἔθνους ὁλοκλήρου.

Στὴ συνείδηση τοῦ λαοῦ μας γιὰ τὸν ξεπεσμὸ τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας δὲν φταῖνε μονάχα οἱ ξένοι ἐπιδρομεῖς, φταῖνε καὶ οἱ ἡγέτες, φταῖνε καὶ κεῖνοι ποὺ μὲ τὰ στρατιωτικά, τὰ πολιτικὰ καὶ τὰ διπλωματικά τους σφάλματα, ἔγιναν οἱ συντελεστὲς τῆς πτώσεως τοῦ Βυζαντίου. Ἕνα σωρὸ τέτοια σφάλματα καταλογίζει ἡ Ἱστορία στοὺς Βυζαντινοὺς ἡγέτας, στοὺς αὐτοκράτορες, στοὺς στρατηγούς, στοὺς διπλωμάτες. Ἕνα ἀπὸ τὰ σφάλματα αὐτὰ εἶναι καὶ ἡ συνεργασία τῶν Βυζαντινῶν μὲ τοὺς Σαρακηνούς, ποὺ μιὰ ἰδέα μᾶς δίνει τὸ Ποντιακὸ τραγούδι τοῦ Πορφύρη.

Ἐνῶ κανεὶς Χριστιανὸς δὲν προσεφέρθη νὰ συλλάβη τὸν Πορφύρη, ὁ Σαρακηνὸς εἶναι πρόθυμος καὶ ἀντὶ νὰ ἀποποιηθῆ ὁ βασιληᾶς τὴν ξένη βοήθεια, τὴ δέχεται προθυμότατα ἂν καὶ οἱ ὅροι ποὺ τοῦ θέτει εἶναι βαρύτατοι καὶ πολὺ λίγο τιμητικοὶ γιὰ ἕνα Χριστιανὸ αὐτοκράτορα.

—Ἕναν Σαρακηνὸν παιδὶν
λαλεῖ κι' ἀπολογᾶται.
«Τρώγω τὸ καθαρόψωμον,
γλυκὺν δινιάριν,
φιλῶ τὴν θυγατέρα σου
στ' ἀνέργια μαξιλάρια,
πάγω φέρω τὸν Πορφυρᾶν
κι' ἐξάγκωνα δεμένον».

Ἡ Βυζαντινὴ αὐλή, πολλὲς φορές, κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τῆς ἀνάγκης συνῆπτε συνοικέσια μὲ ἀλλοεθνεῖς καὶ ξένους βασιληάδες γιὰ νὰ σώση προσωρινὰ τὴν κατάσταση, γιὰ νὰ ἀποφύγη μιὰ πίεση, γιὰ νὰ κολακεύση κάποιον ἐπικίνδυνο ἐχθρό. Οἱ κόρες ἢ οἱ ἀδελφὲς τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων ἔσωσαν πολλὲς φορὲς μὲ τὸν γάμο τους ἕνα μικρὸ ἢ μεγάλο τμῆμα τῆς ἐπικρατείας καὶ ἀνέστειλαν ἀρκετὲς φορὲς τὴν ὁλοκληρωτικὴ πτώση της.

Ὁ Σαρακηνὸς ζητάει τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Παναγίας κάνοντας καὶ κεῖνος ἀβαρίες—ὅπως θὰ λέγαμε—στὶς θρησκευτικές του πεποιθήσεις. Φοβᾶται μήπως ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν δὲν τὸν βοηθήση στὴν προσπάθειά του νὰ συλλάβη τὸν Πορφύρη ποὺ εἶναι ἑκατὸ τοῖς ἑκατὸ Χριστιανός. Ἐκτὸς αὐτοῦ θὰ χρησιμοποιήση καὶ τὸν δόλο. Πρέπει νὰ τὸν βρῆ ἄοπλο καὶ στὸ λουτρὸ ἢ στὸν ὕπνο, γιατὶ ὁ Πορφύρης δὲν ὑποκύπτει εὔκολα.

—Τὸν Θὸν ἐπαρακάλεσεν,
τὴν Παναγίαν δόσια,
νὰ πάη βρίσκει τὸν Πορφυρᾶν
καὶ στὸν λουτρόν, στὸν ὕπνον,
στὸ μονοσιδερίασμαν νὰ μὴ ξυπνονόηση,
στὸ διπλοσιδερίασμαν
νὰ ξυπναναστορήση.

Ἔτσι ἐπιτυγχάνεται ἡ αἰχμαλωσία τοῦ Πορφυρᾶ, ὁ ὁποῖος διπλοσιδεριασμένος, δηλ. μὲ διπλὲς ἁλυσίδες θὰ ὁδηγηθῆ ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος. Σ' αὐτὸ ὅμως ἀντιδρᾶ ὁ Πορφύρης.

Ὁπουδήποτε ἄς τὸν ὁδηγήσουν ἁλυσοδεμένο καὶ αἰχμάλωτο, στὴν Πόλη ὅμως νὰ τὸν πᾶνε ἔτσι, σ' αὐτὸ τὸ χάλι δεμένον χειροπόδαρα, καὶ νὰ διασυρθῆ σὰν κοινὸς ἐγκληματίας μέσα στοὺς δρόμους τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, ἀρνεῖται διαρρήδην.

Στὴ βασιλεύουσα ἐννοεῖ νὰ μπῆ τιμημένος, λυτὸς καὶ χαρούμενος, διότι δὲν πρέπει νὰ ἐκτεθῆ στὰ μάτια τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου ποὺ τὴν κατοικεῖ.

—Σ' ὅλα τὰ κάστρα φέρτε με,
δεμένον καὶ φλυγμένον,
εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν
λυτὸν καὶ χαρεμένον.

Ἡ αἴτησή του αὐτὴ φυσικὰ δὲν γίνεται δεκτή. Ὁ Σαρακηνὸς θὰ τὸν πάη ἐκεῖ δεμένον καὶ φλυγμένον. Πρέπει νὰ ἀκουστῆ καὶ ὁ Σαρακηνὸς σὰν παλληκάρι, πρέπει νὰ κάνη τὸν θριαμβό του στοὺς δρόμους τῆς πρωτεύουσας.

Ἐκεῖ ὅμως ὁ Πορφύρης ἔχει συμμάχους καὶ θαυμαστάς. Τὸν βλέπει μιὰ Ἑλληνίδα καὶ τὸν δίνει συμβουλές.

—Ἐλέπ' ἀτὸν τὸ κόραδιον
κι' ἀτόναν διαρμηνεύει.

Ἡ Μήδεια βοήθησε τὸν Ἰάσωνα στὴν Κολχίδα, ἡ κόρη τοῦ Μίνωα Ἀριάδνη ὡδήγησε τὸν Θησέα νὰ σκοτώση τὸν Μινώταυρο, καὶ τὸν Βυζαντινὸ Πορφύρη μιὰ ἀνώνυμη Ἑλληνίδα θὰ τὸν βοηθήση ἀποτελεσματικὰ δίνοντάς του ὁδηγίες σαφεῖς, ποὺ θὰ φέρουνε ἄμεσο καὶ σωστικὸ ἀποτέλεσμα. Τὸν συμβουλεύει νὰ σείση τοὺς ὤμους του καὶ τὴν πλάτη του καὶ νὰ τινάξη τὰ χέρια του δυνατά.

—«Πορφύρ', σείξον τ' ὠμίτσια σου
κι' ἄς σείουντ' τὰ ραχία.
Τίναξον τὰ βραχιόνια σου
κι' ἄς κόφκουντ' τ' ἀλυσίδια.»
Ἔσειξεν καὶ τ' ὠμίτσια του
κι' ἐσεῖαν τὰ ραχία,
τίναξεν τὰ βραχιόνια του
κι' ἐκόπαν τ' ἀλυσίδια.
κι' ἐπέρεν καὶ τὴν κάλην ἀτ'
κι' ἔφυγεν στὰ ραχία.

Ἔτσι μὲ τὴ συμβουλὴ τῆς νεαρᾶς Ἑλληνίδας, ἔσπασε τὰ δεσμά του ὁ Πορφύρης κα ἐλεύθερος παίρνει τὰ βουνὰ μαζὶ μὲ τὴ γυναῖκα ποὺ τὸν ἔσωσε.

Θὰ θέλαμε βέβαια νὰ ἔχη καὶ ἄλλη συνέχεια τὸ τραγούδι γιὰ νὰ χαροῦμε μαζὶ μὲ τὸ

ΠΟΝΤΙΑΚΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ

ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΗΣ "ΠΑΜΠΟΝΤΙΑΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ,, ΑΘΗΝΩΝ

Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν 15ην Ἀπριλίου ἐγένετο ἡ τελετὴ τῶν ἐγκαινίων τοῦ πνευματικοῦ καὶ κοινωνικοῦ Κέντρου τῆς Παμποντιακῆς Ἑνώσεως εἰς τὸ ἰδιόκτητον διαμέρισμά της ἐν τῷ μεγάρῳ ἐπὶ τῶν ὁδῶν Πατησίων καὶ Χαλκοκονδύλη ἀριθ. 9 παρουσίᾳ πολλῶν ἐπισήμων, Ὑπουργῶν, βουλευτῶν δημάρχων καὶ πλήθους κόσμου, ὅστις κατέκλυσε τὰς αἰθούσας τοῦ Κέντρου. Μετὰ τὸν ἁγιασμὸν ἐχαιρέτησε μὲ σύντομον προσφώνησιν τοὺς παρισταμένους ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑνώσεως κ. Ἐλευθέριος Παυλίδης εἰπὼν περίπου τὰ ἑξῆς:

«Μὲ ἰδιαίτερη χαρὰ καὶ συγκίνησι, ἀλλὰ καὶ βαθύ αἴσθημα εὐγνωμοσύνης ἀπευθύνομεν πρὸς ὅλους ἐγκάρδιο ἀδελφικὸ χαιρετισμό. Ἡ παρουσία σας στὴν σεμνή μας αὐτὴ τελετὴ τῶν ἐγκαινίων τοῦ πνευματικοῦ καὶ κοινωνικοῦ Κέντρου προσδίδει εἰς αὐτὴν ἐξαιρετική αἴγλη καὶ ἡ συμπαράστασίς σας μᾶς ἐμπνέει καὶ μᾶς ἐνισχύει. Ὕστερα ἀπὸ 40 ὁλόκληρα χρόνια ἀπὸ τῆς ἐκριζώσεώς μας ἀπὸ τὶς ἑστίες τῶν πατέρων, καὶ τῆς ἐγκαταστάσεώς μας εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἐλευθέρας Μητρὸς Ἑλλάδος, μόλις τώρα κατωρθώθη νὰ ἀποκτήσουμε καὶ εἰς τὴν καρδιὰ τῆς πρωτευούσης ποντιακὴν ἑστίαν, ἕνα παληὸ ὄνειρο τῶν Ποντίων.

Ἡ πραγματοποίησις αὐτὴ πιστεύομε θὰ συμβάλη εἰς τὸ νὰ μεταδίδεται εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς γενικώτερα τῶν νέων Ἑλλήνων ὁ ἄρρηκτος δεσμὸς πρὸς τὰ ἀκατάλυτα καὶ αἰώνια ἰδανικὰ τῆς Φυλῆς, ἡ ἄσβεστη φλόγα τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ ἡ ἀκλόνητος πίστις πρὸς τὴν θρησκείαν τοῦ Γλυκοῦ Ναζωραίου. Ἡ διατήρησις ὁλοζώντανης τῆς μεγάλης καὶ ἱερᾶς παραδόσεως τῆς ἑλληνικῆς Φυλῆς καὶ ὅλων τῶν ἐπιτευγμάτων της, ἀκόμα καὶ στὶς ποιὸ ἀπομεμακρυσμένες ἔθνικὲς ἐπάλξεις εἶναι ἕνα ἱερὸν καθῆκον ὅλων μας. Ἐκεῖ μακρυά, στὰ βουνὰ τοῦ μαρτυρικοῦ Πόντου, ἀκαταμάχητα προπύργια ἀκραιφνοῦς Ἑλληνισμοῦ, οἱ Πόντιοι ὑπῆρξαν ἐπὶ σειρὰν αἰώνων πολλῶν οἱ ἄγρυπνοι φρουροὶ ὁλοκλήρου τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἐκράτησαν ἀλώβητες τὶς ἐθνικὲς παραδόσεις καὶ πάντα τροπαιοφόρα τὰ ἐθνικά σύμβολα. Ἐὰν δὲ ὑπέκυψαν καὶ ὑπεστάλησαν τὰ ἱερά λάβαρα, αὐτὸ ὀφείλεται στὶς ἄδικες καὶ ἀναγκαστικὲς συνθῆκες τὶς ὁποῖες, σὲ κάποια μοιραία ὥρα, ἐπέβαλαν οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς. Ἀλλὰ ἡ Ἑλλὰς εἶναι ἰδέα καὶ αἱ ἰδέες μένουν ἀκατάλυτες.

Οἱ ξερριζωμένοι Πόντιοι ἐγκατεστάθησαν στὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα καὶ ἀνέλαβον τὰ προαιώνια καθήκοντά των. Ἐδῶ στὰ βουνὰ τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης ὑψώνονται τὰ νέα προπύργια τοῦ Ἑλληνισμοῦ μὲ προκάλυψιν τὰ ἀκοιτικὰ Ποντιακὰ χωριὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βορρᾶ. Ἕνας λαὸς ζωντανὸς καὶ ἀκμαῖος, γεμᾶτος Ἑλλάδα καὶ Χριστιανικὴ Πίστη, κρατᾶ καὶ πάλιν τροπαιοφόρες τὶς γαλάζιες σημαίες. Ἀδιάψευστα τεκμήρια τὸ ἔνδοξον ἀλβανικὸν ἔπος καὶ ἡ θριαμβευτικὴ ἔκβασις τοῦ συμμοριτοπολέμου ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἀνύψωσαν τὴν σύγχρονον Ἑλλάδα εἰς τὴν παγκόσμιον συνείδησιν ὡς ἄξιαν τῆς ἱστορίας τῶν ἀρχαίων προγόνων της τῶν ἡρώων τῆς Σαλαμῖνος καὶ τοῦ Μαραθῶνος. Ἐδῶ ὅμως στὴν καρδιὰ τῆς Ἑλλάδος, στὴν Ἀθήνα μας, ὅπου ἡ καθημερινὴ βιοπάλη παρασύρει τοὺς νέους εἰς ἀέναη καὶ ἀδιάκοπη πολυπράγμονα ὑλιστικὴ δράση, σκεφθήκαμε ἐμεῖς οἱ παλαιότεροι — καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ μικρὴ φιλοδοξία μας — ὅτι θὰ ἦτο ὠφέλιμον νὰ σταματοῦμε τοὺς νέους του λάχιστον γιὰ λίγες στιγμὲς καὶ νὰ τοὺς φέρουμε, ὅσο μποροῦμε στὴν θέση, νὰ ἀτενίζουν κάποιο γλυκὸ ὅραμα τὸ γαλάζιο ὅραμα τῆς Μιᾶς καὶ ἑνιαίας Ἑλλάδος, ποὺ ἀπὸ τὶς κορυφὲς τοῦ Ὀλύμπου στέλνει τὸ ἐλπιδοφόρο μήνυμά της σ' ὅλες τὶς χῶρες, ὅπου ἐμεγαλούργησεν ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ αἱ ὁποῖες παραμένουν ἀλύτρωτες.

Ὁ σκοπὸς τῆς ὀργανώσεώς μας αὐτῆς δὲν εἶναι μόνον ἡ πνευματικὴ καὶ φιλανθρωπικὴ δραστηριότης, οὔτε μόνον ἡ ἔμπρακτος ἐκδήλωσις περιθάλψεως καὶ στοργῆς πρὸς τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν. Βαθύτερος σκοπός μας εἶναι: Μὲ τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας καὶ τῶν παραδόσεων, νὰ ὁπλίσουμε ὅσο μποροῦμε τὶς νέες γενιὲς μὲ τὴν πίστη στὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν αἰωνιότητά της. Οἱ λαοὶ ζοῦν μὲ τὴν ἱστορίαν καὶ τὰς παραδόσεις των. Ἀπ' αὐτὰ ἐμπνέονται, φρονηματίζονται καὶ καθοδηγοῦνται. Καὶ ὅταν αὐτὰ συμβαίνει νὰ εἶναι σπουδαῖα καὶ βαρυσήμαντα, προσπαθοῦν νὰ μὴ διαψεύσουν ταῦτα στὴν τροχιὰν τῆς ζωῆς των.

Καθημερινῶς πρέπει νὰ κερδίζουμε τὴν Ἑλλάδα μὲ ἀδιάκοπο ἀγῶνα, μὲ μόχθο καὶ μὲ πίστη, γιὰ νὰ ἀποδεικνύουμε κάθε φορά, πῶς στὴν γωνιὰ αὐτὴ τῆς Εὐρώπης ζῆ παντοτεινὰ ἡ ἀκατάλυτη Φυλὴ τῶν Ἑλλήνων, ἡ ἀθάνατη Ἑλλάς, ἡ ὁποία ἐδίδαξεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐθνῶν καὶ τὸν καλύτερον τρόπον τῆς προόδου καὶ προαγωγῆς των. Ζήτω ἡ αἰωνία Ἑλλάς!»

Μετὰ τὸν κ. Παυλίδην ὡμίλησεν ὁ τ. Ὑπουργὸς καὶ νῦν Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας κ. Χρ. Σολομωνίδης, ὅστις συνεχάρη τοὺς ἱδρυτὰς τῆς λαμπρᾶς ταύτης ὀργανώσεως καὶ ηὐχήθη τὴν πρόοδον εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν. Μετὰ ταῦτα ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Πρόεδρος τῆς Εὐξείνου Λέσχης Θεσσαλονίκης κ. Χαρ. Κιαγχίδης, ὅστις ἐκ μέρους τῶν Ποντιακῶν ὀργανώσεων συνεχάρη τὸ Γενικὸν Συμβούλιον τῆς Παμποντιακῆς Ἑνώσεως διὰ τὴν λαμπρὰν ἐπιτυχίαν τῆς ἱδρύσεως τοῦ Κέντρου καὶ ηὐχήθη πρόοδον καὶ πλήρη ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Μετὰ ταῦτα συνεχάρησαν τὸ Προεδρεῖον πολλοὶ τῶν ἐπισήμων, μεταξὺ τῶν ὁποίων διεκρίναμεν τοὺς κ.κ. Στ. Γονατᾶν πρώην Πρωθυπουργόν, τοὺς τ. Ὑπουργοὺς Ν. Μανούσην, Ν. Κωνσταντόπουλον, Στ. Νικολαΐδην, τὸν τ. βουλευτὴν Τρ. Μιχαηλίδην, τὸν Δήμαρχον Ν. Ἰωνίας Κιοφτερτζῆν κ.ἄ. Προσεφέρθησαν κατόπιν ἀναψυκτικὰ καὶ ἐπὶ πολλὰς ὥρας προσήρχοντο οἱ καθυστερήσαντες ἐξ ἄλλων μνημοσύνων, διαλέξεων καὶ ἐκδηλώσεων, ἵνα συγχαρῶσι τοὺς τελέσαντας τὰ ἐγκαίνια θαυμάζοντες τὸ χαρμόσυνον γεγονός.

Σ.Σ.

Η ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΙΜΕΡΑΙΩΝ

Ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων Ποντιακῶν Σωματείων τῆς πόλεώς μας καὶ ἴσως τὸ ὀλιγώτερον γνωστὸν εἶναι ἡ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης Ἰμεραίων.

Ἱδρύθη τὸ πρῶτον εἰς Ἴμεραν τῆς Τραπεζοῦντος καὶ ἐπανιδρύθη πρὸ τριακονταετίας περίπου εἰς τὴν Θεσσαλονίκην.

Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἐπωνυμίας του ἀντικείμενον τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Σωματείου εἶναι ἡ φιλόπτωχος δρᾶσις. Ὄντως εἰς τὰ ἄρθρα 1—5 τοῦ καταστατικοῦ τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος Ἰμεραίων ἀναφέρεται ὅτι σκοπὸς της εἶναι ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις τῶν ἀπανταχοῦ πασχόντων Ἰμεραίων.

Ὁ φιλόπτωχος ὅμως χαρακτὴρ τῆς Ἀδελφότητος αὐτῆς δὲν εἶναι παρὰ ἕνα στοιχεῖον, μιὰ πλευρὰ τοῦ Σωματείου.

Οἱ Ἰμεραῖοι δὲν συνηνώθησαν ἁπλῶς διὰ νὰ ἐξεύρουν πόρους πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἐχόντων ἀνάγκην συμπατριωτῶν των. Ἡ ὕπαρξις τῆς Ἀδελφότητος Ἰμεραίων εἶναι ἐν πολλοῖς ἔκφρασις τῆς ἐντόνου ἐπιθυμίας τῆς μεταξύ των ἐπαφῆς, ἀλληλογνωριμίας καὶ καλλιεργείας τῶν παλαιόθεν σχέσεών των.

Εἰς τὸν τριακονταετῆ του βίον τὸ Σωματεῖον τοῦτο ἀντεπεκρίθη πλήρως εἰς τὰς προσδοκίας τῶν Ἰμεραίων, ἰδία ἐκείνων οἱ ὁποῖοι εἶχον τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἐπανιδρύσεως τοῦ λαμπροῦ τούτου σωματείου τῆς γενετείρας των.

Ἐν προκειμένῳ θὰ πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ἡ προσωπικότης τοῦ Ἐπιτίμου Προέδρου τῆς Ἀδελφότητος κ. Γρηγ. Χρυσοπούλου ὁ ὁποῖος μὲ τὴν συνεργασίαν τοῦ κ. Β. Σετάτου, τοῦ κ. Χ. Παπαδοπούλου καὶ ἄλλων ἐπιλέκτων μελῶν τῆς οἰκογενείας τῶν Ἰμεραίων, κατηύθυνε, ἀθορύβως μὲν ἀλλ' ἀποτελεσματικῶς, τὴν δραστηριότητα τῆς Ἀδελφότητος, ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν.

Εἰς τὸ διάστημα αὐτὸ πλεῖστοι ὅσοι Ἰμεραῖοι καὶ μὴ ἔτυχον τῆς οἰκονομικῆς συνδρομῆς τοῦ φιλοπτώχου τούτου σωματείου. Ἀρκεῖ ἁπλῶς νὰ σημειωθῇ ὅτι κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν μόνον περίοδον ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος Ἰμεραίων διετέθησαν βοηθήματα συνολικοῦ ποσοῦ 100.000 δραχμῶν. Τὸ ποσὸν τοῦτο εἶναι ἀρκετὰ σημαντικὸν ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ οἰκονομικοὶ πόροι τοῦ ἐν λόγῳ σωματείου εἶναι αἱ συνδρομαί καὶ αἱ εὐγενεῖς δωρεαὶ τῶν μελῶν του ἰδία δὲ αἱ εἰσπράξεις ἐκ τῆς ἐτησίας χορευτικῆς των συγκεντρώσεως.

Ἡ συγκέντρωσις αὐτὴ εἰς τὴν ὁποίαν μὲ ἐνθουσιασμὸν προσέρχονται κάθε χρόνο οἱ Ἰμεραῖοι καὶ οἱ φίλοι των, ἀποτελεῖ μίαν καθ' ὅλα πολιτισμένην κοινωνικὴν καὶ ψυχαγωγικὴν ἐκδήλωσιν. Εἶναι ὁ Χορὸς τῶν Ἰμεραίων. Ἐφέτος ὁ χορὸς οὗτος ἔλαβεν χώραν εἰς τὰς πολυτελεῖς αἰθούσας τοῦ Μεντιτερρανέ καὶ εἶχεν μοναδικὴν ἐπιτυχίαν. Ἡ ὀργανωτικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ χοροῦ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Χ. Γαλανοῦ, Σ. Τομπουλίδη, Ο. Χρυσοπούλου, Η. Χρυσουλίδη, Σοφ. Παπαδοπούλου Κ. Τσερμενίδη, Α. Γιακουστίδη, καὶ Ι. Γιακουστίδη κατέβαλε κάθε προσπάθεια διὰ νὰ δημιουργηθῇ ἀτμόσφαιρα ἐγκαρδιότητος καὶ εὐθυμίας ἡ ὁποία παρετάθη μέχρι τῶν πρωϊνῶν ὡρῶν. Παρευρέθησαν:

Ὁ Ἀρχίατρος καὶ ἡ κ. Ε. Βασιλειάδου, ὁ ἰατρὸς κ. Α. Φωστηρόπουλος, ὁ μηχανικὸς τοῦ Δήμου κ. Χ. Φωστηρόπουλος, ἡ δις Μ. Φωστηροπούλου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Π. Λαμπριανίδη, ὁ Γυμνασιάρχης καὶ ἡ κ. Χ. Λυσαρίδη, ὁ κ. Β. Σετᾶτος, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Χ. Παπαδοπούλου, ἡ χημικὸς δις Νίνα Παπαδοπούλου, ἡ κ. Σ. Εὐθυβούλη, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Μιλ. Μιχαηλίδη, ὁ ἰατρὸς Α. Κουκλῆς μετὰ τῆς μνηστῆς του διδος Σ. Μαυροπούλου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Κ. Τσερμενίδη, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Α. Μαυροπούλου, ὁ κ. Κ. Παπαδόπουλος, ἡ δις Ε. Παπαδοπούλου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Θ. Τσερμενίδη, ἡ δις Ε. Γιαννοπούλου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Η. Χρυσουλίδου, ἡ δις Α. Παπαδοπούλου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ι. Ἀνδρεάδου, ἡ πολ. ὑπομηχανικὸς δις Α. Ἀνδρεάδου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ι. Εὐθυβούλη, ὁ κ. Ι. Γιακουστίδης, ἡ δις Ε. Γιακουστίδου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ν. Λαζαρίδου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Βασ. Τσαμαδοῦ, ἡ δις Ν. Τσαμαδοῦ, ὁ κ. Χ. Παρασκευόπουλος μετὰ τῆς μνηστῆς του διδος Α. Χαραλαμπίδου, ἡ δις Μ. Μιχαηλίδου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Μ. Ἰωαννίδου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Γ. Τσαλουχίδου, ὁ ἰατρὸς καὶ ἡ κ. Δ. Καπώλη, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Δ. Ζουρελίδου, ὁ ἔμπορος κ. Δ. Ἰτσάνης καὶ ἡ ὀδοντίατρος κ. Ν. Παπαδοπούλου—Ἰτσάνη, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Πανουτσοπούλου φαρμακοποιοί, ὁ ἰατρὸς κ. Α. Τσακιρίδης, ἡ ἰατρὸς δις Αικ. Καρακολίδου, ἡ δις Κ. Παπαδοπούλου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Θ. Τρέσκα, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ι. Μαβίδου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Α. Φωκᾶ, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Α. Εὐμορφοπούλου, ἡ κ. Γ. Κωτίδου, ὁ κ. Εὐμορφόπουλος, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ἀτζάρη μετὰ τοῦ υἱοῦ των, ὁ Δασολόγος κ. Μ. Μαυροματόπουλος ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ν. Γραμματικοπούλου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Γ. Παπαδοπούλου, ἡ δις Ρ. Παπαδοπούλου, ἡ δις Εἰρ. Παπαδοπούλου, ὁ κ. Μ. Παπαδόπουλος, ὁ κ. Κ. Σωτηριάδης μετὰ τῆς διδος Τσαβδαρίδου, ἡ δις Κοματίδου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Παρασκευοπούλου, ἡ δις Σ. Παρασκευοπούλου, ἡ δις Μαρμαροπούλου, ὁ κ. Β. Νέτας μετὰ τῆς μνηστῆς του διδος Δ. Σαββοπούλου, ὁ κ. Δ. Χρυσόπουλος, ὁ κ. Γ. Ἀμβροσιάδης, ἡ κ. Μ. Ἀμβροσιάδου, ἡ κ. Κ. Μιχαηλίδου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Μ. Κυνηγοπούλου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ι. Γεροντίδου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Κ. Γιόχαν Μάϊρ, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Μ. Γεωργιάδου, ἡ δις Γ. Κοσμίδου, ὁ κ. Γ. Χαραλαμπίδης, ἡ δις Χαραλαμπίδου, ἡ κ. Π. Χαντζάρα, ὁ κ. Κ. Παπαγιαννίδης, ἡ δις Σ. Μίτικα, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Α. Λειβαδοπούλου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Μ. Μάκου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Γ. Νταρμᾶ, ἡ δις Α. Παυλίδου, ὁ κ. Η. Παυλίδης, αἱ διδες Ὄλια Πατμανίδου, Σόνια Τσιρκινίδου, ὁ κ. Λ. Ἰωακειμίδης, ἡ κ. Σ. Τομπουλίδου, ἡ κ. Ἥρα Ἀπρασίδου, ὁ κ. Κ. Τομπουλίδης, ὁ κ. Χρ. Ἀπρασίδης μετὰ τῆς μνηστῆς του διδος Α. Χατζημιχαήλ, ὁ κ. Ι. Κυρίδης, ἡ δις Νίνα Ἀβραμίδου, ὁ κ. Θ Παπαδόπουλος, ὁ κ. Δ. Κοσμίδης, ὁ κ. Σ. Χρυσόπουλος, ὁ κ. Θ. Φωτιάδης, μετὰ τῆς διδος Κλ. Φωτιάδου, ἡ δις Ε. Καρασαββίδου, ὁ κ. Χ. Λυσαρίδης, ὁ κ. Α. Παπαδόπουλος, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Η. Κανονίδου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Γ. Μπιλμπίλογλου, ὁ κ. Μ. Χρυσοστομίδης πίλογλου, ὁ κ. Μ. Χρυσοστομίδης ἡ δις Μ. Χρυσοστομίδου, ὁ κ. Π. Μπαλτατζῆς, μετὰ τῆς διδος Α. Μπαλτατζῆ, ὁ κ. Α. Ἀσλανίδης, ὁ κ. Κ. Βασματζίδης, ὁ κ. Ι. Βασματζίδης, ἡ δις Α. Βασματζίδου, ἡ δις Ε. Βασματζίδου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ν. Καλούση, ὁ κ. Κ. Καλούσης, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Γ. Καλούση, ὁ κ. Θ. Τσακουρίδης, ἡ δις Ε. Τσακουρίδου, ὁ κ. Δ. Ταρασχίδης, ὁ κ. Θ. Σαουρίδης μετὰ τῆς Σ. Ἀφεντουλίδου, ὁ κ. Γ. Σωτηριάδης μετὰ τῆς δίδος Μ. Παχατουρίδου, ὁ κ. Χ. Τσαχουρίδης, μετὰ τῆς διδος Τ. Τσαχουρίδου, ὁ κ. Χ. Λαζαρίδης, ἡ δις Μ. Λαζαρίδου, ἡ δις Ε. Μολύβα, ὁ κ. Κ. Χαλτογιαννίδης, ἡ δις Ι. Ἱεροπούλου, ἡ δις Λ. Πινακίδου, ὁ κ. Δ. Σταυράκης, ὁ κ. Κ. Παπουλίδης, ἡ δις Σ. Παπουλίδου, ἡ δις Κ. Χρηματοπούλου, ἡ δις Ε. Φυτιανοῦ, ὁ κ. Μ. Ὑφαντίδης, ἡ δις Σ. Χρηματοπούλου, ὁ κ. Ν. Μαυρίδης, ἡ δις Σ. Δαμιανίδου, ὁ κ. Δ. Δελαβερίδης, ὁ κ. Κ. Δαμιανίδης, καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

Η ΜΕΡΙΜΝΑ ΠΟΝΤΙΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

Ἡ Μέριμνα Ποντίων Κυριῶν τὸ λαμπρὸν αὐτὸ Σωματεῖον, τοῦ ὁποίου ἡ ἀκτινοβολία ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἀλησμόνητη Τραπεζοῦντα καὶ ἐξακολουθεῖ καὶ ἐδῶ τὸ δημιουργικόν του ἔργον, ἀνάμεσα στὶς διάφορες ἐθνικοκοινωνικὲς ἐκδηλώσεις του, καθιέρωσε, διὰ τὰ μέλη καὶ τοὺς φίλους τοῦ Σωματείου καὶ ψυχαγωγικὲς ἐκδηλώσεις. Μία ἀπὸ τὶς ἐκδηλώσεις αὐτὲς εἶναι καὶ ἡ συγκέντρωσις γιὰ «π ε ν ι ρ λ ῆ». Ἔτσι μὲ ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν ἐπραγματοποιήθη εἰς τὰς αἰθούσας τῆς Εὐξείνου λέσχης Θεσσαλονίκης βραδυὰ γιὰ τὸ πενιρλῆ. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ὑπεδέχετο καὶ ἐπεριποιεῖτο μὲ χαρὰ τοὺς προσκεκλημένους.

Ἄξιοι ἐπαίνων καὶ συγχαρητηρίων εἶναι τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον μὲ ἐπικεφαλῆς τὴν Πρόεδρον κ. Ἐλ. Τοσουνίδου δικηγόρον καὶ τὰ μέλη Μ. Πιστοφίδου, Ἐλ. Παντελεμίδου, Στερ. Θεολογίδου, Β. Ἀσμενιάδου, Χρ. Ζαφειροπούλου, Χρ. Λαζαρίδου, Σ. Μουμτζίδου, Ι. Στύλου, καὶ Λίζα Τόντου, οἱ ὁποῖες ἐργάζονται ἐντατικὰ γιὰ τὴν πρόοδο τῆς Μερίμνης.

ΟΙ ΠΟΝΤΙΟΙ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΥΝ ΜΕ ΣΤΟΡΓΗ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗ ΤΟΝ "ΟΙΚΟΝ ΑΠΟΡΟΥ ΦΟΙΤΗΤΟΥ,, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ἡ συγκροτηθεῖσα ἐκ διακεκριμένων συμπατριωτῶν μας Ποντίων Ἐπιτροπὴ τῶν «Φίλων τοῦ Οἴκου Ἀπόρου Ἐπαρχιώτου Φοιτητοῦ Θεσσαλονίκης» ἀπηύθυνε τὴν κατωτέρω θερμὴν ἔκκλησιν πρὸς ὅλους τοὺς Ποντίους Ἀθηνῶν—Πειραιῶς καὶ περιχώρων.

ΕΚΚΛΗΣΙΣ

Πρὸς, τοὺς ἀγαπητοὺς Ποντίους καὶ Φιλοποντίους, Ἀθηνῶν — Πειραιῶς καὶ Περιχώρων.

Φίλοι Πόντιοι καὶ Φιλοπόντιοι

Ἡ Εὐξεινος Λέσχη Θεσσαλονίκης εἶχε πρὸ πενταετίας τὴν λαμπρὰν ἔμπνευσιν νὰ ἱδρύση τὸν Οἶκον Τοῦ Ἀπόρου Ποντίου Ἐπαρχιώτου Φοιτητοῦ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, καὶ ἀπέδειξεν ἐμπράκτως, ὅτι οἱ Πόντιοι ἐννοοῦν νὰ πορεύωνται τὴν ὁδὸν τῆς ἐθνικῆς καὶ ποντιακῆς ἀλληλεγγύης διὰ τὴν ὑποβοήθησιν καὶ προστασίαν τῶν ἀπόρων Ποντίων Φοιτητῶν εἰς τὰς σπουδάς των, τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσω οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν προέρχονται ἀπὸ τὴν Βόρειον Ἀκριτικὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία ἀγωνίζεται ἐν μέσῳ πολλαπλῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν, καὶ τὴν ἐθνικήν της ἀποστολὴν νὰ ἐκπληροῖ, καὶ πολλὰ ἀπὸ τὰ τέκνα της νὰ σπουδάζη εἰς τὰ Ἀνώτατα Πνευματικὰ Ἱδρύματα.

Ἡ Εὐξεινος Λέσχη στεγάζει ἤδη καὶ παρέχει τὴν καθημερινὴν τροφὴν εἰς 40 περίπου Ποντίους φοιτητάς. Ἐπειδὴ ὅμως ὑπάρχουν πολλαὶ αἰτήσεις, ἀπεφάσισε νὰ αὐξήση εἰς τὸ διπλάσιον τοὺς προστατευομένους της. Καὶ πρὸς τοῦτο ἐθεώρησε καλὸν ν' ἀπευθυνθῇ, πλὴν τῶν Ποντίων Θεσσαλονίκης καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς Ποντίους καὶ Φιλοποντίους Ἀθηνῶν — Πειραιῶς καὶ Περιχώρων, καὶ νὰ ζητήση τὴν οἰκονομικὴν των ἐνίσχυσιν, παρακαλέσασα ἡμᾶς, ὅπως ἀναλάβωμεν τὴν ἀποστολὴν αὐτὴν εἰς τὴν περιφέρειάν μας.

Ἡ ἡμετέρα Ἐπιτροπὴ ἀπευθύνει πρὸς ὑμᾶς θερμοτάτην ἔκκλησιν, ὅπως ἔλθητε ἀρωγοὶ πρὸς τὸν λαμπρὸν σκοπὸν τῆς περιθάλψεως τοῦ Ἀπόρου Ποντίου Φοιτητοῦ, διότι μόνον οὕτω θὰ ἀναδειχθῇ ἐκ τῶν σπλάγχνων τοῦ λαοῦ ποντιακὴ ἐπιστημονικὴ γενεὰ ἀξιόλογος, ἡ ὁποία θὰ διαλάμπη εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἀνωτέρας κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς δραστηριότητος, τιμῶσα καὶ διαιωνίζουσα τὸ ὑπερήφανον ὄνομα τοῦ Ποντου μας.

Μὲ τὴν βεβαιότητα, ὅτι ἡ Ἔκκλησίς μας αὐτὴ θὰ εὕρη ὅλως ἰδιάζουσαν ἀπήχησιν εἰς τὰς καρδίας, διατελοῦμεν

Μὲ ἐγκαρδίους πατριωτικοὺς χαιρετισμούς.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Σταῦρος Α. Νικολαΐδης, πρώην Ὑπουργὸς, Τριαντάφυλλος Μιχαηλίδης, πρώην Βουλευτὴς, Ἰωάννης Κυφωνίδης, Στρατηγὸς ἐ.ἀ., Εὐθύμιος Κωφίδης Ἀστυνόμος ἐ. ἀ.. Ἀντώνιος Τερζόπουλος πολιτικὸς συνταξιοῦχος, Ἰωάννης Εὐφραιμίδης Μηχανουργὸς, Ἠλίας Σπανάκης Ἀρχιτέκτων, Ἀριστοτέλης Γαβριηλίδης. Δικηγόρος Γεώργιος Σακκᾶς, Ἰδιωτικὸς Ὑπάλληλος, Ἰωάννης Ἀβραμίδης, πολιτικὸς συντοξιοῦχος, Κωνσταντῖνος Βαφειάδης, ἔμπορος, Χαρίλαος Ψωμιάδης, ἔμπορος.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ ΚΑΒΑΛΑΣ

Τὸ Ποντιακὸ τμῆμα ἐπὶ κεφαλῆς τῆς παρελάσεως κατὰ τὴν 25ην Μαρτίου

Σύσσωμος ἡ Καβάλα μας μὲ τὴν ἀναβάπτισίν της εἰς τὰ νάματα τοῦ ἐθνικοῦ ἰδεώδους κατὰ τὸν μεγαλοπρεπέστατον ἑορτασμὸν τῆς ἐφετεινῆς ἐπετείου τῆς 25ης Μαρτίου εἶχε καὶ τὴν ἰδιάζουσαν πλευράν τῆς Ποντιακῆς Πατριωτικῆς ἐξάρσεως ὅταν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐθνικῶν ὀργανώσεων παρήλασε τὸ Ποντιακὸ Τμῆμα μὲ τοὺς εὐσταλεῖς ζιπκοφόρους νέους καὶ ζουπουνοφόρες νέες τῆς Καβάλας.

Ρίγη συγκινήσεως καὶ πατριωτικῆς ὑπερηφανείας διακατεῖχε ὄχι μόνον τὸν Ποντιόκοσμο ἀλλὰ καὶ τὸν γηγενῆ ἀδελφικὸ πληθυσμόν.

Τὰ Ποντιακὰ νειᾶτα ἔδωσαν τὸ παρὸν εἰς τὴν ἐθνικὴν παλιγγενεσίαν, ἐκόσμησαν ἐξόχως τὴν ὅλην μεγαλοπρέπειαν τῆς παρελάσεως καὶ δικαίως ἀπέσπασαν τὰ εἰλικρινῆ συγχαρητήρια τῶν ἀρχῶν.

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΟΝ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΟ ΠΟΝΤΙΟ

(Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος)

ὅπου βρίσκονται τὰ χάνια αὐτά, στὴν κορυφὴ τῆς πανύψηλης Ζύγανας, προσφέρουν κάτι πολὺ πρακτικώτερο καὶ εὐαρεστότερο ἀπὸ κάθε μοντέρνα ὀπτικὴ πολυτέλεια: Ἔχουν μεγάλες σόμπες καὶ ξέρουν νὰ τὶς ἀνάβουν γερά. Μεσημεράκι, 3 Αὐγούστου μαζευόμαστε γύρω ἀπὸ μιὰ ἀναμμένη σόμπα καὶ ἀπολαμβάνομε μὲ αἴσθημα μακαριότητος τὴ ζεστασιά της, πρὶν συνεχίσωμε τὸ ταξίδι μας πρὸς τὴν Κρώμνη.

Στὸ χάνι τῆς Ζύγανας, ὅπου ζεσταθήκαμε γύρω στὴ σόμπα καὶ ἀναζωογονηθήκαμε, μᾶς ἐπληροφόρησ